EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN!

Sayı:10 Temmuz 1988

REJİMİN AÇMAZI VE SOSYAL-DEMOKRASİ

Türkiye kapitalizmin açmazı büyüyor. İşlerin iyi gitmediği, hükümet dışında, hemen tüm sermaye çevreleri ve onların sözcüleri tarafından yüksek sesle ilan ediliyor. Nereye gidildiğinin tam kestirilemediği, hükümetin insiyatifi yitirdiği, ekonomiyi günübirlik idare etmeye çalıştığı söyleniyor. Türkiye yeniden derin bir iktisadi ve siyasi krize mi gidiyor sorusu soruluyor, cevap, çözüm aranıyor.

Resmi verilere göre enflasyon %75'e tırmanmış bulunuyor; ama buna rağmen ekonomide durgunluk yeni boyutlar kazanıyor. Son aylarda yoğunlaşan "stagflasyon mu" tartışmaları bunu anlatıyor. Günlük basının ekonomi sayfaları konkordato, iflas, senet protestolarında rekor düzeyde artış, piyasada durgunluk haberleriyle dolu:

"Konkordato ve iflaslar çığ gibi". "Narin'e haciz furyası." "Ercan Holding beklemede." "Küçüklerde konkordato ve işi bırakma furyası." "Firmalar birden 'görünmez' oluyor." " İflas ve hileli iflaslar piyasada kol geziyor." " İTO verilerine göre ... Geçen yıl 915 şirket kapanmışken, bu yılın ilk beş aylık döneminde bu sayı 642 olarak gerçekleşti... Bu yıl kepenk indiren şirketler arasında iki holding de bulunuyor. Toplam 1 milyar 12 milyon lira sermayeli Sar Holding ve Almaş Holding İstanbul Şubesi Nisan ayı içinde ticaret sicilinden kaydını sildirdiler."

"Şinasi Ertan kriz için konuştu: Sırada bir çok holding var." "Yusuf Özal: Kaç firma dökülür bilemeyiz." "Ersin Furyalı: Güçsüz firmaların ipi çekilsin."

"Protestolu senette rekor." "Merkez Bankası'nın verilerine göre, 1987 yılı Ocak-Mayıs döneminde 491 milyar 315 milyon lira olan protestolu senet tutarı bu yıl %71.3 oranında artarak 841 milyar 461 miyon liraya ulaştı... 1987 yılında 1 tirilyon 464,9 milyon liraya ulaşan protestolu senet toplamının bu yıl sonuna kadar 2,5 trilyon liraya ulaşması bekleniyor." "Merkez Bankası aylık kayıt defterlerinin kalınlıkları 1000 sayfayı bulunca çareyi kayıt alt sınırını 1 milyon liraya çıkarmakta buldu."

"Anadolu siparişleri iptal ediyor." "Piyasa koşullarının ağırlaşması nedeniyle işyerleri kapanıyor. Doğulu tüccar batıya göçüyor."

"Sıkışan piyasanın yeni buluşu: Ölmüş eşek fiyatı. Nakitte sıkışan bir çok firma denize düşen yılana sarılır'sözünü doğrularcasına, elindeki malı büyük zarar ederek elden çıkarıyor."

"Enflasyon tehdit ediyor." "TÜSİAD: ekonomik sorunların çözümünde öncelik enflasyona verilmeli." "Özal: Enflasyon 1989 Nisanında yüzde 35'e inecek." "Prof. Gülten Kazgan: Enflasyon %33'e gerçekten indirilirse, bankalar da işletmeler de kağıttan kaplanlar gibi yere serilir."

"Türkiye gene 'kayıyor' mu?"

Cumhuriyet gazetesinin Haziran sayılarında ekonomi sayfasından rastgele alınmış bu haber ve başlıklar Türkiye kapitalizminin daha derin bir ekonomik krize doğru yol aldığını, piyasanın panik havasına girmeye başladığını açık seçik gösteriyor.

Kriz sadece küçükleri değil, büyük kapitalistleri de iflasın içine çekmeye başlıyor. Kuşkusuz buna, kaçınılmaz olarak en büyüklerin, diğer bazı büyükleri yutması veya büyük ölçüde ele geçirmesi, yani sermayenin daha da merkezileşmesi, tekelleşmenin artışı eşlik edecek. Nitekim ülkenin en büyük ve en güçlü tekellerinden biri olan İş Bankası topluluğu başta olmak üzere, bankalar, Ercan Holding ve Narin Holding'e el koymak için harekete geçmiş bulunuyorlar. Bu arada, sermayenin en büyük bölmünü elinde tutan kapitalist devletin ekonomiye müdahalesi, kapitalist sınıf adına düzenleyici rolü de zorunlu olarak artıyor; sadece bu yıl 7 milyar 200 milyon dolar dış borç ödemek zorunda olan hükümet, sıkı tedbirlere başvuruyor. Bir yandan, para ve krediyi kısarak, yüksek faizle iç borçlanmayı

artırarak, üretimi, yatırımları, ithalatı kısarak ve zincirleme zamlarla iç kaynakları ken-dinde toplayarak, öte yandan yeni dış borçlarla dış borç taksitlerini ödemeye çalışacak.

Bu tedbirler, kaçınılmaz olarak piyasada daralmaya yol açıyor, stoklar artıyor, özellikle de bankaları olmayan sanayiciler üretimi sürdürmeleri ve aldıkları kredileri geri ödemeleri için gerekli olan parayı bulamadıklarından güç duruma düşüyor, dahası iflas sürecine giriyorlar. **Ekonomik Panorama** dergisinin 2 nolu sayısında verdiği bilgilere göre, her 100 liralık kredinin 57 lirası, her 100 liralık mevduatın 51 lirası, her 100 liralık iç borçlanmanın 90 lirası Devlet Holding'e ait. Bu durumda, TÜSİAD üyesi sanayici ve bankacıların geçen hafta yaptıkları bir toplantının ardından, kendilerini sıkıntıya sokan şeyin "devletin finansman politikası olduğu"nu, "devlete karşı sanayici- bankacı birleşik cephesi yolunda adım attıkları"ndan sözetmelerinin demagojik ve propaganda yönü bir yana bırakılırsa, kapitalist sınıfın genel çıkarları için devletin zorunlu ve düzenleyici müdahalesinin tek tek kapitalistlerin çıkarlarına uymayabildiğini ifade ediyor.

Bunun bir diğer anlamı da, kapitalist sınıf tarafından hararetle desteklenen 1980'den beri uygulanan reçetelerin artık iflas ettiğinin ilanı ve sermayenin o dönemden beri Özal ve ekibine verdiği siyasi kredinin yavaş yavaş geri alınmaya başlanması oluyor.

Öte yandan, daha 7 ay önce yapılan seçimlerde en çok oyu alan hükümet partisi yığınlar nezdinde hızla yıpranıyor, siyasi desteğini yitiriyor. Güvenilirlikleri tartışmalı da olsa, yapılan kamuoyu yoklamalarında ANAP'ın üçüncü parti durumuna düşmesi, başbakanın, bakanların, valilerin şurada burada sık sık yuhalanması bunu gösteriyor. Yıpranma ve yönetememe krizi parti içindeki çelişkileri de artırıyor. Özal'ın, son kongrade yaptıkları yeni bir atakla partinin "modern burjuva" görünümünü bozabilecek faşist ve fanatik müslüman akımın sivrilmiş isimleri Taşar ve Keçeciler ile anlaşmazlığa, hatta çatışmaya girmesi hükümet partisinde bunalım yarattı. Taşar ve Keçeciler istifa tehdidi savurdular.

İşte tam bu noktada, sosyal demokratlar atağa geçip, yüksek sesle iktidar olmaktan sözetmeye başladılar. Kamuoyu yoklamaları SHP'nin birinci parti durumuna yükseldiğini gösteriyordu. Ancak sermaye sınıfının isteği hilafına hükümet olmak veya hükümette kalmak oldukça güçtü. Ama yığınların öfkesi büyüdüğünde, onları yatıştırmak, kapitalist düzene dokunmaksızın sahte yollara yöneltmek, bir süre oyalamak için sosyal-demokrat yedeğe (ya da sol görünümlü burjuva partilere) ihtiyaç burjuva toplumun siyaset-yönetim geleneğinden biri değil miydi? Bir de onu rahatsız etmeyecek güvenilir bir ekip olursa neden sermayenin kabul edebileceği bir alternafif olmasın? Sermaye çevreleri bu yönde eğilimlerini, parti kurultayı öncesi kısmen belli etmişti. Ve kapitalistlere "bizim iktidarımızda rahat uyuyabilirsiniz" diye teminat veren Baykal ekibi son kurultayla işbaşına getirilince, burjuva basının önemli bir bölümü güvenilir ve alternatif bir SHP'nin oluştuğu fikrini yaymaya başladı. Hemen ardından, ABD büyükelçisi Strauz-Hupé parti merkezine giderek -ve genel başkanı atlayarak!- Baykal'la 35 dakika süren bir görüşme yaptı.

Bütün bunlar, iç ve dış sermaye çevrelerinin, 1980'den beri estirilen ekonomik ve siyasal terör altında bunalarak yeniden sola kayan kitleleri etrafında toplamaya başlayan SHP'yi, muhtemel bir alternatif olarak dikkate almaya başladığını gösteriyor.

Sosyal-demokrasi kapitalizmin krizine çare bulabilir mi? Açlık sınırına kadar itilen işçi ve emekçilerin durumunda, kapitalizm çerçevesinde de olsa, **ciddi** bir düzelme sağlayabilir mi? Türkiye kapitalizminin durumu ve olanakları gözönüne alındığında bu sorulara pozitif cevap vermek olanaksızdır.

Kurultay bilgirgesinde, "SHP iktidarı demokrasiyi tüm kurum ve kurallarıyla gerçekleştirme kararındadır" deniliyor. Ekonomik hedefin ise, içi boş pàrlak sözlerden arındırıldığında, "ulusal gelirin sosyal adalete uygun dağılımını sağlamak" olduğu söyleniyor.

Teorik olarak burjuva özgürlükler gerçekleştirilebilir. Ancak bu şarta bağlıdır; iktisadi koşulların bunun için elverişli olması gerekir. Zira, tersi durumda, burjuva özgürlükler "düzen" ve "devlet" için tehlikeli olabilir; işçi sınıfı tarafından kapitalist sınıfa karşı etkili bir silaha dönüştürülebilir. Oysaki, Türkiye kapitalizminin yaşadığı bunalım burjuva özgürlükleri kaldıramıyor. İkinci, kapitalist toplum ve devlet sosyal-demokrasi için biricik veridir; sistemin korunması ve sürdürülmesi onun için her şeyden öndedir. Bu yüzden, bu koşullarda, inişler ve çıkışlarla ama sürekli bir istikrarsızlık içinde olan, iktisadi temeli zayıf Türkiye kapitalizminin bugünkü çerçevesinde, sosyal-demokratların demokrasi, özgürlük vaadleri, siyasal rejimde bazı önemsiz rötuşlar dışında, bir vaad olarak kalacaktır. Sosyal demokratlar yürürlükteki siyasal rejimin temel kurumlarının kılına bile dokunamazlar, palavraları bir yana bırakılırsa, gerçekte buna niyetleri de yoktur. Başka ülkelerin deneyleri bir yana, daha uzak olmayan bir geçmişte yaşanan Ecevit hükümeti

tecrübesi bunun tarihi kanıtıdır.

"Ekonomik kalkınma ve ulusal gelirin sosyal adalete uygun bölüşümü" sözlerinde özetlenen program ise her burjuva partinin ileri sürdüğü türden içi boş bir metindir. Farklı olarak, "emek", "çalışanların çıkarları" vurguları veriliyor.

Emek ve sermaye ekonomik bakımdan uzlaşmaz iki kutup olduğuna ve toplam ulusal gelirde olağandışı bir artış sağlamak için sosyal demokratlar bir mucize yaratamayacaklarına -ve böyle bir reçeteleri olmadığına- göre, mevcut ulusal gelirin bölüşümünde, işçilerin ve emekçilerin payında az çok ciddi bir artış, kapitalistlerin ve kapitalist devletin karlarını kısmakla mümkün olabilir. Oysa kapitalist sınıf ve devlet korkunç boyutlara varan iç ve dış borçlarını bile ödeyemez duruma gelmiştir. Dolayısıyla, mevcut iktisadi durum ve Türkiye kapitalizminin dünya kapitalist ekonomisindeki yeri ve olanakları nedeniyle, sosyal-demokratlar, bazı önemsiz rötuşlar yayabilirler, ama Özal hükümetinin, uluslararası mali sermaye kurumları tarafından belirlenmiş, bugünkü ekonomik politikasının çerçevesinin dışına isteseler de çıkamazlar.

O halde onların gerçekte oynayabilecekleri tek bir rol kalıyor: Kapitalizmin yoksulluğa ve açlık sınırına ittiği işçileri ve emekçileri sahte umutlarla bir kere daha aldatmak, oyalamaktır.

Yığınlar için çekim merkezi olabilecek bir sosyalist alternatif olmadığına göre, sosyal-demorkasi işçi ve emekçi yığınları bir kez daha sahte umutlarla oyalama ve aldatma olanağına sahiptir. İşçileri ve emekçileri şimdiden boş umutlar ve hayaller ve sosyal-demokrasinin onları bir kez daha mutlak bir şekilde hayal kırıklığına uğratacağı konusunda uyarmak, biricik gerçek alternatifin sosyalizmin olduğu konusunda aydınlatmak görevi ise komünistlereve sınıf bilinçli işçilere düşüyor. Bunu yaptıkları ölçüde, yığınların gelecekteki hayal kırıklığını sosyalizm yönünde devrimci enerjiye dönüştürebileceklerdir.

EKİM

ABD Körfez'de korsanlığı sürdürüyor.

Körfez'de üstlenmiş ABD savaş gemilerinin bir İran yolcu uçağını düşürerek 290 sivilin ölümüne yolaçan eylemi çağdaş korsanlığın yeni bir örneği oldu.

ABD, kapitalist dünyanın jandarması bu aşağılık devletin yetkilileri, üstüne üstlük bu açık cinayeti "savunma" "meşru müdafa", "potansiyel bir saldırıya karşı kendini koruma" olarak nitelediler. Birçok Batılı kapitalist devletin yetkilileri de benzeri açıklamalar yaptılar.

ABD Körfez'de ne arıyor, neyin savunmasını yapıyor? Kendisine ait olmayan uzak topraklarda ve denizlerde ABD silahlı kuvvetlerinin işi ne? Amerikan emperyalizminin yetkilileri Körfez'deki savaş nedeniyle tarafsız ülkelerin gemilerinin bombalandığını ileri sürerek, uluslararası sularda geçiş serbestliğini korumak için orada olduklarını söylüyorlar. Oysa bu düpedüz yalandır, iki yüzlülüktür. Öyle olsaydı, bütün tarafsız gözlemcilerin de belirttiği gibi, bu işi başlatan, sürdüren ve sürdürmekte çıkarı olan Irak'ın yanında yer almazdı. Zorbalıkta, küstahlıkta sınır tanımayan Amerikan emperyalizmi hiç şüphesiz orada kapitalist dünyanın çıkarlarının, petrolün, kendisine uşakça bağlı gerici rejimlerin jandarmalığını yapıyor

1983'te, casusluk yaptığı gerekçesiyle Sovyetler Birliği tarafından bir Güney Kore yolcu uçağının düşürülmesi üzerine korkunç bir gürültü koparan ve kendi kamuoylarına aylarca bu olayı tartıştıran kapitalist dünyanın şefleri, alay edercesine cinayeti bir "savunma" eylemi olarak açıklama gücünü nereden buluyorlar? Ne yazık ki, bunu, önemli bir kesimini düşünce bakımından aptallaştırdıkları, bencil, çıkarcı burjuva ideolojiyle donattıkları bir kamuoyuna sahip olmanın rahatlığıyla yapıyorlar.

Patronunu incitmemeye büyük özen gösteren T.C. Hükümeti de, yaptığı açıklamada "yanlış bir değerlendirme sonucu meydana gelen müessif bir hadise" diyerek, aleni bir cinayeti temize çıkarma onursuzluğunu paylaştı.

Okuyuculara

*Bu sayıdan itibaren yeni bir dizgi-pikaj tekniğine geçiyoruz. Sevinçliyiz. Bugüne kadar geri bir teknikle en iyisini yapmaya çalıştık. Bundan sonra biçim bakımından giderek daha güzel bir Ekim sunmaya çalışacağız. Bu tamamen **Ekim** oku-yucularının maddi desteğiyle gerçekleştirildi. Teşekkürler.*

Ekim ancak okuyucularının her bakımdan katkısı ile geliştirilip güçlendirilebilir. Daha çok destek, daha çok yazı, daha çok mektup!

EKİM

Direnişler devam ediyor

Ekim'in geçen sayısında yaygınlaşan direnişlere işaret edilerek şunlar söylenmişti: *"Şunun iyi kavranması ve hep gözönünde bulundurulması gerekiyor. İşçi sınıfı saflarındaki kaynaşma kısmi, yöresel ya da sektörel değil, geneldir. Hoşnutsuzluk ve hareketlilik ülke çapındadır. Buzdağının görünen kısmı sürekli yer değiştiriyor. Dün öne çıkan metal, lastik, deri, kimya işçileriydi. Bugün petrol, kimya, kömür, belediye işçileridir. Yarın başka kesimler, başka sektörler olacaktır. Fakat bu bizi görünenin, öne çıkanın, parlayanın ötesine bakmaktan, ötesini görmekten alıkoymamalıdır."*

Yasadışı direnişler, değişik iş kollarına da sıçrayarak Haziran ayı boyunca sürdü. Belediye işçilerinin direnişi özellikle etkili oldu. Büyük şehirlerde, sokaklarda çöp yığınları oluştu. İstanbul Belediye Başkanı'nın, direnişi etkisizletirmek için, çöp toplama işini özel bir firmaya vermesi etkili olmadı. Yaygın ve etkili eylemler, işverenin görüşme masasına oturmasını sağladı. 22 Haziranda üç büyük belediyede ön anlaşma sağlandı. İzmir'deki anlaşmazlık ve çeşitli biçimlere bürünen direnişler ise devam ediyor.

Petrol-İş'e bağlı 6500 işçinin direnişi ise, ay sonuna kadar sürdü. Burada da direnişçiler, kararlılıklarıyla işverene geri adım attırdılar. Türkiye Petrolleri'ne bağlı işçilerin ücret ayarlamasıyla 3 yıldır verilemeyen hakları verilmek zorunda kalındı. Mobil, BP ve Shell'de çalışan 1700 işçinin toplu sözleşme uyuşmazlığını protesto etmek için başlattıkları direniş ise devam ediyor.

Diğer yandan, son çıkarılan yasa ile, grev hakkı gaspedilen petrol işçileri ise, direnişlerini yavaşlatarak da olsa sürdürüyorlar. İşçiler, parlamentonun açılışı ile birlikte, yasaların yeniden görüşülmesi için etkin eylemlere girişeceklerini açıkladılar.

Haziran ayı, sadece başarıyla sonuçlanan belediye ve petrol işçilerinin direnişlerine sahne olmadı. Yeni fabrika ve işkollarında direnişler yapıldı.

Haziran ayı başında, Menemen ovasında, 11-60 yaş arası tarım işçilerinin günlük ücretlerinin artırılması talebinin karşılanmaması nedeniyle 3 günlük iş bırakma eylemi gerçekleşti. 1800 işçi, direnişleri sonucu işvereni dize getirdiler ve günlük ücretlerini 3000 liradan, 4500 liraya çıkarılmasını sağladılar.

Diğer bir direniş, ay ortasında Tügsaş'ta gerçekleşti. 7000 işçi, Tügsaş'a bağlı Kütahya, Samsun, Gemlik ve Elazığ işyerlerinde, önceden verileceği söylenen ek zamının verilmemesini protesto etmek için direnişe geçtiler. Direniş, mesaiye kalmama, yemek boykotu, toplu halde viziteye çıkma gibi pasif biçimlerin yanısıra, işyerine geliş ve gidişlerde toplu yürüyüş gibi biçimlerle sürüyor. Bu işçilerden Gemlik işyerinde çalışan 350 işçinin Bursa'ya doğru yürüyüşe geçmesi üzerine jandarma mühahale etti ve bir kilometre kadar yürüdükten sonra işçiler, jandarma denetiminde parçalara ayrılarak otobüslere bindirilerek eylem yerinden uzaklaştırıldılar. Samsun'da ise, 500 işçi vardiya çıkışında servis arabalarına binmeyerek toplu yürüyüşe geçtiler. İşçiler sıkı polis denetimi altında 1 km kadar yürüdükten sonra dağıldılar.Son günlerde direnişin baş gösterdiği diger iş kollarından SEKA'da çehitli işyerlerinden 10.250 işçi toplu sözleşme görüşmelerinin çıkmaza girmesini demiryolu işçileri fazla mesailerin kaldırılmasını protesto için, Büyük Sürmene Oteli'nin, 280 işçisi ise, sendikalaştıkları gerekçesiyle işten atılan arkadaşlarının işe alınmasını sağlamak için pasif direnişe geçtiler.

Direniş dalgasına katılan diğer bir işçi topluluğu ise, Kartal'daki Mefar İlaç Fabrikası işçileriydi. 57 işçiden sadece 34'ünün erkek işçi olduğu bu fabrikada, işçiler sendikalaştıkları gerekçesiyle işten atılan arkadaşlarını desteklemek için direniş yaparak üretimi aksattılar. İşverenin fabrikayı kapatması üzerine, işçiler toplu halde işyerinin önüne gelerek alkışlarla işvereni protesto ediyorlar. Her gün işçiler polis tarafından dağıtılmalarına rağmen, eylemlerini sürdüyorlar.

Diğer yandan sendika bürokratlarının hükümetle anlaşarak eylem kararlarını rafa kaldırmalarına tepkiler büyüyor, öfkeye dönüşüyor. Son zamanlarda sendika bürokratları, *"hükümetin ilgisiz tavrı devam ederse, işçileri biz bile kontrol edemeyiz"* gibi sözleri sık sık tekrarlamaya başladılar. Bu öfkenin bir sonucu olarak, sendikaların İzmit ve Sakarya şubeleri, Türk-İş yönetimini daha etkili tutum alması amacıyla uyarmak ve iktidarın işçilere karşı tutumunu protesto etmek için yürüyüş kararı aldılar. Yürüyüş başlamadan, izinsiz olduğu gerekçesi ile polis tarafından engellendi, 6 sendikacı gözaltına alındı. Sendikaların şube yöneticileri, *"Türk-İş yönetimi ve başkanlar kurulu başta olmak üzere ülke genelinde tüm sendikacıları aktif eylemlere davet ediyoruz"* dediler.

Bugün genellikle geri biçimler ve çoğunlukla ekonomik taleplerle de olsa işçi sınıfının eylemi ülke çapında genişliyor. İşçi sınıfı dün olduğu gibi, bugün de mücadelenin merkezinde ve önünde yer alıyor.

Altınyıldız'da işçilerin devrimci insiyatifi

Sendikaların bürokratik yapısı, sendika bürokratlarının ihaneti ya da sorunlara ilgisizliği ile de birleşince, doğan boşluğu işçiler kendi insiyatifleriyle gidermeye çabalıyorlar. Bir çok fabrikada devrimci ve mücadeleci işçilerin girişimiyle işyeri ve fabrika komiteleri, eylem komiteleri vb. taban örgütlenmelerine gidiliyor.

Böyle bir örgütlenmeyi gerçekleştiren fabrikalardan biri de 3500 işçinin çalıştığı Altınyıldız. Altınyıldız işçileri Şubat ayında giriştikleri bir dizi eylemi işyeri komitesinin insiyatifiyle ve sendikanın engellemesine rağmen gerçekleştirmişlerdi.

Keyfi prim ve ücret uygulamasına karşı yapılan toplantı ve başlatılan imza kampanyası, 6 gün devam eden bir yemek boykotuyla sürmüştü. Bu arada komite istemleri dile getiren 1500 adet bildiri de dağıtmıştı.

Bugünlerde ise Altınyıldız işçileri, yaklaşan toplu sözleşme döneminde etkin olabilmek için bu işçi komitesine bağlı bir Toplu İş Sözleşmesi Komisyonu oluşturdular. Toplu iş sözlemesine ilişkin önerileri ile birlikte bir çağrı mektubu yayınlayarak imza kampanyası başlattılar. 11 Haziranda bu sorunun tartışıldığı bir toplantı yaptılar. Revizyonist akımların etkisindeki bazı işçilerin yaydığı söylentiler - toplantıyı polis basacak, vb...- katılımı etkiledi ve toplantıya 60 işçi katıldı. Revizyonizmin etkisi bir kere daha safları bölen ve örgütlenmeyi zayıflatan bir rol oynadı. Devrimci işçiler ve komite, işçilerin mücadelede birliğini sağlamak için dikkatli ve sabırlı bir çaba içindeler.

Yanda, Altınyıldız Toplu İş Sözleşmesi Komisyonunun hazırladığı işçilere Çağrı mektubunu yayınlıyoruz:

ÇAĞRI MEKTUBU

Değerli Arkadaşlar;

Patronların aşırı kar hırsı, hayatı yaşanmayacak hale getirmiştir. İhtiyaç maddelerimize zam yapılmadığı bir gün görebilmek mümkün değildir. Yaşayabilmek çok ciddi bir olay artık. Dün eşimizi de çalıştırarak geçinebiliyorduk, bugün çocuklarımızı da çalıştırmak zorundayız.

Ücretlerimiz alabildiğine düşük. Özellikle 1980'den sonra yapılan toplu iş sözleşmeleri ile alınan zamlar asgari ücreti geçmiyor. Yine, bu dönemki sosyal yardımların ciddi bir önemi yok (çocuk yardımı, kıdem teşvik ikramiyesi, yakacak yardımı vb. haklar artık yok gibi). Toplu iş sözleşmeleri, bir toplu satış belgesinden başka anlam taşımıyor. Maaşını bizden alan sendikacılarımız, ancak patronlara karşı direndiğimizi gördüklerinde, bizi engelleyebilmek için karşımıza çıkıyorlar. Sendikamız artık yok gibi...

Arkadaşlar;

Bugün bu sorunları yaşayan bizler, kendi meselelerimize, kendi ekmeğimize, kendi geleceğimize sahip çıkmak durumundayız. Önümüzdeki dönemde yapılacak toplu iş sözleşmesinde daha ciddi haklar alabilmek için, bugünden sendikamızı ziyaret ederek, istediğimiz hakları almak için zorlayalım. İsteklerimizi yazılı hale getirerek kendi fabrikamızda yaygınlaştıralım. Bu isteklerimizi imzaya açalım ve imzalı isteklerimizi sendika yönetimine bildirelim.

Artık ucuza satılmak istemiyoruz, Haklarımızı almak için uyanık ve kararlı olalım. Arkadaşlarımızı uyaralım. İşverene karşı her an bir toplu tepkiye hazır olalım. Unutmayalım ki, daha etkin bir sendika ve daha iyi bir toplu işsözleşmesi bizim örgütlü gücümüze bağlıdır.

Artık ucuza satılmak istemiyoruz.

Yaşasın işçilerin birliği ve mücadelesi!

Altınyıldız
Toplu İş Sözleşmesi Komisyonu
Haziran 1988

Açıklama ve Çağrı

(Başta rafı s.7'de)

anti-demokratik uygulamaların ne ilki ne de sonuncusudur. Ancak, bugünkü uygulama içinde sıradan bir olay da değildir. Son yıllarda yeniden canlanan ve etkili olmaya başlayan ilerici-sosyalist basının susturulmasına yönelik önemli bir saldırı, yeni, daha yaygın ve daha ağır baskıların bir ön habercisidir.

Toplumsal Kurtuluş Avrupa Temsilcisi olarak tüm Avrupalı ve Türkiyeli insan hakları savunucularını, Avrupa ve Türkiye'deki ilerici, demokrat ve sosyalistleri harekete geçmeye, ellerindeki tüm olanakları kullanarak Yalçın Küçük, Bilgesu Erenus, İlhan Akalın, Hüsnü Öndül ve Felemez Ak'ın gözaltına alınmalarını protesto etmeye, salıverilmeleri için girişimlerde bulunmaya çağırıyorum.

16.6.1988
Av.H.Yurtsever
Toplumsal Kurtuluş Avrupa
Temsilcisi

İZMİR

Bu zorlu mücadeleyi sabırla sürdüreceğiz

Devrim ve sosyalizm yolunda önemli bir adım atan Ekim'i selamlıyoruz. Sermaye düzeninin sömürü, zulüm ve binlerce işçiyi işsiz bıraktığı koşullarda biz de zorunlu olarak inşaat sektöründe çalışıyoruz.

Onlarca arkadaşımızın öldüğü ya da sakat kaldığı çalışma koşullarında hiç bir can güvenliğimiz yok. Hergün ölümle burun burunayız. Sermaye babalarının tek düşündüğü karlarına kar katmak. Onların iş güvenliği, bizim can güvenliğimizden daha önemli.

İnşaat sektöründe yolsuzluklar, rüşvet ve dolandırıcılık alabildiğine yoğun. Halkın can pahasına biriktirdiği parası kooperatif adı altında dolandırılıyor. Bunlar sermaye düzeninin bir yüzü. Diğer taraftan da sömürdükleri yetmiyormuş gibi pek çok inşaat işçisini sigortasız çalıştırıyorlar. Sermaye düzeninin uşaklarının ağzından sürekli işittiğimiz şu: "Sen olmazsan Hasan olur, Hasan olmazsa Hüseyin olur."

Kanımızı ne zamana kadar emecekler, göreceğiz! Bunların hesabı bir gün sorulacak, Hasanlar, Hüseyinler onların eceli olacak. Biz devrimciler bu zorlu mücadeleyi sabırla sürdüreceğiz.

Proletaryayı bilinçlendirmek, sınıfına kazanmak, sınıf sendikalarını ve işçi sınıfının partisini yaratmak için mücadele edeceğiz. Biz devrimciler yeni bir dünya yaratmak için çıktık yola. Bugüne kadar elimizde güçlü bir ideolojik silahımız yoktu. Şimdi bu silaha sahibiz. Bu güçlü ideolojik silahımızı düşmana karşı ustaca kullanmasını öğreneceğiz.

Önemli bir sorun da, Türk solunun yıllardan beri Kürt ulusal sorununa doğru bir yaklaşım ortaya koyamamasıydı. Ekim'in Kürt ulusal sorunu üzerine yazılarıyla ortaya koyduğu gibi, Kürt halkının özgürlüğü savunulmadan ne demokrat ne de enternasyonalist olunabilir. Biz de bu şiarı yeniden dile getirmek istiyoruz; Yaşasın Türk ve Kürt halkının birlik, dayanışma ve kardeşliği!

Y.Yurt
6 Haziran 1988

İZMİR

ALİAĞA İŞÇİLERİ DİRENDİ

Aliağa Türkiye'nin en önemli üretim bölgelerinden biri. Pektim ve rafineri -müteahhitlik işçileri dahil- 15.000 civarında bir işçi kapasitesine sahip. Yalnızca Petkim'de 7-8 bin civarında işçi çalışmakta ve Petrol Ofisi, Tüpraş, Shell, BP, Mobil gibi petrol işletme firmaları tarafından sömürülmektedirler.

Petkim işçilerinin Mayıs ayının 25'inden 5 Hazirana kadar süren direnişleri karşısında burjuvazi hiçbir şey yapamadı. Yasadışı ilan ettiği bu direnişler karşısında epeyce tedirgin oldu.

Son yasa değişikliğiyle grev hakkının kaldırılmasından dolayı ilk olarak Petrol Ofisi işçileri 25.5.1988 günü yemek boykotu yaptılar ve işi yavaşlattılar. Ardından Tüpraş, Shell ve BP işçileri değişik günlerde, değişik biçimlerde eylemleri birbirlerini tamamlayacak biçimde 11 gün bu direnişi sürdürdüler.

31 Mayıs sabahı Petrol Ofisi işçileri işi yavaşlatma eylemi yaptılar. Üretim %80 oranında azaldı, bazı bölümlerde de tümden durdu. Ofis müdürü makinaların başına kadar gelmiş ve ne yapacağını şaşırmıştı. Dış kapıda petrol taşıyan yüzlerce tanker günlerce boş bekledi. Akşam iş paydosunda işçiler dış kapıya kadar olan 1 km.lik yolu çorapsız yalınayak yürüdüler.

1 Haziran günü yine Petrol Ofisinde ve diğer işletmelerde büyük sessizlik vardı. Dolum tesislerinde 4000 işçi yemek boykotuna gitti. Diğer işletmelerde 1700 işçi viziteye çıktı. Petkim'de üretim felce uğramıştı.

Bu eylemler üzerine Petkim genel müdürü işçilerin yalnızca ücretlerinde düzenleme yapılacağına dair söz verdi. Petkim işçilerinin söylediği ise şuydu: Grev hakkımız hangi nedenle elimizden alınıyor? Biz bu hakkı mutlaka alacağız. Eğer grev hakkımız geri verilmezse daha çok şey yaparız.

Ancak Petkim'de yetkili olan Petrol-İş'in Aliağa şube başkanı çeşitli oyunlar ve aldatmaca sözlerle işçilerin normal üretime geçmelerini sağladı. Ama bu durum nereye kadar ve ne zamana kadar devam eder? Buna işçiler karar verecek.

Aliağa yöresindeki çelik işçileri de çok kötü çalışma koşullarıyla karşı karşıyalar. İş kazasının olmadığı gün yok. Bacası olmayan bir çelik fabrikası belediye tarafından 10 gün kapatılmış ve 31 Mayıs tarihli bakanlık kararıyla bacasız fabrikanın çalışması yasaklanmış olmasına rağmen, bu fabrika doğaya ve insanlara zarar vermeye devam etmektedir.

Buca yöresinde Gökdere köyünde bulunan bir deri fabrikasının arıtma tesislerinde de üç genç işçi çok kötü bir biçimde zehirlenerek yaşamlarını yitirdiler. Eğer işveren fiyatı 7000 lira olan gaz maskelerinden almış olsaydı, 23-24 yaşlarındaki bu üç genç insan ekmek parası uğruna yaşamlarını yitirmeyecekti.

A.ÇAKMAK
7 Haziran 1988

YASAL SOL BASINA BASKI AÇIK SALDIRIYA DÖNÜŞÜYOR

Yasal sol basına baskılar açık saldırıya dönüştü.

Sık sık toplatma kararı, kapitalistlerin ellerindeki dağıtım aygıtlarının güçlük çıkarması vb. yollarla ekonomik olarak çökertme ve yazılanlar nedeniyle sık sık soruşturma açıp siyasal olarak baskı altına alma politikasına, polis-savcı-mahkeme üçlüsünün doğrudan saldırısı eklendi.

Mayıs ayında Yazı İşleri Müdürü (Felemez Ak) tutuklanan Toplumsal Kurtuluş Dergisi, geçtiğimiz ay yeni bir saldırıyla karşı karşıya kaldı. Derginin Genel Yayın Müdürü İlhan Akalın, Yazı İşleri Müdürü Orhan Gökdeniz ile derginin yazarlarından Yalçın Küçük ve Hüsnü Öndül polis tarafından 10 gün gözaltında tutulduktan sonra 23 Haziranda sevkedildikleri Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından tutuklandılar. Savcılık, poliste aynı süre gözaltında tutulan derginin sahibi Bilgesu Erenus'un da tutuklanmasını istedi.

Sözkonusu derginin tüm yöneticilerinin ve bellibaşlı yazarlarının tutuklanması yasal sol basına yönelik saldırının ciddi boyutunu gösteriyor.

Nitekim, bunun üzerine, Yeni Demokrasi, Yeni Çözüm, Emeğe Çağrı, Emeğin Bayrağı ve Güneşe Çağrı dergileri 23 Haziranda yaptıkları ortak bir basın toplantısında, baskıları ve birbirini aralıksız izleyen toplatma kararlarının sol basının ekonomik ve siyasi olarak varlığını çökertme amacına yönelik olduğunu açıklayarak, saldırılara karşı kampanya başlattılar.

Cumhuriyet Gazetesi'nin verdiği habere göre, İstanbul DGM son aylarda, çoğunluğu aylık olarak yayınlanan 10 sol dergi için toplam 22 toplatma kararı vermiş bulunuyor.

Basın, haber, propaganda, eğitim tekeli doğrudan ve devlet eliyle sermaye sınıfının elinde olduğu halde, sermayenin siyasal temsilcileri, olağanüstü güçlüklerle işçilere ve halka seslenmeye çalışan cılız sol basına dahi tahammül edemiyor; çıplak baskıya başvuruyorlar.

Basın özgürlüğünü dilinden düşürmeyen burjuva basın ise, yasal sol basına yönelik baskı ve saldırılar karşısında çoğunlukla sessiz kalıyor ya da önemsiz haberlerle geçiştiriveriyor.

AÇIKLAMA VE ÇAĞRI

Toplumsal Kurtuluş Avrupa Temsilcisi H.Yurtsever'in dergisine yönelik baskılar konusunda yaptığı açıklamayı aynen yayınlıyoruz.

Türkiye'deki son gelişmeler, "demokrasiye dönüş" propagandasının ve bunu temel alan tartışmaların kesin bir iflasını gösteriyor. Devletin rejim karşıtı güçler üzerindeki baskı ve terörü azalmak şöyle dursun gittikçe ağırlaşıyor.

Türkiye Kürdistanı'nda her gün onlarca insan katlediliyor. Cezaevleri, artık birer işkence merkezidir. Hepsinde toplu dayak, görüşme yasağı ve çok çeşitli toplu işkence biçimleri uygulanıyor. Bunların en son bir örneği olarak, 6 Haziran'dan bu yana, Eskişehir Cezaevindeki idam mahkumları, Mahmut Aktaş, Muzaffer Ayata, Rıza Altun ve Mümin Ağcakaya'dan hiçbir haber alınamıyor. Ankara'da İnsan Hakları Derneği'nde 200'e yakın tutuklu ve mahkum yakını bu gelişmeleri protesto amacıyla açlık grevine başladılar. Cezaevlerindeki baskılar sürerse benzin dökerek kendilerini yakacaklarını duyurdular.

Yeni gelişmelerden biri, ilerici basın üzerindeki yasadışı baskı ve uygulamaların son haftalarda hızla tırmanmasıdır.

Toplumsal Kurtuluş bir yıldan beri yayınlanan aylık, yasal ve sosyalist bir dergidir. 9 Mayıs 1988'de bu derginin 11.sayısı dergideki bir yazıdan dolayı toplatıldı ve Yazı İşleri Müdürü Felemez Ak tutuklandı. Halen tutuklu bulunuyor.

13 Haziran 1988'de Ankara Barosu Avukatlarından Toplumsal Kurtuluş'ta yazıları yayınlanan Hüsnü Öndül, 14 Haziran'da Toplumsal Kurtuluş dergisini çıkaran Dönem Yayıncılık A.Ş Yönetim Kurulu Başkanı, tiyatro yazarı Bilgesu Erenus, aynı derginin yazarlarından Türkiye'de yayınlanmış 15'ten fazla kitabın yazarı olan eski öğretim üyelerinden Doç.Dr. Yalçın Küçük ve derginin Genel Yayın Yönetmeni İlhan Akalın gözaltına alındılar. Avukatlarıyla ve aileleriyle görüştürülmüyorlar. Ankara Emniyet Müdürlüğü yaptığı açıklamada gözaltına alınan arkadaşlarımızın 7 gün süre ile polis gözetimi altında bulundurularak sorgulanacaklarını açıkladı. Tek sorgulama yönteminin işkence olduğu Türkiye'de bu sözlerin ne anlama geldiği açıktır.

Toplumsal Kurtuluş dergisine ve yazarlarına yapılanlar Türkiye'deki

(Devamı s.5'de)

GORBAÇOV´ UN 70.YIL KONUŞMASI VE YENİ STALİN DÜŞMANI KAMPANYA

H.Fırat

Gorbaçov´un Stalin "Övgüsü"

Gorbaçov´un Ekim Devriminin 70.yıldönümünde yaptığı konuşmadan kısa bir süre sonra, Devlet Başkanı Andrei Gromiko´nun Stalin´i konu alan bazı sözleri, Cumhuriyet ve Hürriyet gazetelerinde, sırayla, "Kremlin´de Stalin Krizi" ve "Moskova´da Çatlak Ses" başlıklarıyla yer aldı. (10 Ocak 1988)

Gorbaçov´un konuşmasını anında çeviren ve "Yolumuz, Ekim´in Yolu, Öncülerin Yoludur" başlığıyla, Aralık 1987 tarihli 6.sayısında tam metin olarak yayınlayan -sonradan aynı isimle kitaplaştırıldı- Toplumsal Kurtuluş dergisi, Cumhuriyet ve Hürriyet gazetelerinin tutumunu tepkiyle karşıladı ve "Acemi Gazeteci Sovyetologlara Tembel Babi Ali Basını" başlığı altında şunları yazdı:

"Bu kitapta Gorbaçov, belki de Stalin üzerine Sovyet liderleri tarafından yapılmış en övücü konuşmayı yapıyor. Stalin´in tüm tartışmalarında ve kavgalarında doğru olduğunu açık açık söylüyor."

Gorbaçov´un Stalin hakkında söylediklerinden parçalar aktaran Toplumsal Kurtuluş devam ediyor:

"Gorbaçov çok açık olarak Stalin´in çok inanılmaz işler yaptığını söylüyor. Kaçınılmaz olanları yaptığını söylüyor. Yapılmadığında devrim davasının kaybedileceğini söylediği işler yaptığını belirtiyor. Sovyetler Birliği´nde sosyalizmin eserinin onun ve çekirdek kadronun olduğunu söylüyor. Daha övücü ne söylenebilir, acaba?" (Toplumsal Kurtuluş Sayı:8, s.29-30)

Toplumsal Kurtuluş haksız mıydı?

Görünüşe bakılırsa, pek de sayılmazdı. Stalin dönemi ile ilgili bölümleri, Maksizm-Leninizm ile modern revizyonizm arasında iki arada bir derede kalanlara -başta Toplumsal Kurtuluş´un kendisi- büyük bir nefes aldırtan, liberalleri ve Troçkistleri ise bir bakıma hayal kırıklığına uğratan bu konuşmada Gorbaçov gerçekten ilginç şeyler söylüyordu.

Gorbaçov sözkonusu dönemle ilgili olarak söze Lenin´in ölümüyle başlıyor:

"Lenin´in zamanından önce ölümü tüm parti Parti ve Sovyet halkı için korkunç bir sarsıntı idi. Üzüntü ölçülemez, kayıp onarılamaz idi. Herkes için bu böyleydi. Çok büyük tarihsel öneme sahip işler yapılacaktı daha, Lenin´siz, onun öğreti ve önermelerine dayanarak, Parti önder kadrosu devrimin kazanımlarını pekiştirecek çözümler bulmak ve Sovyet Rusya´nın o günkü somut koşullarında ülkeyi sosyalizme götürmek durumundaydı." (s.32)(*)

Gorbaçov sözlerini tarihsel bir gözlemle sürdürüyor:

"Tarih yeni düzen için katı bir ültimatom hazırladı. Ya mümkün olan en kısa zamanda kendi sosyo-ekonomik ve teknik temelini kurup yaşayacak ve dünyaya ilk adil toplum örneğini verecek, ya da kaybolup gidecek ve en iyi olasılıkla zaman içinde destansı ve fakat başarısız bir toplumsal deney olarak kalacak."

"Yüksek bir sosyalist değişim hızının sağlanmasına tam anlamıyla hayati ve kesin bir önem verilmişti." (s.32)

Başından beri dünya burjuvazisi ve Troçkistler tarafından, ek olarak, son 30 yıldır revizyonistler ve şimdilerde ise bizzat bu aynı Gorbaçov´un kalemşörleri tarafından "Stalinci terör dönemi" olarak nitelenen ve karalanan 1920´ler ve 1930´lar hakkında Gorbaçov´un konuşması şöyle sürüyor:

"Lenin sonrası dönem, yani yirmiler ve otuzlar, Sovyet devleti tarihinde özel bir yere sahiptir.(**) *Onbeş yıl gibi kısa bir dönemde radikal toplumsal değişiklikler gerçekleştirildi. Sosyalizmin kurulmasının optimum biçimlerinin araştırılması ve yeni toplumun temellerinin atılmasında gerçekten başarılanlar açısından, sözkonusu döneme inanılmaz işler sığdırıldı."*

"Bu yıllar insan dayanıklılığının sınırında çalışmanın ve keskin ve çeşitli mücadelelerin yıllarıdır. Sanayileşme, kollektifleşme, kültür devrimi, çok uluslu devletin güçlendirilmesi, Sovyetler Birliği´nin uluslararası konumunun yerleşmesi, ekonomiyi ve toplumsal olayları yönetmenin yeni biçimlerinin geliştirilmesi hep bu dönemde gerçekleşti. Ve tümünün de çok geniş sonuçları oldu." (s.32-33)

Stalin yönetimindeki Bolşevik Partisi önderliğinde, ülkenin sosyalist sanayileşmesi alanında Sovyet emekçilerinin kazandığı muazzam tarihsel başarıları anlatan ve örnekleyen Gorbaçov, "daha başka bir yol tutulup tutulamayacağı" sorusunu şöyle cevaplıyor:

"Eğer tarihe sadık ve yaşamın

(*) Gorbaçov´un 70.yıl konuşmasından yapılan tüm aktarmalar için bkz: "Yolumuz Ekim´in Yolu, Öncülerin Yoludur", T.Kurtuluş, sayı:6, Aralık 1987

(**) Altı orjinalinde çizili

gerçeklerine bağlı olmak istersek verilebilecek bir tek yanıt vardır: Başka hiçbir yol seçilemezdi." (s.35)

Bu aynı konuşmada Troçkistlerin ve revizyonistlerin, sosyalist demokrasi konusunda Stalin dönemine yönelttiği klasik eleştirileri ayrıntılarıyla tekrarlayan ve benimseyen Gorbaçov, fakat öte yandan şunları söylüyor:

"Kitleler tarafından anlaşılarak benimsenen parti planlarının zorunluluğu ve Ekim devriminin devrimci ruhunu oluşturan slogan ve amaçlar, ülkenin endüstrisini kurma işinde birleşen milyonlarca Sovyet vatandaşının akılları baştan alan şevkinde ifadesini buldu."

"En zor koşullarda, makinalaşmanın yokluğunda, yarı kıtlıkla karşı karşıya iken bile halk mucizeler yaratmaktan geri kalmadı. Onları harekete geçiren duygu ve ilham kaynağı yaptıkları işin tarihsel öneminin bilincine varmalarıydı. Yeterince eğitilmiş ve okur yazar olmamalarına karşın sınıf önsezileri, örneği görülmemiş ve muazzam bir eylemin içinde olduklarını söylüyordu." (s.35)

Bir de aynı dönemin ideolojik tartışma ve mücadele cephesi var. Gorbaçov konuşuyor:

*"Ve şimdi, **Lenin'den sonrakı Yirmiler ve Otuzlar.**(*) Gerçi parti ve toplum sosyalizmin kuruluşu için Lenin'in fikirlerine ve onun devrimin sonrası çalışmalarına sahipti ama yolun aranıp bulunması o kadar basit değildi. **Keskin ideolojik mücadele ve siyasal tartışma ile doludur bu dönem.**"* (abç) (s.33)

Haziran 1988 sonunda yapılan 19.Parti Konferansı'nda, **bizzat Gorbaçov'un önerisiyle** "Stalin kurbanları" ilan edilip anılarına bir anıt dikilmesi kararı alınan Troçkist, Zinovyevci ve Buharinci muhalefet hakkında, 70.yıl konuşmasında Gorbaçov şunları söylüyor:

"Troçki ve Troçkistler, kapitalist ülkeler kuşatmasındayken sosyalizmin kurulabileceği olanağını reddettiler."

"Dış politikada devrimin ihracına, iç politikada köylülüğün kemerlerinin sıkılmasına, kentin kırı sömürmesine ve toplumun yönetiminde de yönetsel ve askeri buyruklara öncelik verdiler.

*"Troçkizm, ideologlarının solcu devrimci görünüşlü mugalataya sığındığı, ve aslında teslimiyetçi bir konum aldığı siyasal bir akımdır. Temelde Leninizme baştan aşağı bir saldırıyı ifade eder. **Konu, özünde ülkemizde sosyalizmin geleceğini ve Devrimin akibetini ilgilendiriyordu.**"* (abç)

"Veri koşullarda, Troçkizmi tüm halkın önünde çürütmek ve antisosyalist özünü açığa çıkarmak gerekiyordu."

*"Durum, Troçkistlerin Grigori Zinovyev ve Lev Kamanev'in başını çektikleri Yeni Muhalefet ile birlikte hareket etmeleri nedeniyle zorlaşıyordu. **Azınlıkta olduklarının bilincinde olarak, muhalefet liderleri Parti içinde sürekli tartışma çıkartıyor ve Partinin bölünmesine bel bağlıyorlardı.**"* (abç) *Fakat, son çözümlemede, Parti, Merkez Komitesinin yanında ve muhalefetin karşısında yer aldı ve kısa zamanda ideolojik ve örgütsel olarak ezilmelerini sağladı."*

"Kısaca, Joseph Stalin tarafından başı çekilen yenetici çekirdek Leninizmi ideolojik mücadelede korudu. Siyasal uzantıları Parti üyelerinin ve emekçilerin çoğunluğunca kabul edilen ve sosyalist kuruluşun ilk aşamalarında strateji ve taktikleri belirleyenler bu çekirdek içindekiler oldu." (s.34)

Devamında, Buharinci sapma ve Stalin önderliğinin bir kez daha olumlanması.

Uzatmamak için, son olarak, Stalin'in Büyük Yurtsever Savaştaki yeri ve rolü konusunda:

"Zaferin elde edilmesindeki etkenlerden biri savaş yılları boyunca, Joseph Stalin'in ortaya koyduğu muazzam siyasal irade, azim ve dayanıklılık ve halkı örgütlemede ve denetlemekte gösterdiği beceridir." (s.38)

Sonuç olarak, Gorbaçov'un Stalin aleyhtarı kampanyasından söz eden burjuva basını haksız; *"Gorbaçov, belki de Stalin üzerine Sovyet liderleri tarafından en övücü konuşmayı yapıyor"* diyen Toplumsal Kurtuluş, haklı gibi görünüyor.

Ama, "gibi görünüyor"! Ve bu dergini yazarlarından Yalçın Küçük ve Çelik Bilgin'in sık sık ve haklı olarak vurguladıkları gibi, görüntüye aldanmamak gerekiyor.

Gerçekte, az sonra göreceğimiz gibi, Gorbaçov, bizzat bu konuşmasında, yıllardır Stalin'in kişiliğine ve eserine karşı emperyalist ve revizyonist gericilik tarafından yürütülen haçlı seferlerine bir yenisini eklemenin, yeni bir Stalin düşmanı kampanya başlatmanın işaretini veriyordu.

Ters çıkmış görünen beklentiler

Gorbaçov'un 70.yıl konuşmasında Türkiye solu'nda pek çok grup şaşırmış göründü. İçlerinden bazıları için bu şaşkınlık aynı zamanda bir sevinci anlatıyorken, diğer bazıları için bu, gizlenemeyen bir hayal kırıklığını ifade ediyordu.

Yaşanan şaşkınlık, 70.Yıl konuşması öncesinde oluşmuş beklentinin bir sonucuydu. Burjuva basının sansasyonel çabalarının katkısı ne olursa olsun, bu beklentiyi aslında bizzat Gorbaçov döneminin gelişmeleri yaratmıştı. Ortada görünen köy klavuz istemez misali bir durum vardı. Oluşmuş beklenti kısaca şöyleydi: Gorbaçov, konuşmasında Stalin ve Stalin dönemiyle hesaplaşacak, Troçki de içinde, tüm muhaliflerin itibarı iade edilecek.

Bunu sabırsızlıkla bekleyenler kuşkusuz tüm burjuva liberal, revizyonist ve Troçkist kişi, grup ve akımlardı. Fakat bazıları, Kurtuluş ve Devrimci-Yol kökenli çevreler (Yeni Öncü, Sosyalist İşçi, Devrimci İşçi) bu heyecanı özellikle yaşıyorlardı. 12 Eylül döneminde "sosyalizm

(*) Altı orijinalinde çizili.

anlayışları" değişmiş bu çevreler, daha ileri adımlar için taze ideolojik kana ihtiyaç duymaktaydılar.

Gorbaçov'un konuşmasını belirli bir rahatsızlığın beslediği bir merakla bekleyenler de vardı. Bunlar daha çok, Sovyet tarihinde sosyalizmin teori ve pratiği ile, revizyonizmin teori ve pratiğini bağdaştırma çabası içinde olanlardı. Özellikle PKK ve Toplumsal Kurtuluş dergisinin durumu buydu.

Gorbaçov'un konuşmasının hemen öncesinde, belli ki sözü edilen beklentinin etkisiyle, Toplumsal Kurtuluş dergisi yazarı Çelik Bilgin şunları yazmak ihtiyacı duymuştu:

"Söylenecekler var. Birincisi, hem glastnos ve hem de demokratizmin bir çözüm olmadığıdır; çözüm arayışı için yaklaşımı anlatıyorlar. Hem glasnost ve hem de demokratizm, hangi mekanizmaların terkedilmesi ve hangilerinin geliştirilmesi konusunda hiçbir açıklığa sahip değiller; bunların bulunması gerekiyor. İkincisi, buradaki demokratizmin siyasal demokrasi ile hiçbir ilintisi yoktur; Sovyet toplumunda Stalin dönemi de dahil her zaman katılım ve tartışma olmuştur. Bugünkü dünya, Sovyet toplumu ve tarihi konusunda Gorbaçov'un iddialarının bir bölümünü gözü kapalı kabul etmeyecek ilerici ve devrimcilerle doludur."

Burada Stalin, Kruşçev ve Brejnev dönemlerini bağdaştırma çabasının ötesinde, asıl rahatsızlığın Stalin dönemiyle ilgili yeni değerlendirme beklentilerine karşı olduğu kesin. Nitekim hemen devamında söylenenler daha açıklayıcı:

"Bir parantez açabiliyorum: 1970 yıllarında ortalama bir Türkiyeli gencin Bolşevik tarihi bilgisinin aynı zamanda ortalama bir Sovyet uzmanının Bolşevik tarihi bilgisinden çok daha ileri ve doğru olduğunu ileri sürebiliyorum." (Toplumsal Kurtuluş, sayı:5, Kasım 88, s.53-54)

Günü geldi, Gorbaçov merakla beklenen konuşmayı yaptı. Bahsi geçen grup ve çevreler konuşmanın bütününden çok Stalin'le ilgili bölümlerine göre tepki gösterdiler. Rahatsızlık duyanlar beklenmeyenin sevincini yaşadılar. Toplumsal Kurtuluş konuşmayı anında çevirdi ve tam metin olarak bastı. PKK yayınları, Stalin ile ilgili olumlu parçaları öne çıkarıp okuyucularına yansıttı. Yeni ideolojik atılım için taze kan bekleyenler, hayal kırıklığı ile özdeş bir suskunluğa girdiler. Yalnızca, kendi doğrulamasını tarihsel eylemde, devrimci sınıf pratiğinde değil de, sadece burjuvazinin ve revizyonizmin Stalin düşmanı kampanya ve karalamalarında bulmuş Troçkizmin 12 Eylül dönemi ürünü yeni Türkiye temsilcilerinden Sosyalist İşçi, Gorbaçov'dan zaten bir şey beklemediğini belirtmek üzere şunları yazdı:

"Gorbaçov'un gündeme getirdiği reformlardan sonra, üzerinde epeyce tartışmaların yapıldığı ve hala da yapılmakta olan konu, SSCB'nin durumudur. Yapılan çeşitli spekülasyonlarla, Gorbaçov'un Stalin ve Stalin dönemiyle 'hesaplaşacağı' açıklanmaya çalışılmıştır. Bu, aslında Gorbaçov'un kendisinin de temsilciliğini yaptığı resmi ideolojiyle 'hesaplaşması' anlamına gelirdi. Gorbaçov, Ekim devriminin 70.yılı için yapılan kutlama törenlerindeki konuşmasıyla, resmi ideolojiyle ideolojinin savunucuğunu açıkça yapmış ve bu konudaki spekülasyonlara da böylece yanıt vermiştir. 2 Kasımda SBKP'nin Merkez Komitesi adına yapılan konuşma, egemen bürokrasinin resmi ideolojisinin Stalinizm olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur." (Gorbaçov ve Resmi Tarih, sayı:37, Kasım-Aralık 87)

Bu parçadaki gizli imaların açık muhatabı, Sosyalist İşçinin liberal kardeşi Yeni Öncü'dür. "Stalinizm"i burjuva-revizyonist diktatörlüklerin "resmi ideolojisi" olarak göstermede dünya gericiliği ve Troçkistler başından beri eleleler. Fakat örtülemez, yokedilemez tarihsel gerçek şudur ki, Kruşçev'le başlayan yeni tarihsel dönem ve süreç, Stalin'in düşünce ve eserine saldırı zeminine oturmuş öyle gelişebilmiştir. Fakat Stalin'in düşünce ve eserine cepheden saldırı, Marksizm-Leninizme, sosyalizmin teori ve pratiğine cepheden saldırı anlamına geldiği için, işe hep Stalin'in kişiliği ve "kanunsuz eylemleri" ile başlanmış, bu karalama kampanyasının sağladığı olanaklarla ilerlenebilmiştir.

Gorbaçov'un 70.yıl konuşmasında yaptığı da budur. Troçkist lafazanlıklarla süslenmiş reformist teorilerin yeni Türkiye temsilcisi Sosyalist İşçi, isteseydi bizzat bu konuşmanın içindeki açık kanıtlarla bunu görebilirdi. Birazcık sabretseydi, şimdi Sovyetler Birliği'nde Gorbaçov'un önderliğinde süren sınırsız Stalin düşmanı kampanyayla bunu pratik olarak da görmüş olacaktı.

Gorbaçov'un 70.yıl konuşmasında Stalin'i savunduğunu iddia edenler ya kendilerini aldatıyorlar, ya da kendileri aldanmasalar bile böyle gösterip başkalarını aldatmadan yarar umuyorlar.

70.yıl konuşmasında Stalin savunuldu; ama Gorbaçov tarafından değil; tarih tarafından, Stalin'in tarihe malolmuş düşünce ve eseri tarafından. Tarihin sustuğu yerde ise, Gorbaçov Stalin'e saldırılarında Kruşçev'den geri kalmadı, dahası, Kruşçev'in başlattığı karalama kampanyasını bütün sonuçlarına götüreceğini bütün dünyaya açıkça ilan etti ve daha şimdiden bu alanda hayli de mesafe katetmiş bulunuyor.

Tarihe malolmuş, tarih tarafından doğrulanmış her kişi, düşünce ve eylemin hakkı her zaman gericiler ve revizyonistler tarafından verilmez. Tersine tarih çarpıtılır, tarihi gerçekler tersyüz edilir ya da yok sayılır. Bu gerçeği hatırlatarak, Gorbaçov'un Yirmiler ve Otuzları bu kadar kolay olumlamasını anlaşılmaz ya da çelişkili bulanlar olabilir. Fakat bu yalnız Gorbaçov'un konuşmasını değerlendirirken bazı şeylerin u-

nutulduğunu gösterir. Gorbaçov da dahil bugüne kadar tüm revizyonistler, Ekim Devriminin ve sosyalist kuruluşun Sovyet toplumundaki tarihsel kazanımlarını adım adım yok ederken, bunu hep devrimi savunma ve sosyalizmi geliştirme perdesi arkasına gizlediler. Kruşçev'in, Marksizm-Leninizme ve Stalin'e saldırı kampanyasını "80'lerde komünizme geçeceğiz" şarlatanlığı ile bir arada yürüttüğünü çok kimse bilir. '80'lerde komünizme değilama, resmi ağızlarda "durgunluk" diye ifade edilen, burjuva-revizyonist bunalıma, çürüme ve yozlaşmaya varıldığı artık itiraf ediliyor. Bu bunalımdan çıkış olarak sunulan yeni reçeteler de, "devrim"i yaşatma, "sosyalizm"i daha ileri götürme iddialarına dayandırılıyor. Bu, gözetilmesi gereken birinci nokta.

Ve ikincisi, Gorbaçov konuşmasını herhangi bir zamanda değil, Ekim devriminin yıldönümünde, 70.yıldönümünde yapıyor. Geride kalmış 70 yılı değerlendirmek, 70 yıllık bir muhasebe sunmak göreviyle karşı karşıya bulunuyor.

Bu durumda, Ekim Devriminin ve sosyalist kuruluşun karşısına açıkça çıkılmadığı sürece, tarihe Ekim Devrimi ve sosyalizm adına sahip çıkmak bir zorunluluk olduğu sürece, ve kişi ciddi ve inandırıcı olmak istiyorsa, 20 ve 50 arası dönemde kazanılan tarihsel başarıları olumlamak zorundadır. Hiç kuşkusuz bu başarıların onuru her şeyden önce Sovyetişçi ve emekçilerinindir. Fakat tarihte her büyük olaya, her büyük ilerlemeye damgasını vurmuş, adını vermiş bireyler vardır. Bunlar sıradan kişiler değil, tarihsel kişilerdir. Nasıl ki, Büyük Sosyalist Ekim Devrimi Rusya işçilerinin ve emekçilerinin ürünüyse, fakat öte yandan Lenin'siz bu devrimi düşünmek olanaksızsa; aynı şekilde, Ekim Devriminin yaşatılması ve büyük sosyalist kuruluşun gerçekleştirilmesi, Sovyet işçi ve emeçilerinin ürünüdür, fakat bunu Stalin'siz düşünmek olanaksızdır.

Gorbaçov Stalin'i kesinlikle savunmadı. Yalnızca kritik, keskin yol ayrımlarıyla belirlenen bir dönemi değerlendirmek zorunda kalınca, tarihsel gerçeğe boyun eğdi. Başka biri değil ama, Sovyet revizyonizminin başı bunu böyle yapmak zorundaydı. Sovyet halkları ve dünya önünde, 70. yılında Ekim Devrimini değerlendiren biri, Sosyalist Sovyetler Birliği'nin, hiçbiri Stalin'i ideolojik ve tarihsel kişiliğinden ayrı düşünülemeyecek, muazzam başarılarını es geçseydi eğer, bu 70 yıldan geriye Kruşçevci bozulma ve Brejnevci çürüme döneminden başka bir şey kalır mıydı acaba?

Revizyonist yöneticiler, Sovyet emekçilerini ya da sıradan, dürüst parti üyelerini, hedefledikleri gerici planlar doğrultusunda şevkle harekete geçirmek amacıyla tarihe her başvurduklarında, ancak iki yüzlü bir tarzda Lenin-Stalin dönemlerinin başarılarıyla övünebiliyorlar. Aşağıdaki sözler Gorbaçov'un 27.Kongre Merkez Komitesi adına sunduğu raporun son bölümünden:

"SBKP, gücünü, sosyalizmin sonsuz potansiyelinden, kitlelerin canlı yaratıcılığından almaktadır. Tarihin hassas konaklarında, Lenin'in Partisi, önde gitmek, milyonlarca emekçiyi harekete geçirmek, birleştirmek ve örgütlemek için doğru yollar bulabilecek yetenekte olduğunu defalarca ispatlamıştır. Devrim sırasında, barışçı kuruculuk yıllarında, savaş döneminde ve savaş sonrasının çetin koşullarında da durum buydu." (Sorun Yayınları, s.152)

Fakat bu aynı Partinin ve toplumun son 30 yılda ne duruma geldiğinin bir çok örneğini ve ipucunu da yine bu aynı rapordan ve Gorbaçov'un diğer yazılarından çıkarmak mümkün.

Örneğin, Ocak 1987 SBKP-MK Plenumuna sunulan raporda şunlar yazılı:

"Belirli bir aşamadan sonra ülkenin gelişme hızı düşmeye, zorluklar ve çözülmemiş sorunlar birikmeye başlamış, tıkanıklık ve sosyalizme yabancı başka olgular ortaya çıkmıştır. Bütün bunlar ekonomiyi, sosyal, kültürel ve düşünsel yaşamı ciddi biçimde etkilemiştir." (Yenilenme ve Kadro Politikası, Bilim ve Sanat Yayınları, 1987 İst., s.10)

"Son yıllarda ortaya çıkan sosyal yozlaşma unsurları toplumun manevi havasını olumsuz yönde etkilemiş, halkımızın her zaman sahip olduğu ve gurur duyduğumuz ideolojik inanmışlık, çalışma azmi ve Sovyet yurtseverliği gibi yüksek manevi değerleri sinsice yıpratmıştır."

"Bunun kaçınılmaz sonucu olarak, toplum işlerine ilgi azalmış, ahlaksal kayıtsızlık ve kuşkuculuk belirmiş, çalışma alanında manevi teşviklerin rolü azalmıştır. Ne pahasına olursa olsun maddi refah ve zenginleşmeyi yaşamın tek amacı sayanların sayısı, bu arada gençler arasında da artmıştır... Sosyal ahlahtaki yozlaşmanın göstergeleri olarak içki düşkünlüğü artmış, uyuşturucu kullanma yaygınlaşmış, suç işleme artmıştır." (age., s.17)

Şu aşağıdaki satırlar da, Ekim devrimine, iç savaşa, sosyalist kuruluşa, Büyük Yurtsever Savaşa ve savaş sonrası kuruluşa önderlik eden Şanlı Bolşevik Partisinin son otuz yılda getirildiği noktaya işaret ediyor:

"Kadroların yozlaşmasıyla, sosyalist yasaların çiğnenmesiyle ilgili olumsuz süreçlerin son derece çirkin biçimleri, Özbekistan'da, Moldovya'da, Türkmenistan'da, Kazakistan'ın bir çok yöresinde, Krasnodar bölgesinde, Rostov yöresinde, Moskova'da ve kimi öteki kent, yöre, bölge ve cumhuriyetlerde, dış ticaret ve içişleri bakanlıklarının aygıtlarında ortaya çıkmıştır.(s.20)

70.yıl konuşmasında ise Brejnev döneminin son yılları "bunalım öncesi durum" olarak tanımlanıyor. Gorbaçov'un bütün bunları açıklıkla ortaya koyması bir açık yüreklilik ifadesi sayılabilir. Buna bir diyeceğimiz yok. Fakat ortaya çıkmış sonuçları sıralama açık yürekliliğini bugün burjuva dünya da gösteren bir çok devlet ve hükümet adamı vardır.

Kritik sorun, nedenleri tahlil ve gösterilen çözümlerdir. Gorbaçov bu noktadaki tutumuyla Kruşçev-Brejnev revizyonizmin yeni koşullardaki sürdürücüsü olduğunu ortaya koyuyor. Burjuva restorasyonun ağır ve yıkıcı sonuçlarını, daha çok kapitalizm yoluyla çözmeye çalışıyor. İdeolojik-siyasal ve kültürel alanda da buna uygun adımlar atıyor. Bugünkü Yugoslavya, Macaristan ve Çin, Gorbaçov reformlarının yakın geleceğinin aynasıdır. Görmek isteyen herkes için bu yeterince açıktır.

70.yıl konuşmasının genel içeriği

Gorbaçov'un 70.yıl konuşmasının en az önem taşıyan bölümü, tarihsel gerçeği teslim etmenin ötesine geçemediği için, Stalin'e sözde "övgü" bölümüdür.

Fakat her nedense konuşmanın öteki bölümleri, genel kapsamı, ideolojik içeriği ve özü pek ilgi ya da dikkat çekmedi. Oysa Gorbaçov'un konuşmasının ideolojik özü, daha önce Kruşçev tarafından diriltilen II.Enternasyonal revizyonizminin daha açık daha fütursuz bir tekrarı ve savunusu, bugünün ihtiyaçlarına uyarlanmasıdır.

Bu konuşmanın bazı özelliklerini kısaca ele alalım.

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi, yalnızca bir sınıfın değil, bir dünya görüşünün, bir ideolojik çizginin, belirli bir teoriler ve taktikler bütününün de zaferiydi. Ekim Devrimi, yalnızca Rus proletaryasının Rus burjuvazisi üzerindeki tarihsel bir zaferi değil, Marksizm-Leninizmin II.Enternasyonal revizyonizmi ve onun Rus biçimi olan Menşevizm üzerindeki tarihsel bir zaferiydi de. Marksizm-Leninizmin özü ve esası demek olan proletarya devrimi, proletarya diktatörlüğü, proletarya enternasyonalizmi ve Leninist tipte proletarya partisi teori ve taktikleri, kendini Ekim Devriminin pratiği içinde sınayıp doğrulamıştı. II.Enternasyonal revizyonizmi, ancak uzun yıllar sonra Tito, Kruşçev, Togliatti vb. tarafından yeniden ve yeni bir kılık altında diriltilene kadar Ekim Devriminin devrimci pratiği ile tarihe gömülmüştü.

Lenin'e dönüş demagojisini sıkça kullanak Gorbaçov, manevi anısını istismar ettiği bir devrimin 70.yıldönümünde bu büyük tarihsel gerçeği, Leninizmin revizyonizm üzerindeki bu büyük tarihsel zaferini, anmaya değer bulmuyor. Tesadüf mü? Olmadığını anlamak için, Anatoli Dobrinin'in son açıklamalarına gitmeye, ya da dönüp bizdeki TBKP'ye bakmaya gerek yok. Bu aynı konuşmanın, "Ekim Devrimi ve Bugünün Dünyası" başlıklı III.Bölümüne bakmak yeter.

Böylesine önemli bir tarihsel gerçeği atlayan Gorbaçov, fakat öte yandan bir başka tarihsel gerçeği önemle hatırlıyor ve üstün bir belagat örneği sunarak işliyor. Konu Lenin'in Nisan Tezleri'dir. Gorbaçov, 1917'nin bu kritik döneminde Lenin'in gösterdiği olağanüstü bilimsel öngörüyü, devrimci yaratıcılığı, Marksist diyalektiği kullanmadaki ustalığını pek haklı olarak övüyor ve döne döne vurguluyor. Neden? Tesadüf mü? Değil! Gorbaçov çapında ve konumundaki kişilerde bir vurgu, üstelik sayısız örneklerle tekrarlanan bir vurgu, nedensiz ya da tesadüfi olamaz. Belli ki bugünkü reformlarına ve "yeni düşünce tarzı"na Lenin'den felsefi dayanaklar arıyor. Bunu pek gizlemiyor da.

Gorbaçov uzun anlatımını, kısaca şöyle toparlıyor: *"Marksizm-Leninizm yaratıcı bir öğretidir, hazır talimat ve dogmatik reçeteler bileşimi değildir. Devrimci mücadelenin bizzat kendisi olan yaratıcı teknik düşünce ile eylem arasındaki etkileşimi sağlayan Marksizm-Leninizm her türlü dogmaya yabancıdır. Bunun en öğretici örneği Ekim Devriminin kendisidir."* (s.30)

Gorbaçov bu doğru ve haklı sözlerini, Ekim Devrimiyle yıkılan bir II.Enternasyonal doğmasıyla örnekliyor da. (Geri ülkelerde proleter devrim olmaz, sosyalizm kurulamaz!) Nedir ki, II Enternasyonalin böyle doğmaları olsa da, o temelde ve özünde Marksizmin ihtilalci özünün terkedilmesi, temel teorik ilke ve tezlerinin proletarya devrimi, proletarya diktatörlüğü, proletarya enternasyonalizminin köklü bir revizyonudur. Doğmatizmi bunca eleştiren Gorbaçov revizyonizme tek kelime etmiyor.(*) Edemezdi de. Zira Gorbaçov ve Partisinin kendi ideolojik platformudur bu. Gorbaçov konuşmasının Kruşçev'i göklere çıkaran bölümünde Kruşçev'in girişimlerinden *"Leninizmin teori ve pratiğinin yaratıcı ruhunu yeniden canlandırmak"* olarak sözediyor. (s.39) Kruşçev ve Leninizm! Bu Lenin'e ve Leninizme yapılabilecek en büyük hakarettir. Bugün bir çokları unutmuş görünse ya da unutmak gerektiğini öğütlese de -ki buna ayrıca değineceğiz- düne kadar Türkiye'de bir çok kimse, Kruşçevizmin ne olduğunu iyi bilmekteydi. Kruşçev dönemi de Leninizmin gömülmesi ve II.Enternasyonalin ölü teorilerinin yeni koşullara uygun modern biçimler içinde diriltmesi çabası, tam da Gorbaçov'un sözünü ettiği bu "Leninist yaratıcılık" adına ve "doğmatizme savaş!" bayrağı altında sürdürülmüştü. Kruşçev'de "doğma-

(*) "O günün bir çok **işçi sınıfı önderinin,** hem de **seçkinleri** de dahil olmak üzere, bir çoğunun..." (s.30, abç) Bu tanunlar kimin için dersiniz? Proletarya devriminin azılı karşıtları, Ekim Devriminin yeminli düşmanları II.Enternasyonalin şefleri için elbet! Gorbaçov, Ekim Devriminin yıldönümünde olsun onları gerçek ideolojik kimlikleri ve gerçek misyonlarıyla anmıyor. Bu bir yana, bu işçi sınıfı hainlerini "seçkin" "işçi sınıfı önderi" payesiyle onurlandırıyor.

Ve Kautskylerin, Scheidemannların, Bauerlerin, Hendersonların, Rennerlerin, Vanderwaldelerin ve tüm diğer işçi sınıfı hainlerinin bu çağdaş temsilcisi, bu kibar burjuva, sıra Stalin'e geldiğinde ağzına geleni söyleyen ve söyleten bu burjuva liberali, kendine Leninist diyebiliyor!

tizme savaş" ne idiyse, Gorbaçov'da da odur. Gorbaçov, yeni dönemin, yeni koşulların Kruşçev'idir. Bir kere daha, aynı konuşmanın III.Bölümü:

Gorbaçov'un, 70.yıl konuşmasında, Ekim Devriminden 70 yıl sonra, NEP konusunda söyledikleri özellikle önemlidir. Kendi reformlarının sosyo-ekonomik karakteri konusunda da açıklayıcıdır.

Modern revizyonistler, 1960'larda kapitalist ekonomi-politikalarını ilk gündeme getirdiklerinde, bunu gerçekleştirmek için demagojik tarzda Lenin zamanının NEP'ini örnek göstermişlerdi. Bu revizyonist politika ve uygulamanın ülke ekonomisini ve Sovyet toplumunu bugün nereye ve ne hale getirdiği gözler önündedir. Durumu Gorbaçov'un kendisi, birçok başka yerde de olduğu gibi, bu konuşmasında, *"Ekonomideki olumsuz süreçler ivme kazanıyor ve sonuç olarak, bir bunalım öncesi durum yaratıyordu"* (s.40) şeklinde tanımlıyor.

Fakat Gorbaçov revizyonist seleflerinin, Kruşçev ve Brejnevik yolundan yürüyor. Ona göre bunalımdan çıkış için tek çare, daha fazla kapitalizm! Bu nedenle ekonomi-politikalarına dayanak ve örnek olarak, sosyalist ekonominin hızlı, gürbüz ve dengeli geliştiği sosyalist iktisadi kuruluş dönemlerini, bu dönemlerin teori, politika ve uygulamalarını değil de, nesnel tarihsel zorunlulukların gereği olarak kapitalizme ciddi tavizleri ifade eden, kapitalizmi ve burjuvaziyi kaçınılmaz olarak geliştirdiği için, Lenin'in deyimiyle "muazzam (bir) tehlike"yi de içinde taşıyan, özel bir özgün bir dönemi NEP dönemini, bu dönemin politika ve uygulamalarını örnek alıyor. Neden acaba? Cevaplamadan önce Gorbaçov'u dinleyelim:

"Günümüzde Lenin'in son eserlerini, onun NEP konusunda yazdıklarını daha sık incelemek ve gereksindiğimiz değerli unsurları oradan çıkarsamak çabasındayız." (s.32)

NEP'in uygulandığı 1920 başları Sovyet Rusyası, savaşın ve iç savaşın yakıp yıktığı, sanayi temelinden yoksun, ezici çoğunluğu ile bir küçük-burjuvalar ükesiydi. Üstelik içsavaşın zorunluluklarıyla gündeme gelmiş "savaş komünizmi"yle, zamansız bir ilerleme de yaşamıştı. Bu tarihsel özgün koşullarda uygulanmış bir politika, NEP, bugün güçlü ve gelişmiş bir sanayi temeline sahip, sözde sosyalist üretim ilişkilerinin egemen olduğu bir topluma hangi "değerli unsurları" sunabilir acaba?

Kuşkusuz iki tarihsel kesit arasındaki uçurumu Gorbaçov da biliyor ve belirtiyor. Eski köylülük olmadığı için, bir "ittifak oluşturulması" amacının olmadığını ekliyor.

"Fakat -diyor- *NEP aynı zamanda daha uzun vadeli bir hedefe de sahipti. Görev yeni toplumun kurulmasıydı ve Lenin'in sözleriyle `sadece şevke dayalı olmayacaktı, büyük devrimin doğurduğu şevk ile desteklenecek ve kişisel istek, deneyim ve işletme ilkelerine dayanacaktı... deneyimin ve devrimin gelişiminin nesnel gidişinin bize öğrettikleri budur.'"* (s.32)

Lenin'den aktarılan kısım, Ekim 1921'de, Ekim Devriminin dördüncü yıldönümü vesilesiyle yapılmış konuşmadan (33.cilt) aktarma. Oldukça ciddi ve ilginç bir durumla karşı karşıyayız. Bunu görmek için önce, Lenin'in ilgili konuşmasının bizzat Gorbaçov yandaşlarınca yapılmış bir çevirisinden, Gorbaçov'un aktardığı parçayı, fakat onun (...) atladığı kısmı atlamadan, yeniden okuyalım (altı çizili ifadeler Gorbaçov'un atladıklarıdır):

"Doğrudan doğruya sırf coşkuya bel bağlayarak değil de, büyük devrimin yarattığı coşkunun yardımıyla, tek tek kişilerin çıkarlarına, kişisel ilgiye, ekonomik muhasebeye dayanarak önce, ***küçük köylü ülkesinde devlet kapitalizminden sosyalizme geçişi sağlayacak sağlam köprüleri kurmaya çalışınız; yoksa başka türlü komünizme ulaşamazsınız; başka türlü onlar ve onlarca milyon insanı siz komünizme doğru götüremezsiniz.*** *Yaşam işte bize bunu söyledi. Devrimin nesnel gelişme seyri bize işte bunu gösterdi."* (Yeni Çağ Nisan 1987, s.7-8)

Lenin'i ve Leninizmi çarpıtarak, iğdiş ederek, kendi revizyonist teori ve politikalarına Lenin'den sözde dayanaklar bulmak, modern revizyonistlerin temel bir özelliğidir.(*) Fakat yine de SBKP Genel Sekreterinin o ciddi, ağırbaşlı görünümüne pek yakışmayor. Hiç değilse bu işi sıra sıra Suslovlarına bırakaydı.

Lenin'in söylediklerini, bir *"küçük köylü ülkesinde devlet kapitalizminden sosyalizme geçişi sağlayacak sağlam köprüler kurmaya çalışmak"* ifadesinden kopardınız mı, geriye bir şey kalmaz. Zira Lenin'in düşüncesinin tarihsel-toplumsal temeli budur. Lenin'in komünizme yöneltmekten sözettiği "onlarca milyon insan" ise, Gorbaçov'un Sovyet toplumunda artık olmadığını belirttiği kulaklar ve küçük-burjuva köylü yığınlarından başkası değildir. (**)

Bunları Gorbaçov da bilmiyor değil. Bu nedenle, NEP'ten öğrenmeyi "siyasal ve yöntemsel düşünce zenginliği"nden yararlanmak olarak

---

(*) TBKP'nin kapitalizmi savunma programı üzerine yapılan tartışmalarda, Lenin'in Gorki'ye yazdığı bir mektupta yer alan "demokratik kapitalizm" ifadesinden hangi "programatik" sonuçların çıkarıldığı da bunun henüz çok yeni bir örneğidir.

(**) NEP'in temel görevi konusunda, Lenin, XI.Parti Kongresine sunduğu raporda şunları söylüyordu:

"... NEP'in temel, kesin, tüm değerlerinin üstünde olan görevi, kurmaya başlamış olduğumuz (çok kötü, çok beceriksizce de olsa yine de, tam anlamıyla yeni sosyalist bir ekonomi, yeni bir üretim, yeni bir bölüşüm temeli üzerinde başlamış olduğumuz) yeni ekonomi ile ***milyonlarca ama milyonlarca köylünün ekonomisi olan köylü ekonomisi*** (abç) *arasında bir birleşmenin oluşturulmasıdır."*

ifade ettikten sonra, nihayet muradını açıklıyor:

"(Biz) daha ziyade, kitlenin yaratıcı enerjisinin salıverilmesi, bireyin girişkenliğinin güçlendirilmesi ve sosyalizmin temel ilkesi olan 'herkes yeteneğine göre, herkes çalışmasına göre' ilkesinin işlemesini engelleyen bürokratik dizginlerin kaldırılması konusunda yaratacağı olanaklarla ilgiliyiz." (s.32)

1920'lerin başlarında yaratıcı enerjisi salıverilenler ve bireysel girişkenlikleri güçlendirilenler kulaklar ve küçük mülk sahibi köylüler, küçük ve orta işletme sahipleri ve küçük tüccarlardı.(*) Şimdinin gelişmiş sanayi ülkesi Sovyetler Birliği'nde,kimler?

Aslında konuyu uzatmak gereksizdir. Sorunun özü şudur. Bugün Sovyetler Birliği'nde, piyasa ekonomisi ve karlılık, kapitalist ekonominin bu iki temel ilkesi, temel iktisadi ilkeler olarak benimsenmiştir. 30 yıllık evrim bunu bir zorunluluk haline getirmiştir. Gorbaçov, "sosyalizmin temel (bölüşüm) ilkesi" ile de süsleyerek, bu iktisadi ilkelerle "kitlenin yaratıcı enerjisinin salıverilmesi" ve "bireyin girişkenliğinin güçlendirilmesi"nin hedeflendiğini anlatmak istiyor. Sovyet emekçilerini aldatmak ve dünyanın dürüst devrimcileri gözünde, Sovyetlerdeki yeni kapitalist reformların gerçek niteliğini gizlemek için de, bu adımlara Lenin'den sözde dayanaklar arıyor. Bulabula NEP'i buluyor. Lenin'in yakılıp yıkılmış, sanayi temelinden yoksun bir küçük köylüler ülkesinde uyguladığı ve ifade ettiği "muazzam tehlike"ye her vesileyle dikkat çektiği, kapitalizm ile sosyalizm arasında bir "ölüm-kalım savaşı" olarak nitelediği NEP'i...

Gorbaçov'un aynı konuşmada itiraf ettiği gibi, "yaptıkları işin tarihsel bilinciyle", "Ekim Devriminin devrimci ruhunu oluşturan slogan ve amaçlar" uğruna, Sovyet emekçileri, "yarı-kıtlıkla karşı karşıyayken bile" "mucizeler yaratmaktan geri kalmadılar". Sosyalizmin, sosyalist bilincin, kollektif ruhun, ortak çıkar duygusunun ürünüydü bu. Ve Sovyet emekçilerinin başında, Gorbaçovcu yazarların bugün hayvanca bir kin ve nefretle saldırdığı, büyük devrimci Joseph Stalin vardı.

Ekim Devrimiyle tarihin gündemine girmiş, Sovyet emekçilerinin duygu, düşünce ve eylemlerinde etekemiğe bürünmüş olan sosyalizmin yaratıcı ve üretici gücü tarihsel bir olguyken, 70 yıl sonra, "kitlenin yaratıcı enerjisini salıvermek" ve "bireyin girişkenliğini güçlendirmek" için hala kapitalist yöntemleri propaganda etmek, üstelik bunu Ekim Devriminin 70.yıldönümü konuşmasında yapmak, revizyonist elebaşlarm Ekim ideallerine(**) en büyük saygısızlığı ve hakaretidir. Tito'nun bu müridleri işçi sınıfının sosyalist ruhuna zerrece inanmıyorlar ve onlar, tıpkı burjuvalar gibi, işçi sınıfını bireysel kazanç dürtüsü ve bireysel zarar korkusu yöntemleriyle "üretken" kılmak istiyorlar.

Karlılık ilkesi ve serbest piyasa mekanizması yoluyla kitlelerin yaratıcı enerjisini salıvermek, bireysel girişkenliği güçlendirmek, dahası, en uygun bölüşümü gerçekleştirmek- bütün bunlar kaç yüzyıllık burjuva masalıdır. Ne ilginçtir ki, SBKP Genel Sekreteri tarafından, **Ekim Devriminin 70.yıldönümü toplantısında** anlatılıyor.

Lenin'in NEP'i, savaşın ve içsavaşın harap ettiği bir küçükbujuvalar ülkesinde, çarlıktan devir bir iflas ekonomisi koşullarında sosyalizme geçişi olanaklı kılmak ve kolaylaştırmak için gündeme gelmişti.

Gorbaçov'un NEP'i, 1960 başlarında, "1980'lerde komünizme geçeceğz" şarlatanlığı eşliğinde girişilen bir yolun sonunda, iflas noktasına gelmiş bir bürokratik-kapitalist ekonomiden klasik kapitalizmin temel kurallarına göre işleyen bir ekonomiye geçişini olanaklı kılmak için gündeme gelmiştir. Bakalım klasik türden kendi Nepmanlarını, kendine özgü koşullarında nasıl yaratacak?

Proletarya diktatörlüğü ve sınıf mücadelesi

Gorbaçov'un 70.yıl konuşmasına devam ediyoruz.

Stalin'in Leninizm tanımı iyi bilinir: *"Leninizm genel olarak proleter devriminin teori ve taktiği, özel olarak proleterya diktatörlüğünün teori ve taktiğidir."* (Leninizmin İlkeleri)

Sosyalist Ekim Devrimi emperyalist sermaye cephesini Rusya'da yararak yalnızca genel olarak proleterya devrimleri dönemini değil, özel olarak da Sovyet Rusya'da proleterya diktatörlüğü dönemini başlattı. Aynı şekilde, Ekim Devrimi, yalnızca Leninizmin proleter devrim teorisini değil, **onun ayrılmaz bir parçası olan proletarya diktatörlüğü teorisini** de sınadı, doğruladı ve gerçek kıldı.

Ekim Devriminden ikibuçuk yıl sonra, ikibuçuk yıllık tecrübeyi de gözeterek, Lenin, "Sol" Komünizm isimli kitabında şunları yazdı:

*"Proletarya diktatörlüğü, yeni sınıfın daha güçlü bir düşmana karşı, devrilmesiyle (tek bir ülke de bile olsa) direnme gücü **on kat** artan ve gücünü yalnızca uluslararası sermayenin gücünden, uluslararası bağlantıların gücü ve dayanıklılığından değil, aynı zamanda **alışkanlık kuvvetinden**, küçük üretimin gücünden alan burjuvaziye*

(*) Ve ticaret özgürlüğü koşullarında bunların bir kısmı kaçınılmaz olarak büyüdü. Nepmanlar böyle doğdu.

(**) O idealler ki, uğruna savaşıp Ekim'i gerçekleştirenlerden binlerce Bolşevik, 1920'lerin o özel ve özgün koşullarında gerekli ve zorunlu olarak uygulanan NEP'i bile bu ideallerin terki saymış ve bunu görmektense hayatlarına son vermeyi seçmişlerdi.

karşı verdiği en kararlı, en acımasız bir savaş anlamına gelir." (s.11-12)

Çok kimsenin bildiği, Marksist Leninistim diyen her kimsenin böyle kalmak istediği sürece bir an bile unutamayacağı, bu basit gerçekleri hatırlatmak boşuna değil. Zira, Ekim Devriminin 70.yılında bu görkemli devrim adına konuştuğunu iddia eden biri, Gorbaçov, bir çok önemsiz ayrıntıyı hatırlıyor ama, bu gerçeği bir kez olsun anmayı "unutuyor". Ancak iç savaşı şöyle bir hatırlıyor, ötesine geçmiyor. Ötesi onun için "barışçıl sosyalist inşa" dönemidir. Sorunun teorik yönüne ise, hiç girmiyor.

Revizyonistlerin proletarya diktatörlüğü teorisine sırtlarını dönmeleri yeni değil. Gelinen yerde artık bütünüyle eskimiş ve "çağdışı" sayıyorlar.

Fakat Gorbaçov'un konuşması sözkonusu olunca, bizi ilgilendiren sorunun bir başka yanıdır: Proletarya diktatörlüğü teorisi ve gerçeği gözönüne alınmadan; devrimden sonra sınıf mücadelesinin ortadan kalkmayacağı, tam tersine, biçim değiştirmiş olsa bile, pek çok bakımdan daha da şiddetlenerek süreceği gerçeği -devrim sonrası Sovyet tarihi ile bizzat doğrulanmış bu çıplak gerçek gözetilmeden 20'ler ve 30'ların nesnel, bilimsel, tarihsel gerçeklere uygun, dolayısıyla, Marksist-Leninist bir tahlili yapılabilir mi?

Gorbaçov, Ekim Devrimine, sonrasına, sosyalist inşaya, kısaca Sovyet tarihine tam bir burjuva liberali gibi yaklaşıyor. Dönemi burjuva görüş açısıyla ve burjuva hukuksal siyasal kavramlarla değerlendiriyor. Gorbaçov, sosyalist kuruluş alanındaki muazzam tarihsel başarılardan uzun uzun ve övgüye sözediyor. Fakat çizdiği tablo öylesinedir ki, tarih perspektifinden ve bilgisinden yoksun biri, bundan, sınıfların ve sınıf mücadelesinin olmadığı sakin bir barışçı inşa dönemi sonucunu kolaylıkla çıkarabilir.

Gorbaçov, sosyalist kuruluşun bu görkemli dönemine bir çok cephede yaşanan ve bir çok biçime bürünen sert, çetin, dişediş bir sınıf mücadelesinin eşlik etttiğini; bu mücadelenin, 1920'lerin sonlarında, "sonuçları bakımından Ekim 1917 devrimine eşit", köklü bir yeni devrimle -kulakların tasfiyesi- birleştiğini es geçiyor. Bundan yalnızca, ya Buharinci sağ sapmadan söz ederken **dolaylı**, ya da orta köylülere karşı yapılmış çeşitli hataları -ki **parti çizgisine rağmen yapılmıştır**- anarken yani negatif bir durumda ve aslında orta köylülerin arkasına sığınarak, gerçekte kulakların ve onların bugün kendisini en çok destekleyen torunlarının acısını dile getirirken öylesine bir sözetmiş oluyor. Sovyetler Birliği'nde bugün Nikolay Buharin'in gözde olması boşuna değil!

Bu sorun, Marksist-Leninist teori ve tarihsel uygulama olarak, proletarya diktatörlüğü sorunu, proletarya diktatörlüğü altında sınıf mücadelesi sorunu, bugün Marksist Leninistlerle, gerçek devrimcilerle, her türden liberal ve revizyonist arasında, yalnızca bugünün ve geleceğin sınıf perspektifleri açısından değil, geçmişe bakışta da temel bir ayrım noktasıdır. "Stalin Sorunu"nun özüdür. Bugün Sovyetler Birliği'nde, Gorbaçov yönetimindeki revizyonis-tler tarafından, Batı burjuvazisinin tarihsel cephaneliğinden alınma ideolojik değerler, kavranmlar, suçlamalar ve spekülatif iddialar zemini üzerine oturtulmuş Stalin düşmanı kampanyanın özü de budur. Bugün Sovyet basınında yapılan, genel olarak sosyalizmin teori ve pratiğine, özel olarak proletarya diktatörlüğünün teori ve pratiğine dizginsiz bir saldırıdır. "Destalinizm" bunun örtüsüdür. Daha sonra değineceğimiz gibi, bu örtü gide gide yırtılmakta, saldırı gerçek ideolojik-sınıfsal kimliğini sergilemektedir. Artık NEP dönemi hariç -neden illa NEP!- Lenin dönemini eleştirenler türedi Sovyet basınında. Şaşmamak gerekiyor; bu bir mantığın, ideolojik-sınıfsal bir mantığın kendi sonuçlarına varmasıdır. Lenin'e ve Leninizme saldırmadan Stalin mahkum edilemez.

Tarih defalarca ve en açık şekliyle de Euro-komünistlerin şahsında gösterdi; Stalin'le başlayanlar Lenin'le sürdürmüşler ve bugün İtalyan Komünist Partisinin şahsında en açık görüldüğü gibi, burjuvazinin çıplak uşaklığı ile sonuçlandırmışlardır. Dikkat edin, TBKP'nin Gorbaçovcu yeni "ideolojik açılımlar"ına yoğun bir Togliatti propagandası eşlik ediyor. Legal revizyonist basın döne döne Togliatti'yi tanıtıyor, övüyor, okunmasını öneriyor. Togliatticilik, kısaca, burjuva uşaklığına Stalin eleştirisiyle başlayıp Lenin'in reddiyle devam etmek demektir. Buna yine döneceğiz.

Biz Gorbaçov'un konuşmasına dönelim. Sık sık Lenin'in bilimsel öngörülerini vurgulayan Gorbaçov, O'nun, 1920'ler ve 30'ların Sovyet tarihiyle bir bütün olarak doğrulanmış **temel** öngörülerini(*) Ekim Devriminin yıldönümünde bile, tarihe bu somut bakış anında bile hatırlamıyor.

Lenin, 1919 Mayısında muzaffer Macar işçilerine gönderdiği mesajında şunları söylüyordu: *"Sınıfların kaldırılması, kapitalist yönetimin alaşağı edilmesinden **sonra**, burjuva devletinin yıkılmasından **sonra**, proletarya diktatörlüğünün kurulmasından **sonra** (eski sosyalizmin ve sosyal demokrasinin kaba temsilcilerinin sandığı gibi) **ortadan kalkmayan**, ama salt biçimlerini değiştiren ve pek çok yönden daha da şiddetlenen uzun, zor ve inatçı bir **sınıf mücadelesi gerektirir.**"* (Marks-Engels-Marksizm, s.446, Tüm siyahlar Lenin'in)

Bu sözler devrimden önce değil, yaklaşık iki sene **sonra** söylenmiştir.

(*) Lenin'in bu bilimsel görüşleri, ne acıdır ki, en az Stalin dönemi kadar, hatta daha çok, Stalin sonrası dönemle de tam olarak doğrulandı.

Yine aynı yıl içinde, *"Proletarya Diktatörlüğü Döneminde Ekonomi ve Politika" makalesinde: "Proletarya diktatörlüğü döneminde sınıflar hala durmaktadır, ve duracaktır... Sınıflar durmaktadır ama proletarya diktatörlüğü döneminde her sınıf bir değişikliğe uğramıştır, ve sınıflar arasındaki ilişkiler değişmiştir."* Muzaffer proletarya egemen hale gelmiş, sömürücüler ezilmiş, mülksüzleştirilmiş fakat *"proletarya diktatörlüğü altında ortadan kalkmamışlardır ve birden bire kalkmazlar."* Bunların avantajları, olanakları, üstünlükleri ve bütün bunları kullanarak her alanda gösterdikleri muazzam direnç konusunda Lenin'in söylediklerini çok kimse bilir. Sonuçta, Marks'm, *"kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemi olarak proletaryanın tüm bir proletarya diktatörlüğü dönemi"* düşüncesini sık sık vurgulayan Lenin'in, özlü yargısı şudur: *"Proletarya diktatörlüğü altında sınıf mücadelesi ortadan kalkmaz, yalnızca farklı biçimlere bürünür".*(İşçi Sınıfı ve Köylülük, Sol Yayınları, s.389)

Bütün bir Sovyet tarihi Lenin'in doğrulanmasıdır.

1920'ler ve 30'lar Sovyetler Birliği'nde sert bir sınıf mücadelesi dönemidir. Eski rejimin artıklarına, ekonomi ve idari aygıttaki uzantılarına, parti içindeki etkilerine, bir bütün olarak kulak sınıfına, onların engellemelerine, sabotajlarına, açık-gizli direnmelerine, son olarak dış destekçilere, emperyalist kuşatmaya, dolaylı dolaysız müdahalelere karşı, çok değişik biçimler alan, çok değişik cephelerde süren zorlu bir sınıf mücadelesi dönemidir, bu dönem.

Sovyet işçilerinin ve emekçilerinin iktisadi alandaki başarılarını sayıp döken II.Enternasyonal lafebelerinin bu yeni temsilcisi, siyasal alanda, sınıf mücadelesi cephesinde olup bitenleri es geçiyor ya da ancak "Stalinci aşırılıklar" vesilesiyle şöyle bir değiniyor.

Revizyonistler bugün Leninist teorinin ihtilalci özünü bir yana bırakıp, Lenin'i zararsız bir azize dönüştürdükleri gibi, devrim sonrası sosyalist kuruluşu ve proletarya diktatörlüğünü de her türlü sınıf mücadelesinden ve dolayısıyla proletaryanın devrimci şiddetinden arınmış bir barış ve sükun dönemi olarak sunuyorlar. Onlara göre bu "barış ve sükun" dönemini bozan, gölgeleyen yalnızca Stalin'in "kötü ruhu", "diktatörce hevesleri", "acımasız ve zalim" kişiliğidir! Oysa sınıf mücadelesinden ve proletaryanın sınıf düşmanlarına karşı devrimci şiddetinden arındırılmış bir sosyalist inşa ancak gerici bir liberal ütopya olabilir. Gorbaçov'un, bu dönemin sert sınıf mücadelesi gerçeğini atlaması boşuna değil. Gorbaçov'un konuşmasıyla "start" işareti alınarak Sovyet basınında sürdürülen rezilce ve özünde intikamcı kampanyayla(*) öyle bir görünüm yaratılıyor ki, adeta, 1920'lere ve 30'lara tam bir "barış ve sükun" ortamı hakimdir, fakat bunu "diktatör Stalin" yapay olarak bozmuş, amaçsız, kör bir teröre başvurmuştur!

Gorbaçov mücadelenin ideolojik cephesinden sözetmektedir. Fakat kendisi de iyi biliyor ki, bu basit bir yol yöntem tartışması değildi. Kendisinin de belirtmekten kaçınmadığı gibi, "konu, özünde" Sovyetler Birliği'nde, *"sosyalizmin geleceğini ve devrimin akibetini ilgilendiriyordu"* (s.34) Peki bu dönemde yoğun olarak ve yıllarca sürdürülen o *"keskin ideolojik mücadele ve siyasal tartışma"lar* (s.33) sınıfsal bir içerikten yoksun muydu?

Her temel ideolojik görüş ya da siyasal çizgi, son tahlilde belirli bir sınıf konumunun ve tutumunun dile gelişi değil midir? Troçkizmin ve Buharinciliğin Sovyet toplumundaki sınıf temeli neydi? Örneğin, kulak sınıfı toplumsal gerçeğini gözetmeden, Buharinciliği anlamak mümkün mü?

Bilindiği gibi Gorbaçov konuşmasında Stalin-Buharin çatışması konusunda Stalin'e hak veriyor. Fakat nedense gösterdiği gerekçe çok kimsenin gözünden kaçıyor:

"O günün iç ve uluslararası somut koşulları sosyalist inşanın hızında hatırı sayılır bir artış gerektiriyordu. Buharin ve yandaşları, hesaplamalarında ve teorik önermelerinde, sosyalizmin inşasında otuzlarda ortaya çıkan zaman faktörünün pratik önemini küçümsüyorlardı." (s.34)

Gorbaçov sorunu salt bir kalkınma **hızı** sorununa indirgiyor. Oysa bu sorunun yalnızca bir boyutuydu. Sorunun, özü bir kez daha **sınıf mücadelesi**, sömürücü bir sınıf olan kulaklara yaklaşım, yani Leninist sınıf çizgisiydi. Buharinciler, sosyalizmin sınıf mücadelesi olmadan, kendiliğinden, kulaklara karşı aşağıdan ve yukarıdan birleşik bir saldırı olmadan inşa edilebileceğini düşünüyorlardı. Çatışan, devrimci sınıf mücadelesi görüşü ile liberal sınıf uzlaşmacılığı idi. Sorun, Leninist sınıf çizgisi izlenip izlenmeyeceği sorunuydu. Özünde, kapitalizm mi? Sosyalizm mi? Sorusu ve sorunuydu.

Gorbaçov bu Leninist ideolojik-sınıfsal muhtevayı görmezlikten geliyor.(**) Nitekim sorunun kalkınma boyutundan siyasal boyutuna, sınıf mücadelesi boyutuna çıktığında Gorbaçov Buharin'in görüşlerini yineliyor: *"İçtenlikle söylenmelidir: Yeni aşamada emekçi köylülüğün çıkarlarına karşı Leninist anlayış ve hoşgörünün azalması ve yok olması sözkonusuydu. En önem-*

(*) Bu kampanyanın içeriği ve boyutları konusunda, Gorbaçov'un sözcülerinden Moskow News gazetesi fazlasıyla bir fikir veriyor.

(**) Bugün Sovyetlerde ve Çin'de Buharin'in göklere çıkarılması, revizyonistler ve liberal-solcular arasında Buharin hayranlığının güçlenmesi ne dikkate değer bir olgu!

lisi, Devrimden beri köylülüğün bir sınıf olarak radikal bir biçimde değişmiş olduğu görülemiyordu." (s.35)

Bu sözler Stalin önderliğindeki parti çizgisini hedefliyor.

Stalin'in köylü sorunuyla ilgili, kollektifleştirme ile ilgili yazıları, konuşmaları, Parti Merkez Komitesi ve Kongre kararları ortadadır. Leninizmin ve devrimci sınıf mücadelesinin karşısına çıkılmadıkça kimse bunlarda **ilke** hatası, **çizgi** hatası bulamaz. Eğer sözkonusu olan orta köylülüğe karşı yapılan ciddi hatalar ve aşırılıklar ise, bunların Stalin'e, parti çizgisine, MK kararlarına **rağmen** yapıldığı tarihsel bir gerçektir. Gorbaçov'un, bu hataları ilk defa ve tarih önünde açıklayan kişi gibi kurumlanması yalnızca gülünçtür. Zira bizzat Stalin'in çok sayıda konuşması ve yazısında bu hata ve aşırılıklar hedef alınıyor ve parti çizgisinin saptırılması olarak çok sert bir biçimde eleştiriliyor. Örneğin, 2 Mart 1930 tarihli parti gazetesi Pravda'da yayınlanan "Başarı Sarhoşluğu" makalesi baştan sona bu sorunları işliyor. (Bkz. Leninizmin Sorunları, s.371) Stalin, köylülüğe karşı hataları, aşırılıkları, parti çizgisini saptırma eğilim ve çabalarını bütün kapsamıyla ortaya koyup eleştirmekle kalmıyor, tüm basını "bu anti-Leninist ve başka benzeri eğilimlerin, sistemli bir biçimde maskesini kaldırma"ya çağırıyor. SBKP(B) Tarihi'nde de yapılmış hatalar bütün açıklığı ile anlatılıp mahkum ediliyor. (Bkz. Aydınlık Yayınları, s.372-376)

Gorbaçov'un ideolojik sözcülerinden Moskow News gazetesinin 19 Haziran '88 tarihli 25.sayısında emperyalist gericiliğin yarım asırlık antikomünist ağzını kullanarak *"Rus köylülüğünün gerçek bir jenosite tabi tutulduğunu"* yazıyor artık. Kulakların torunları, bu yeni burjavalar ve yeni-Buharinciler, kulak atalarının ardından gözyaşı döküyorlar. Ve elbette, Batı burjuvazisinin zengin suçlama cephaneliğini de kullanarak, 20.yüzyılın bir büyük devrimcisinden, burjuvazinin ve gericiliğin amansız düşmanı, Leninizmin ve komünizmin inançlı ve kararlı savunucusu Joseph Stalin'den intikam alıyorlar. Gerçek bir tarihsel hesaplaşma hareketi sürdürüyorlar. Bu aynı gazetenin **bu aynı sayısında** arka kapağında Rus Ortadoks Kilisesi ve Hıristiyanlık göklere çıkarılıyor. Rusya'da Hıristiyanlığın 1000.yılı kutlamalarının ülke çapında büyük heyecan içinde geçtiği belirtiliyor. (Moskow News haftalardır bu heyecanı işliyor, kiliseyi ve yeni kilise azizlerini reklam ediyor.) Hıristiyanlık *"büyük bir manevi ve kültürel miras"* ilan ediliyor. Sovyet halkını 70 yıldır *"bu muazzam tarihsel ve kültürel mirastan yoksun bırakmak"* girişimi suçlanıyor. Revizyonist yöneticilerin, Rus Ortadoks Kilisesi'nin şefi Pimen'in şahsında tüm kiliseye açık ve samimi bir işbirliği çağrısı yaptığı belirtiliyor. (Sovyet toplumunu manevi yönden kuvvetlendirmek için işbirliği!) Yüzyıllarca Çarlık zulmünün manevi dayanağı ve en büyük destekçisi olmuş bu rezil topluluğa, kiliseye yapılan bütün bu günah çıkarmalara şu çağrı eşlik ediyor: Neden son 70 yılda çekilen çeşitli acılar ve karşılaşılan sorunlar hakkında konuşul muyor? Neden Stalin kamplarında ölen kilise şehitlerinin anısı onurlandırılmıyor? vb.

Ve bütün bunları kilise törenindeki papaz resimleri ve Moskova yöneticilerinin aldığı yeni bir Moskova Kilisesi yapım kararı - müjdesi- süslüyor.

Stalin'e karşı yürütülen kampanyaya, burjuva dönüşümün bütün sonuçlarına vardırılması, artık içi boşalmış fakat yine de engel sayılan sosyalizmden kalma görünümlerin terkedilmesi kampanyası eşlik ediyor. Gelecek sayıda Gorbaçov'un 70.yıl konuşmasının öteki bölümlerini incelerken, Stalin düşmanı kampanyaya eşlik eden diğer gelişmelerden daha geniş söz etme olanağı da bulacağız.

*

TALABANİ...

(Başlarafı s.22'de)

devletler arasındaki çelişki ve çatışmalardan yararlanmakla pek ilgisi yok. Zira artık, Talabani'nin ağzından dile geldiği üzere, İran Stratejik bir müttefik olarak görülüyor. İran'la ilişki de stratejik bir müttefik, bir dostla kurulan bir ilişkidir.

Her şey bir yana, bu ilişki İran yönetiminin gerçek yüzünü gizlemekten ve İran'daki (ve dolayısıyla genel olarak) Kürt halkının özgürlük mücadelesine zarar vermekten başka bir şeye hizmet etmiyor.

İran gerici yönetimi 8 yıl gibi uzun bir süredir Irak'la savaşıyor. Bu yıpratıcı savaş onu her geçen gün güçten düşürmekteydi. O'nun Kürtlerle ittifak yapmasının, Irak'a karşı savaşta Kürtleri yanına almasının gerçek nedeni de budur. Bu ittifak, sıkıştığı, sıfırı tüketmek üzere olduğu bir aşamada gündeme sokması da bunu doğruluyor.

İran için koşulların nispeten kendi lehine gelişeceği bir aşamada ya da savaşın şu veya bu şekilde sonuçlanacağı şartlarda Kürtlerle ittifakın bir anlamı da kalmayacaktır.

İran, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkının gerçekleştirilmesinden yana değildir, olamaz. Kürtlerin bu yönlü her talebini ise bugüne kadar yaptığı gibi ezmeye çalışacaktır.

KAYNAKLAR

1- Hürriyet, 25 Haziran 1988
2- agg.
3- agg.
4- Kürdistan Press, Sayı:35, s.7
5- Hürriyet, 25 Haziran 1988
6- Kürdistan Press, Sayı:34

AYDIN CEZAEVİNDE VAHŞET

Devrimci- demokrtik kamuoyuna

Aydın E tipi cezaevinde vahşet var... İşkence ve baskılar uygulanıyor. İnsanlar ölümle pençeleşiyor. Ama devrimci-demokratik kamuoyu ölüm sessizliğinde...

İnsanlık düşmanları bu kayıtsız ortamda yol alıyor, sessizlik cesaretlerini artırıyor, suskunluk iştahlarını kabartıyor. Tutsakları yıldırma-sindirme ve teslim alma politikalarını zincirinden boşalmış bir öç alma ve kin duygusuyla dayatıp uyguluyorlar.

Ve bütün bunlar "isyan bastırma" ve "firarı önleme" perdesi ile maskelendirilip meşrulaştırılmaya çalışılıyor. Hayalı senaryolarla işkence ve zulüm gizlenmeye çalışılıyor. Ve tam bir aldatmacılık ve şaşırtma ile olası tepkilerin önüne ideolojik-hukuksal barikatlar örülüyor. Basında tam bu insanlık dışı politika ve uygulamaların aleti durumunda. Sansasyonel "isyan var" başlıklarıyla olayların özünü saptırarak, çarpıtarak, yanlış yansıtarak... ve ardında ciddi olaylar ve gelişmeler yaşanırken ölüm sessizliğine gömülerek... Aydın'da neler oldu? Neler oluyor?

Bu konuda devrimcilerin, demokratların, yurtseverlerin, ilericilerin tutumu ne oldu? Ne olmalıdır?

Öncelikle Aydın E tipi cezaevinde neler oldu, neler oluyor sorularına açıklık getirmemiz gerekiyor. Olayı ve gelişmeleri başından beri yaşayanlar olarak bunu yapmamız zorunlu bir görev oluyor. Böylece suskun dilleri çözebileceğimizi ve namuslu vicdanları harekete geçirebileceğimizi sanıyoruz.

Başta şu noktayı vurgulayalım: Basına yansıtıldığı gibi Aydın E tipi cezaevinde isyan veya buna benzer bir olay yaşanmadı. Böyle bir haber tamamen kasıtlı, bilinçli olarak basına dikte ettirilmiştir.

Cezaevi yönetimi uyguladığı baskı ve işkenceleri meşrulaştırmak, kamuoyunda haklı tepkileri yatıştırmak, olası tepkileri etkisizleştirmek ve böylece işkenceleri pervasızca yapabilmek için uydurduğu bahanedir, baskıları gizleme, meşrulaştırma aracıdır. Basının da bu oyuna ortak olduğu ve etkin bir rol oynadığı bir olgudur.

Somut gelişmeler nelerdi? Kısaca özetlemeye çalışalım:

20 Mayıs 1988 günü saat 18.00 sıralarında B blokla C bloku birleştiren ve Malta diye tanımlanan ana koridorun çatı katında elektrik kontağı yüzünden bir yangın çıktı. Yangın rüzgarın da etkisiyle kısa sürede büyüyerek yayıldı. Ve C Blokun da çatısını kapsamına aldı. Çatı tamamen keresteden yapılmış olduğundan kısa sürede yandı. İtfaiye de müdahalede bulunarak bir iki saat içinde yangını tamamen söndürdü. Yanan çatıda toprak bulunuyor. Yangının çıktığı nokta ile toprağın bulunduğu nokta birbirinden uzak ve müstakildir. İki noktanın arasındaki uzaklık mesafesi ise 35-40 metre kadardır. Toprağın açığa çıkması ile de bir tünelin varlığı kesinlik kazanıyor. Bunun üzerine aynı gece saat 24.00 sıralarında yapılan bir tünel aramasında 6.koğuşta bir tünel bulunuyor. Tünelin bulunmasından sonra arama gözeticisi olarak bulunan 6.koğuş sorumlusu ve yardımcısı iki arkadaş dövülerek yaka paça alınıp götürüldü. Biz devrimci tutsakların tepkisi "Kahrolsun işkence, arkadaşımızı istiyoruz" biçiminde slogan atmak oldu. Ne varki arkadaşlarımız geri verilmedi.

21 Mayıs 1988 günü 10 civarında bulunduğumuz 6.koğuş ve 14.koğuş askerler tarafından basıldı. Ortada bir isyan, fiili bir karşı koyma, barikat, yangın, rehin alma, vb. bir olay olmamasına karşın bu baskının anlamı neydi? Hangi gerekçe ile yasal da-yanağa dayanıyordu. Evet tünel bulunmuştu ama bunun karşılığı insanlara vahşice saldırmak, işkence yapmak mı olmalıydı? Hani işkenceyi önleyici uluslararası sözleşmeler imzalanmıştı? Mürekkebi bile kurumamıştı. Sahtekarlık ve aldatmacılık pratikte bir kez daha ortaya çıkıyordu, pratikte varolan gelenek icra olunuyordu. Tarihsel ve güncel kin ve intikam duyguları zincirinden boşanmıştı. Bu bizim için bilinmedik bir olay değildi. Muhatabımızı tanıyorduk. 8 yıldır tarihimizi yoğun bir şekilde yaşıyorduk, yaşatıldı. Burada kaba bir göz boyamacılığı teşhir etmeye çalışıyoruz. Evet ortada isyan yok, fiili karşı koyma yok, o halde bu savaş düzeni ile eli sopalı işkencecilerle vahşet sergilemenin anlamı neydi? Tek bir anlamı vardı, tarihsel, güncel ve ulusal kin ve öç alma duygusu vahşetle yıldırma, sindirme, terörcü kimliğini hissettirme ihtiyacı ve son tahlilde teslim alma politikası...

Koğuşumuzu basan askerler sopalar, coplarla ölümüne dövmeye başladılar. Koğuştan müşahade (hücreler) bölümüne kadar eli sopalı askerler diziliydi. Koridorun sağında ve solunda dirsek temasında dizili bulunan sopalı yüzlerce asker vardı. Koğuşta başlayan vahşet koridorda doruklanıyor dakikalarca başa ve gövedeye, bedene inen sopalar hücre kapılarında son buluyordu. Koridorda üzerimize dolu gibi sopalar yağıyordu. Vahşet zincirinden başalmıştı. Ve bu vahşet her şey vahşet için nidaları eşliğinde sergileniyordu. Savaş tutsaklarının "Kahrolsun işkence, insanlık onuru işkenceyi yenecek, işkencecilerden hesap soracağız" sloganlarına

işkenceciler "Her şey vahşet için!" ulumalarıyla karşılık veriyorlardı. Her birey eşine az rastlanır 10-15 dakika bu işkence tezgahından geçerek soluğu hücrelerde alıyordu. Kaba işkence dayak yani vahşet hücre kapısında son buluyordu. Ama bu baskıların ve zulmün bittiği anlamına gelmiyordu. Bu bölüme geçmeden önce kaba hatlarıyla özetlediğimiz 49 kişinin bilançosunu vermek istiyoruz. Bizim bulunduğumuz koğuştan 49 kişiden 2 arkadaşın dışında tümümüz çeşitli yerlerimizden yaralandık. Çoğu arkadaşın kafası yarıldı. Sırtları, bedenleri simsiyah oldu. Kulaklar, dudaklar patladı. Beyin sarsıntısı geçirenler oldu. Bütün bu sonuçlar, olaydan bir müddet sonra muayene için Aydın Devlet Hastanesinden gelen doktorlar tarafından saptanmıştır. Eğer Aydın Devlet Hastanesi ve Cezaevi vizite defterleri (21 Mayıs 1988 tarihli) incelenirse sözkonusu işkence tam anlamıyla görülecektir. Aradan 13 gün geçmesine karşın, Bursa Özel Tip Cezaevinde yapılan doktor muayenesinde sözkonusu işkencenin izleri kolaylıkla saptanmıştır. Eğer bu işkence tezgahından ölü çıkmadıysa, şansa ve rastlantıya bağlamak gerekiyor. Yoksa ölümüne dövülüyorduk. Ölünün çıkmaması için hiçbir neden yoktu.

Benzer işkence tezgahından dışımızdaki çoğu koğuşlar da geçirilip diğer iki müşahadeye alınmıştır. Benzer uygulamalar olduğundan yazdıklarımızı özetlemekle yetiniyoruz. İşkence faslından sonra çıplak hücrelere atıldık. Çoğumuz yaralıydık. Yatak, battaniye, su gibi şeyler yoktu hücrelerde. Kimimiz de kapalı kör hücrelere tıktırılmıştık. Ölüme terkedilmiştik adeta. Çıplak hücrelerde günlerce bu şekilde bırakıldık. Kişisel eşyalarımız verilmiyordu. Kalemlerimize, yanımızda bulunan kağıt parçalarına el konuldu. Hücreler sağlıksız, kirli, pis, her türlü hastalık üretecek durumdaydı. Sigara içimi bile karneye bağlanmıştı. Sigara da toplatılmıştı çünkü. Cezaevi genelinde havalandırma yasaklanmıştı. Her türlü tutuklu ve insani haklar gaspedilmişti. Yaşam olanakları ve yaşamın kendisi bir işkence öğesine dönüştürülmüştü. Vahşet düzeyindeki işkence tüm sosyal, doğal ve kültürel hakların kabaca çiğnenişi karşısında neler yapılabilirdi? Yaşamı cendereye dönüştüren anlayış ve tutum karşısında ne gibi bir tavır alınmalıydı. Bu soruların yanıtı kesin ve açıktı. Ya siyasal kimliğimizi ve insanlık onurumuza tıpa tıp cezaevi yaşamı, ya da onurlu bir ölüm... Bu iki seçenek dışındaki tüm yol, düşünce ve yaşam tarzını şiddetle reddediyorduk, reddediyoruz.

Bu anlayışla yaşadığımız işkenceleri protesto etmek ve daha önce varolan ve kazanılan tüm hakların, olanakların ve kazanımların olduğu gibi geri verilmesi amacıyla süresiz açlık grevine başladık. Bu yolun dışında başka bir çıkış yolu bırakılmamıştı...

"..."

Süresiz açlık grevi sol siyasi tutukluların büyük çoğunluğunca başladı ve giderek hemen hemen geneli kapladı. Sağ-sol yaklaşık 300 kişi sürdürüyordu. Açlık grevinin başlamasından sonra şekerli su talebinde bulunuldu. Ne var ki her türlü baskı ve zulmü reva gören idare bu olağan talebimizi de reddetti. şekerli suyu bir işkence unsuru olarak kullanıyordu. Böylece açlık grevi biçiminde başlayan eylem idarece ölüm orucuna dönüştürüldü. Eylem boyunca cezaevi yönetimi sorunlara çözümleyici bir yaklaşım göstereceği yerde, baskıcı ve yasakçı tutumunu arttırarak tırmandırdı. Tüm kişisel eşyalarımıza, kitaplarımıza, defterlerimize, resimlerimize el koydu. Tek tip elbiseyi dayattı. Teslim alma, ıslah etme programını adım adım yerleştirmeye çalıştı. Bütün bu yasaklamaları ve kısıtlamaları tüzük ve yöntemeliğin uygulanması olarak lanse ediyordu. Kişisel giyeceklerin verilmeyişi, banyo olanağının ve diğer temizlik olanaklarının olmayışı cezaevini salgın bir hastalık odağı durumuna getiriyordu.

Muhatabımız olan anlayış, insan slğına, insan haklarına ve kişiliğine saygı duymayan, dahası pervasızca çiğneyen bir anlayıştı.

"Türkiye'de işkence yok" diyenleri Aydın'a davet ediyoruz. Buyurun, girin, görün. Aynı insanlık dışı tutum ve anlayış Haziranda gerçekleştirilen 32 kişilik sevk olayında da somut olarak karşımıza çıkıyor.

Açlık grevinin (daha doğrusu ölüm orucunun) 12.gününde bulunan biz 32 kişi hiçbir sağlık kaygısı duyulmadan çeşitli cezaevlerine sürüldük. Açlık grevinin 12. gününde olan birinin 2 günlük yolculukta çekeceği acı, karşılaşabileceği tehlikeyi bilebilmek için doktor olmaya gerek yok. Benzeri bir duruma bundan 3 ay önce de tanık olmuştuk. Diyarbakırşubat ayındaki açlık direnişinde iken sevkimiz çıkmış ama doktorlar bu sevk yolculuğuna rapor vermeyi göze alamamış ve sevk yolculuğu ertelenmişti. Bu kez doktor raporuna da gerek duyulmadı. Sabah saat 5.00'de hücrelerimizden alınarak 2 günlük yolculuk için "ring" denilen arabalara doldurulduk. İlk çağ köleleri gibi zincire vurulduk. Kupkuru tahta banklar üzerinde korkunç acılara mahkum edildik. Başka cezaevlerine sevk edilmiş olmamıza rağmen hiçbir kişisel eşyamız verilmiyordu. Tüm ısrarlı isteklerimiz reddediliyordu. Böylece "yangından mal kaçırır" gibi cezaevinden uzaklaştırıyorduk. Sevk olayının ayrıntılarını burada vermeyi gereksiz görüyoruz. 21 Mayıstaki vahşetin son haftası olduğunu belirtmekle yetinelim. Sevk sonunda yürüyemez duruma gelen "cesetler" durumuna gelmiştik.

Bizden sonra da baskılar ve kısıtlamalar, insanlık dışı dayatmalar son bulmadı. Tek tip işkenceyle dayatılıyor, tüm haklar ve yaşam olanakları gaspedilmiş bulunuyor.

Ama devrimci-demokrat tutsaklar insanlık onuru ve siyasal kimliklerine

(Devamı s.32'de)

TALABANİ ABD´ DE NE ARIYOR?

S.Metin

Irak Kürdistanı´ndaki en büyük Kürt örgütlerinden biri olan Kürdistan Yurtseverler Birliği (YNK)´nin Genel Sekreteri Celâl Talabani geçtiğimiz Haziran ayında ABD´ye sürpriz bir ziyaret yaptı.

Ziyaretin YNK ile PKK arasında bir ittifak protokolünün imzalandığının açıklanmasından sonra gerçekleştirilmesi dikkat çekiciydi.

Öte yandan, Talabani´ye ABD´ye giriş vizesi verilmesi ve daha da önemlisi, uzun bir aradan sonra ilk kez bir Kürt liderin ABD tarafından resmen kabul edilip, kendisiyle yüyüze görüşülmesi oldukça anlamlıydı.

ABD´nin Kürt politikasında yeni bir yönelim içinde olduğu ve Kürt sorununa her geçen gün artan bir ilgi gösterdiği biliniyordu. Talabani´nin ziyareti, her şeyden önce bu gerçeği bir kez daha doğruladı.

ABD´de Talabani´ye beklenilenden de fazla ilgi gösterildi. Başta dışişleri ve savunma bakanlığı çevreleri olmak üzere, Talabani ile çeşitli düzeylerde görüşmeler yapıldı. Ayrıca da, bizzat dışişlerinin bilgisi ve olanakları dahilinde Talabani´ye "açık forum" denilen bir kaç konferans da verdirildi.

Talabani bu konferanslarda sadece Kürt sorunu ve bu konudaki düşüncelerinin neler olduğunu anlatmadı. Yanısıra ABD´nin konuya yaklaşımı ve görüşmelerde edindiği izlenimleri de açıkladı. Talabani, bu konferanslarda, ilk elden ABD´nin Kürtlere yönelik tutumunun hiç de daha önce düşündükleri gibi olmadığını belirtiyordu. *"ABD´nin tutumu konusundaki görüşlerimiz"*, diyordu Talabani, *"yanlış anlaşılmalardan kaynaklanıyormuş. Hayalmiş. Bu gezim sırasında bunların hayal olduğunu anladım. Amerikalılar tutumlarını açıklığa kavuşturdular."* (1)

Talabani, bu açıklamasını güçlendirmek için, 1984 yılında Irak yönetimi ile kendi aralarında imzalama aşamasına kadar ilerleyen "özerklik anlaşması"na da değiniyor ve şöyle diyordu:

"Bize özerklik tanıyan ve Irak Kürdistanı´nın sınırlarını genişleten ve Kerkük´ün de Irak Kürdistanı´nın bir parçası olduğunu belirten bu anlaşma uzun müzakerelerden sonra bitirildi. Tek iş imzaya kalmıştı. Irak hükümeti son anda imza atmadı. Gerekçe olarak da Türk hükümetinin yoğun baskısı gösterildi. Ayrıca ABD´nin de engelleme yaptığı söylendi. Ancak, buradaki görüşmelerimiz sırasında Amerikalılar bana bunun doğru olmadığını söylediler ve tam aksine Kuzey Irak´da adil ve barışçı bir çözüme karşı olmadıkları konusunda güvence verdiler." (2)

Talabani, ABD´nin Kürtlerin bağımsız bir devlet kurmalarına karşı çıktığını belirtiyor, ancak *"ABD, Irak´ın toprak bütünlüğünün korunması koşuluyla Kuzey Irak´taki Kürtlerin kendi kaderini tayin hakkını kullanmalarına ve bu çerçevede özerk bir statü kazanmalarına karşı değil"* (3) diyor, ve bundan duyduğu hoşnutlukla *"biz gerçekçiyiz. Gerçekçi kişiler olarak hedefimiz, Kuzey Irak´da özerk bir statü kazanmaktır"* diye ekliyordu.

Talabani, bu arada, büyük çoğunluğu Türkiye´de olmak üzere, Türkiye, Irak, İran ve Suriye'de toplam olarak yaklaşık yirmi milyon Kürdün yaşıyor olmasına ve bunun potansiyel bir kuvvet olarak bölgedeki statüko ve güçler dengesi açısından taşıdığı anlama dikkat çekiyor, -bu potansiyel kuvvetin 20.yüzyılın sonunda kırk milyonu bulacağına vurgu yapıyordu. O, bununla süper güçlerin bölgedeki "Kürt faktörü"nü ve gelişen Kürt hareketini görmezden gelemeyeceğini anlatmak istiyordu. ABD yetkili çevrelerinin kendisine gösterdiği ilgiyi de bunun kanıtı sayıyordu.

Açıktır ki, bütün bu açıklamaların özü ve esasını ABD´nin desteğini kazanma çabası oluşturuyordu. Talabani bunu gizlemiyor ve bir süre önce Kürdistan Pres muhabiri ile yaptığı röportajda, *"Biz herkesin kapısını çalmaya hazırız"*, *"Moskova´ya gider Tavari (yoldaş) beni dinliyor musun deriz. Hayır derlerse,bizde, Berline´e gideriz. Londra´ya gideriz, Waşingtona´a gideriz"* (4) şeklindeki açıklamasına benzer bir açıklamayı bir kez daha yineliyor ve *"ABD Ortadoğu´da Türkiye´yi, Irak´ı ve başka devletleri destekliyor. Bizi neden desteklemesin"* (5) diyerek açıkça ABD´den destek istemeye geldiğini ve bunda da umutlu olduğunu belirtiyordu.

Emperyalist güçlerin sorunu hiçbir zaman halkların özgürlüğü sorunu değildir. Onların, zaman zaman ulusların kendi kaderlerini tayin hakkından söz etmeleri de, ulusal sorunların adil ve barışçı çözümünden yana oldukları şeklindeki açıklamaları da emperyalist politika ve çıkarlarını gizlemeyi amaçlayan yalanlardır.

Emperyalistlerin o anki çıkarlarının gereği olarak verdikleri sözlere ise inanılamaz. Ulusların geleceği için

bir güvence olarak kabul edilemez. Ulusal sorunların adil ve barışçı çözümü de belirli bir gücü gerektirir. Emperyalistlerin, kendi güçlerini ulusların kaderlerinin adil ve barışçı çözümü için kullandıkları ise görülmemiştir.

ABD'nin verdiği sözler, dört devletin sınırları içinde, başta kendi kaderini tayin hakkı olmak üzere, her türden haktan yoksun olarak yaşayan yirmi milyon Kürdün ulusal sorunun çözümü için bir güvence olamaz.

ABD'nin bölgede statükoyu değiştirecek köklü bir değişiklikliğe karşı olduğunu Talabani'nin kendisi söylüyor.

ABD'nin, sözgelimi, Irak Kürdistanı'ndaki Kürtlerin, Irak'ın toprak bütünlüğünü korumak kaydıyla özerk bir statüye kavuşturulmasından yana olduğu yollu sözlerine de fazla itibar edilmemelidir. Çünkü bu, uluslararası etkenlerin yanısıra, İran ve Irak'ın kendi aralarında 8 yıldır sürdürdükleri savaştan dolayı güçten düştükleri, buna karşın bölgedeki Kürt hareketinin gelişip belirli bir güce ulaştığı, deyim yerindeyse bölgede statükoyu değiştirme potansiyeli taşıdığı koşullarda ileri sürülmektedir. Bu bakımdan da, emperyalistlerin, sınırlı da olsa Kürtlerin de bazı haklara sahip olması gerektiğini hatırlamaları tamamiyle bugünkü koşulların dayatmasından dolayıdır ve günün olgusudur.

Koşulların Kürtlerin aleyhine değiştiği bir aşamada bugün verilen ya da verilecek sözlerin de unutulacağı her türlü kuşkunun ötesindedir.

Herşey bir yana ABD'nin her türden özgürlüğün düşmanı bir merkez olduğu, onun asıl amacının Kürt hareketinin radikalleşmesini engellemek ve onu ehlileştirerek bölgede statükoyu değiştirecek bir yönde gelişmesini durdurmak olduğu açıktır. Onu Kürtlerin özgürlüğü değil, bölgedeki çıkarları ilgilendirmektedir. ABD'nin Kürt politikası da bu çıkarlara uyarlanmış bir politikadır. Ona göre petrol adaletten önce gelir. Dolayısıyla zaferi ABD'nin desteğine bağlamış bir strateji iflas etmeye mahkumdur.

Öte yandan bölgedeki gerici güçlerin koşulların kendileri için elverişsiz olduğu, buna karşın Kürt hareketinin fiilen özerk bölgeler yaratacak denli geliştiği bugüne benzer durumlarda Kürtlere çeşitli vaadlerde bulundukları, ancak güçlerini toparladıktan sonra verilen tüm sözlerin ve yapılan anlaşmaların hasıraltı edildiği, özetle Kürtlerin yeniden eski koşullara mahkum edildikleri bilinir.

Bu durumun bir çok örneği vardır ve en yakın örneğini ise 11 Mart 1970'de Barzani ile yine bugünkü Irak yönetimi arasında imzalanan "özerklik anlaşması" oluşturuyor. Sözkonusu anlaşma Barzani ve Saddam Hüseyin tarafından radyoda da ilan edilmiş ve en kısa sürede uygulanmasına geçileceği belirtilmişti. Ne varki, anlaşmanın gerekleri yerine getirilmemiş, getirilmediği gibi bir süre sonra Kürtlere yönelik yeni katliamlara başvurulmuştu. Bu, Kürt kuvvetlerinin kendi topraklarından sürülüp atılmasıyla son bulmuştu.

Bütün bunları herkesten önce, sözkonusu dönemde Irak Kürdistan Demokrat Partisi (I-KPD)'nin politbürosunda görev yapan Celâl Talabani'nin bilmesi gerekir.

Şu bir gerçek ki, bölgedeki Kürt hareketi kendi gücüne yaslanmak ve gerçek devrimci müttefikler aramak yerine, hep gerici devletlerin kendi aralarındaki çelişki ve çatışmalara bel bağlama, gerici devletlerden birine yaslanıp bir diğerine karşı mücadele etme, bir başka anlatımla büyük devletlere ve emperyalist politika izleyen iktidarlara yaslanarak, kendisine onlardan müttefikler arayarak zafere ulaşma stratejisi izliyor. Bu Kürt ulusal hareketinin en büyük zaafını oluşturuyor.

Hareketin sürekli böyle bir seyir izlemesinin bir nedeni de, onun hiçbir dönem tutarlı radikal bir önderliğe kavuşamamış olması ve hareketin başında feodal ve burjuva unsurların duruyor olmasındandır. Büyük devletlerin ve bölgedeki gerici iktidarların Kürt hareketini zaafa uğratmaları da bu güçler sayesinde mümkün olabilmiştir.

Kürt ulusal hareketi - Türkiye Kürdistanı'ndaki PKK hareketi dışta tutulursa- hala da radikal bir önderliğe kavuşabilmiş değil. Hareketin önderliği bugün de burjuva ulusal bir önderliktir. Celâl Talabani de işte böyle bir önderliği temsil ediyor.

Burjuva nitelikli her ulusal hareketin karakteristik özelliği olan, gerici ve emperyalist devletlerle şu ya da bu düzeyde, şu yada bu biçimde uzlaşma, Celâl Talabani'nin temsil ettiği hareketin de özelliğidir.

Bu aynı zamanda Celâl Talabani'nin Waşington'da; her türden gericiliğin kaynağı ve özgürlüklerin yok edicisi emperyalistlerin dünya halklarını köleleştirmek için planlar yaptıkları bu merkezde ne aradığı sorusunun da cevabı oluyor.

Şüphesizki, tarihin gösterdiği gibi, her burjuva ulusal hareket burjuva devletlerden veya çevrelerden yardım almıştır ve alabilir. Ancak her alınanın, büyük devletlerle ve emperyalist politika izleyen her hükümetle kurulan ilişkilerin bir de bedeli vardır.

Bugüne değin bu türden ilişkilerin Kürt ulusal hareketi ve Kürt halkı için bedeli hep ağır bir yıkım olmuştur. Bunun en yakın bir örneğini ise Barzani'nin 1970'lerde ABD ve İran ile kurduğu ilişkiler oluşturuyor.

Bilindiği gibi, Barzani de özellikle 1972'den itibaren İran Şahlığı aracılığıyla ABD ile ilişkiye geçmiş, kurtuluşu adeta ABD desteğine bağlamıştı. Kuşkusuz ki Barzani bir hain değildi, o da "adalet" arıyordu. Ne varki, ilişkiye girdikleri "adil" değillerdi. Nitekim İran Şahlığı 1975'te Cezayir'de Irak yönetimi ile anlaşınca, Barzani'ye sağladığı sözde desteğin de bir anlamı kalmayacak ve Barzani hareketi Irak yönetiminin boy hedefi haline gelecekti. ABD ise

Barzani'yi çoktan unutmuştu. ABD bencil çıkarlarını ve petrolü adalete tercih etmişti.

Barzani Irak yönetiminin saldırıları karşısında direnme gücünü dahi göstermeyip, yüzlerce peşmergesi ilk birlikte İran'a sığındı. Sonuç; Barzani için tam bir trajedi olurken, Irak'taki Kürt hareketi ve Kürt halkı için tam bir yıkımdı.Bölgedeki Kürt ulusal hareketi Talabani'nin ABD ile yeniden ilişkiye geçtiği ve bunu geliştirmeye çalıştığı günümüz koşullarında da aynı tehlike ile karşı karşıyadır

Talabani'nin Waşington'a ayak basar basmaz, ayağının tozu ile ABD'nin bölgedeki Kürt sorununun adil ve barışçı çözümünden yana olduğunu ve bu konuda kendisine güvence verdiklerini propaganda etmesi, dolayısıyla ABD hakkında hayal yayması ve daha önemlisi de Ortadoğu'da adeta ABD'nin yeni bir müttefiği olmaya aday biri gibi davranması da bunun ifadesiydi.

Talabani Waşington'da sadece diplomasi yapmıyordu. Yaklaşımları da geleneksel pragmatik yaklaşımlardan öte bir yön taşıyordu. Sözgelimi, O, Irak-İran-Türkiye ve Suriye'deki bütün Kürtleri kastederek *"20.yüzyılın sonunda Kürtlerin nüfusu 40 milyona çıkacaktır"* derken tam da bir mal sahibi gibi konuşuyor ve adeta Kürdistan'ı pazarlamaya çalışıyordu.

Bu bile Talabani'nin ABD ile kurmak ve geliştirmek istediği ilişkinin niteliği ve bedelinin ne olacağı konusunu aydınlatmaya yeterlidir.

Talabani'nin bugünkü gerici İran yönetimi ile sürdürdüğü ilişkiler, İran Yönetimi ve islam fanatizmi hakkında ileri sürdüğü düşünceler ise Kürt ulusal hareketi açısından bir başka tehlike oluşturuyor.

Talabani Kürdistan Press muhabiri ile yaptığı ve bu gazetenin 34.sayısmda yayınlanan röportajda bir soru üzerine kısaca Ortadoğu'daki genel duruma değiniyor ve ardından İran-Irak savaşı ve İran yönetiminin niteliği hakkındaki görüşlerini açıklıyor.

Talabani, özetle, İran'ın anti-emperyalist bir savaş yürüttüğünü açıkladıktan sonra, bugünkü İran rejiminin nasıl makul, Kürtler bakımından kabul edilebilir bir rejim olduğunu anlatmaya çalışıyor.

Şöyle diyor: *"... bir gün YNK ile İran arasında anlaşmazlık çıksa bile, islam cumhuriyeti Kürtlerin varlığı üzerinde tehlike değildir."* (6)

Buna kanıt olarak da fanatiklerin *"millet"* değil *"ümmet"* anlayışını gösteriyor.

Talabani İran yönetimi ile ilişkilerine meşru temel yaratmak için her yola başvuruyor. Ne ki gerçekler Talabani'yi yalanlıyor.

Bir kere bugünkü İran gerici yönetimi hakkında adeta ilerici olduğu imajını yaratmak ve Kürtler için bir tehlike olmadığını ileri sürmek gerçeği tersyüz etmektir. Şöyleki; bilindiği gibi bugünkü İran yönetimi İran'daki faşist diktatörlüğün yıkılması sürecinde diğer şeylerin yanısıra Kürtlere otonomi hakkı da tanıyacağını açıklamıştı. Ancak çok geçmeden verilen sözler unutuldu ve birçok kez İran Kürdistanı'na saldırılar düzenlendi, Kürtlerin yerleşim merkezleri bombalandı.

İran Kürdistan Demokrat Partisi (İ-KDP) genel sekreteri A.Qasımlu 1981 yılında Armanc ile röportajında İran yönetimini 1979 yılında Kürtlere cihat açtığını, Kürt hareketini ezmek için saldırdığını, tüm iyiniyetli görüşmelere rağmen otonomi planlarının kabul edilmediğini ve kendilerine *"Sizin demokratik ve otonomi istemlerinizi kabul etmiyoruz. Biz artık Kürt temsilcileriyle görüşmeleri kestik. Tek çıkar yolunuz silahlarınızı bırakın ve bize teslim olun"* (7) cevabını verdiklerini belirtiyor.

"1980'de Tahran kuvvetleri yeniden savaşı başlattılar. Sanandac, Saqez ve Banê kentlerini bombaladılar ve yerle bir ettiler. Yalnız Sanadaj'da yaklaşık 3000 Kürt öldürüldü" (8)

İran yönetiminin bu tutumunun Türkiye ve Irak'taki gerici ve faşist iktidarların Kürtlere ilişkin tutumundan ne farkı var? Kürt yerleşim merkezlerini bombalayarak sadece bir kentte 3000 kişinin ölümüne neden olan İran yönetimi ile, geçtiğimiz aylarda Irak Kürdistanı'nı kimyasal bombalarla yakıp-yıkan ve 5000'ni aşkın Kürdün ölümüne yol açan Saddam Hüseyin yönetimi arasındaki fark ne? İran Kürtlere yönelik zulüm ve boyunduruk altında tutma politikasını bugün de sürdürmüyor mu?

Talabani yaşanmış gerçekleri ve hala yaşanan gerçekleri unutturmaya çalışıyor.

O, bugünkü İran devletinin aynı zamanda bir ulusun, ezen ulus olarak Farsların egemenliğini ifade ettiği gerçeğini gizlemeye çalışıyor.

Yanısıra, Kürt halkına çağdışı bir rejimin kabul edilebilir, olduğunu söylemiş oluyor.

Halkına yıkım ve acıdan başka bir şey vermiyen kanlı mollalar rejimini şirin gösterirken, aynı zamanda, İran halkına saygısızlık etmiş oluyor.

Onu bütün bunları söylemeye ve uygulamaya iten ise milliyetçiliğin bencil tabiatıdır.

Talabani'nin İran sevdası eski bir sevdadır. O 1970'lerde henüz Irak-KDP'nin çiçeği burnunda bir politbüro üyesiyken de İran dost ve müttefik olarak görülüyordu. Hatta Talabani Barzani ile uzlaşmaz bir anlaşmazlığa düşüp Irak'ı terketmek zorunda kaldığında İran'a, Şaha sığımıştı. Özellikle 1972'lerde Barzani tarafından geliştirilen, Talabani'nin de sorumlu olduğu İran ilişkilerinin bedelinin ne olduğu ise biliniyor.

Talabani bugünkü İran yönetimi ile sıkı ilişkiler içindedir. Dahası, Talabani'nin yanısıra, Mesut Barzani'nin liderliğini yaptığı Irak Kürdistan Demokrat Partisi de dahil, Irak'taki Kürt örgütleri geçtiğimiz günlerde silahlı güçleriyle Irak'a karşı bizzat İran'la birlikte savaştılar. Bu durumun bölgedeki gerici

(Devamı s.17'de)

KÜÇÜK-BURJUVAZİ SORUNU(*)

A.Azad

Bu karmaşık bir sorundur. Biz burada soruna ancak, yöneticimizin eleştirileri çerçevesinde, bazı noktalardan değinebiliriz.

Yöneticimiz, "devrimci bir durumda mutlaka önemli bir söz söyleme kudretine sahip olan köyün ve şehrin demokratik öğeleri (şehir küçük-burjuvazisi ve köylülük)"nin varlığını demokratik devrimin ve demokratik programın zorunluluğunun kanıtı olarak sunuyor. Bu nokta üzerinde daha önce de durmuştuk. Kapitalist ülkelerde, gerek tarihsel olarak çözümlenmemiş veya sakatlanmış burjuva demokratik süreçlerin mirası olsun, gerekse burjuva demokratik süreçler tamamlanmış olmasına rağmen, kapitalizmin evriminin demokratik hareketi başka koşullarda ve başka bir şekilde yeniden ortaya çıkarması şeklinde olsun, küçük-burjuva demokratik öğelerin varlığı, burjuva topluma karşı demokratik devrim türünden bir saçmalığın gerekçesi olamaz; bu ülkelerde temel sürecin sosyalist devrim süreci olduğu gerçeğini değiştirmez.

Öte yandan, içeriği burjuva demokratik olan bazı süreçlerin (siyasal demokrasi, ulusal sorun gibi) varlığı nedeniyle de bizde hayli güçlü olan demokratik istemler burjuvazi tarafından, sermaye iktidarı tarafından boğuluyor. İkincisi, örneğin, özellikle T.Kürdistanı'nda olmak üzere yarı-feodal kalıntılar sözkonusu olmakla birlikte, bizdeki asıl sorun, tarihsel olarak feodalizmden kapitalizme geçiş sürecine ait olan, feodal sisteme, feodal sınıfa, feodal sınıfın ayrıcalıklarına / kast sistemine karşı vb. bir demokratik mücadele değil, kapitalist üretim sürecinin devamını sağlamak, egemenliğini sürdürmek, ve biricik alternatifi olan sosyalizmi önlemek için demokrasiyi boğan iktidardaki kapitalist sınıfa karşı demokrasi mücadelesidir. Bu, işçi sınıfı bakımından, burjuva toplum altında siyasal özgürlükler için, onun ötesinde ise sosyalist demokrasi için bir mücadele olabilir. Küçük-burjuvazinin siyasal özgürlük istemi de burjuva toplumda, kapitalist baskı koşulları tarafından üretiliyor. T.Kürdistanı'nda farklıdır; ulusal içerik de taşıyor.

Siyasal demokrasi sorunu, burjuva toplum altında zorunlu olarak veya başka nedenlerle çözümlenebilirse, ki bu olanaklıdır, o zaman sorunu stratejik bir sorun olarak ele almak gerekmez; ya da küçük-burjuva yığınların demokratik hareketi, siyasal özgürlüğün engeli sermaye iktidarıyla çatışmaya sürüklenir; sosyalist proletarya hazırlıklı ve güçlüyse bu hareketi yedeğine alarak burjuvazinin devrilmesine ve sosyalist demokrasiye vardırabilir.

Öte yandan, demokratik öğeler, burjuva demokratik süreçlerin tarihin gerisinde kaldığı ileri kapitalist ülkelerde de, başka koşullarda ve başka bir şekilde, ama kendini sürekli yeniden üretiyor. Burjuvazi proleter devrimi korkusuyla daha 19.yüzyılda siyasal gericiliğe yöneldi. Tekelci kapitalizm siyasal gericilik eğilimini doruğuna çıkardı. Tekellerin ürkütücü ve ezici egemenliği, burjuvazinin demokrasiyi iyice biçimselleştirmesi, egemenliği tehlikeye düştüğünde de yerine tereddütsüz çıplak diktatörlüğünü geçirmesi, şovenizm, ırkçılık, savaş, savaş tehlikesi, çevre sorunları vb. nedenlerle demokratik hareket ileri kapitalist ülkelerde de yaygındır. Ve ileriye dönük her tutarlı demokratik hareket nesnel olarak tekellerin, sermayenin egemenliğine yönelir. Sorun proleter öncünün bunu sermayenin egemenliğini devirme ve sosyalizm hedefinin manivelası haline getirmeyi başarabilmesindedir.

Bizde küçük-burjuva yığınların demokratik hareketi anti-faşist, anti-emperyalist, anti-şovenist, anti-feodal istemlerle ortaya çıkıyor. Ama bizde de sorun benzerdir; bütün **tutarlı** demokratik öğeler zorunlu ve kaçınılmaz olarak sermaye iktidarıyla çatışıyor, çatışacaktır. Türkiye'nin son yirmi yıllık toplumsal-siyasal pratiği bunun kanıtı değil midir?

Diğer bir nokta; sermaye yalnızca proletaryayı sömürmüyor; şehir ve kır yoksullarını, ya da şehrin ve kırın "emekçi ve sömürülen yığınları" olarak tanımlanan milyonlarca yarı-proleteri (yarı-mülk sahibi), küçük mülk sahibini (küçük-burjuvazi) de sömürüyor. Dolayısıyle bunların ekonomik bakımdan geriye dönük değil, ama kapitalist sömürüye karşı zaten uzun süredir var olan ve kaçınılmaz olan **ileriye dönük** eylemi proletaryanın anti-kapitalist / sosyalisteyleminin müttefiği olabilir. Bu ikinci unsur görülmüyor, anlaşılmıyor ya da anlamamazlıktan geliniyor.

Türkiye'nin son 20 yıllık siyasal yaşamında oldukça etkin olarak yer almış küçük-burjuva siyasal akımların toplumsal tabanına bakınız. Bu akımların hiçbiri işçi sınıfına dayanmamıştır, istisnasız tümünün asıl toplumsal-sınıfsal dayanağı küçük burjuvazinin çeşitli katmanları olmuştur (öğrenciler, aydınlar, memurlar, köylüler). Ama bu siyasal akımların aktif olarak harekete geçirdiği sayıları yüzbinleri bulan

(*) Bu yazı "Halkçı Devrim Anlayışı" başlıklı yazının "Küçük-burjuvazi Sorunu" arabaşlıklı son kısmıydı. Ani bir rahatsızlık nedeniyle geçen sayı tamamlanamadı.-AA

toplumun küçük-burjuva kesimlerinden oluşan kitle sosyalizm de istemiştir. Aynı şey Kürt sol akımları için de geçerlidir. Bulanık ve küçük-burjuva demokratik öğelerle karışık olsa da, bu, kapitalizmin baskı ve sömürüsü altında bunalmış küçük-burjuva kesimlerin sosyalizm yönünde taşıdıkları eğilim ve özlemi ifade eder. Bu olgu sosyalist sistemin bozulup, yozlaşmasından önce dünya çapında görülen güçlü bir olguydu.

Yöneticimiz, rakibine söylemediği bir saçmalığı söyletip, sonra bu saçmalığı çürüterek onu güç duruma düşürmek şeklindeki, başvuran tarafın acz içinde olduğunun kanıtı olan, bayat bir yönteme başvuruyor. Bizim küçük-burjuvaziyi sosyalist ilan ettiğimizi söylüyor. Böyle bir şey gerçeği tepetaklak etmek ve Marksizm adına cehalet olurdu. Ve bu tür cehalet örneklerini, ancak, nesnel gerçeği kavramada yeteneksiz, bazı kalıplar ve parlak cümlelerin ötesinde kafasında Marksizmden pek bir şey olmayan, ama bir şarlatan olan yöneticimiz veriyor.

Bizim bu konuya ilişkin görüşlerimizin ana noktaları şöyleydi:

"Toplumsal ve siyasal yaşamımızın etkin bir gücü olduğundan, kent ve kır ara katmanlarından oluşan küçük-burjuvazi devrimimizin temel sorunlarından birini oluşturuyor.

"Kentlerde maaşlı olarak çalışan devlet memurlarının çoğunluğu (küçük ve orta halli memurlar), aydınlar, teknik elemanlar, büro personeli vb., serbest olarak çalışan aydınların bir bölümü kent küçük-burjuvazisini oluşturuyor. Bunların ezici çoğunluğunun durumu giderek kötüleşmekte, özellikle maaş karşılığı çalışanlar ayrıcalıklarını yitirmekte, yaşam standartları düşmektedir. Bu durum özellikle maaş karşılığı çalışanları işçi sınıfına yaklaştırıyor; onun yanında kapitalist devlete ve sermayenin iktidarına karşı mücadeleye itiyor. Aynı olgu bu kesime katılmaya aday öğrencilerde kendini daha şiddetle ortaya koyuyor. Bu nedenle kent küçük burjuvazisinin bu kesimi proletaryanın destekçisi olabilir. Son yirmi beş yıllık tecrübe bunu kanıtlıyor. Bu bakımdan öğretmenlere, teknik elemanlara, sağlık personeline vb. dikkat çekmek yeter."

"Kır küçük-burjuvazisi yerli ve yabancı tekeller, büyük toprak sahipleri, bankalar, tüccar ve tefeciler ve devlet tarafından, kısacası, sermaye tarafından sömürülüyor...

"Kapitalist devlet ve sermaye sadece işçilerin emek gücünün yarattığı değerleri değil, küçük üreticilerin yarattığı değerlerin de giderek artan daha büyük bir bölümüne el koymak, yağmalamak zorundadır... Bu durum, bu kesimde kapitalist devlete, yerli ve yabancı sermayeye, tefeci ve tüccarlara karşı şiddetli tepkiler doğuracak ve onu mücadeleye itecektir.

"Proletarya küçük mülkiyeti savunmaya yönelik geriye dönük istemlerden arındırarak, bu kesimi kapitalist devlete, yerli ve yabancı sermayeye karşı mücadeleye çekebilir, çekmelidir." (Platform Taslağı, Ekim, Sayı:3, s.17-18)

Ve ayrıca, aynı yerde, kır küçük-burjuvazisini oluşturan ara katmanlar, "küçük köylüler" ve "orta halli köylüler" arasında bir ayırım yapılıp, stratejiye ilişkin görüşlerimizin ifade edildiği bölümde, kent proletaryasının kır proleterleri ve yarı-proleterlerinin yanısıra mücadeleye katması veya en azından kendi safına çekmek zorunda olduğu güçler arasında küçük-köylüler sayılıyor. (agy., s.17-21) Yani, küçük-burjuvazinin tümünün kazanılabileceği öngörülmüyor, kazanılabilecek kesimlerinin (yoksul kesimlerinin) kazanılması, burjuvaziye yardım edebilecek kesimlerinin tarafsızlaştırılması gerektiği söyleniyor.

"Kendi bağımsız sınıf hareketini yaratması ve nüfusun yarı-proleter kitlelerini kendine bağlaması gereken proletarya, ... kentin ve kırın sermaye tarafından sömürülen ve ezilen küçük-burjuva kitlelerini yedeğine alarak ya da burjuvaziye yardım edebilecek kesimlerini en azından tarafsızlaştırarak, oligarşinin iktidarını zor kullanarak yıkıp devrimini gerçekleştirmelidir." (agy., s.21)

Bu bakış açısından küçük burjuvazinin sosyalist bir sınıf olduğu şeklinde bir sonuç çıkarılabilir mi? Bu uydurma ve gülünç iddia yöneticimizin aczini kanıtlamıyor mu?

Bu bakış açısının ifade ettiği şey, yalnızca, sermaye tarafından sömürülen ve ezilen küçük-burjuva kesimlerin nesnel olarak sermayeyle çatışan ve çatışacak olan hareketinin, proletaryanın sermayeyi devirme ve kendi iktidarını kurma savaşımının desteği, yedeği haline getirilebileceği ve getirilmesi gerektiğidir. Küçük-burjuvazi bu mücadeleye sosyalist bir sınıf olarak katılmaz; geleceğini görerek proletaryanın bakış açısını benimseyebilir, sadece demokratik içerikli istemlerle, bulanık sosyalist istemlerle katılabilir, önyargılarıyla, hatta geriye dönük istemlerle de katılabilir vb. Lenin'in ifadesiyle "posa"yı temizlemek bilinçli öncüye düşecektir.

Burada, küçük-burjuvazinin sınıf konumundan gelen ikili tabiatı, istikrarsızlığı vb. her Marksist tarafından bilinen özellikleri üzerine gereksiz yinelemeler yapacak değiliz.

Sosyalizm işçi sınıfının eseri olacaktır. Ancak, işçi sınıfı öncüsü olmak zorunda olduğu bütün sömürülen emekçi kitlelerin desteğini almadan veya burjuvazinin bunların bazı kesimlerini kendisine karşı kışkırtmasını ve harekete geçirmesini olanaksız kılmadan burjuvaziyi yenemez, zaferini teminat altına alamaz. Sosyalizm başka türlü nasıl kurulabilir; bir ütopya haline gelmez mi?

Küçük-burjuvazi homojen bir sınıf değildir; örneğin, kendi hesabına çalışan, kendi kendine yeten emekçi küçük köylü vardır, proleteri soyarak geçinen açgözlü küçük dükkancı, rantiyeler vardır. Ege'nin köylüsü ile Kürdistan'ın köylüsü farklıdır.

Gelişmiş kapitalist ülkelerin küçükburjuvazisi ile bizimki farklılıklar gösterir. Tarihsel etkenler vardır. Ideolojik, dinsel vb. faktörler vardır. Kapitalizmin evrimi bu sınıfta sürekli değişim yaratıyor, bir yandan yok ediyor, bir yandan yeniden yaratıyor vb. Biz küçük-burjuvazi sorunundan sözederken, bu kesimin emekçi sömürülen kesimlerinden sözediyoruz.

Küçük-burjuvazi bağımsız bir sınıf değildir; tek başına bağımsız bir rol oynayamaz; ya burjuvaziye bağlanır, ki tarihi tecrübenin kanıtladığı gibi özellikle siyasal önderleri çoğunlukla böyle davranmışlardır; mülkiyet bilinci okşanarak karşı-devrimin aleti haline getirilebilir; kapitalizme karşı tepkisi faşist partiler, dini gericilik tarafından gerici bir temelde örgütlenebilirvb. Ya da proletaryayla birlikte yürür.

Yöneticimiz, bizim bu konuya bakış açımızın teoriye ve tarihsel pratik deneyimlere uygun olmadığını yazıyor. Olup olmadığına bakmak zorundayız. Biraz uzun aktarmalara başvurmak zorunda kalacağımız için okuyucudan bizi bağışlamasını diliyoruz.

Sınıf savaşımının pratik deneyimlerinden çıkararak proletaryanın devrimci taktiklerinin ilkelerini ortaya koyduğu ve proletarya diktatörlüğü teorisini geliştirerek, "Burjuvazinin devrilmesi! İşçi sınıfının diktatoryası!" şiarını ileri sürdüğü *"Fransa'da Sınıf Savaşımı"* adlı yapıtında Marks, Paris proletaryasının 1848 Haziranında burjuvaziyi devirme girişimini ve yenilgisini değerlendirirken, işçi sınıfının burjuva toplumu yıkıp kendi egemenliğini kurmasının yolunun köylülük ve küçük-burjuvazinin desteğini almasından geçtiğini yazıyordu.

"Ulusun, burjuva rejimine, sermayenin egemenliğine başkaldırmış, proletarya ile burjuvazi arasında yer alan kitlesi, yani köylülük ve küçükburjuvazi, devrimin ileri doğru yürüyüşü ile, proleterleri öncüleri olarak tanıyıp onlara katılmak zorunda bırakılmadıkça, Fransız işçileri bir tekileri adım atamazlar ve bu rejimin tek bir kılına bile dokunamazlardı..." (Marks-Engels, Seçme Yapıtlar I, s.260, Sol Yayınları)

Bu noktanın önemine, bu yapıt için 1895'de yazdığı "Giriş"te Engels yeniden işaret ediyordu. (agy., s.243-244)

Sözkonusu eserinde Marks, o dönem Fransasının nüfusunun üçte ikisini aşan kır halkının en büyük bölümünü teşkil eden küçük toprak sahibi köylünün durumunun ayrıntılı bir tahlilini yaparken şunları da yazıyordu: *"... onun sömürüsü, sanayi proletaryasının sömürüsünden yalnızca sömürünün biçimiyle ayırdedilir. Sömürücü aynıdır: Yani* ***Sermaye****.... Köylüyü, yalnız sermayenin çökmesi yükseltebilir, yalnız antikapitalist, proleter bir hükümet köylüyü ekonomik yoksulluğundan, toplumsal aşağılanmasından kurtarabilir. Anayasal cumhuriyet, köylünün güçbirliği etmiş sömürücülerinin diktatörlüğüdür;* ***sosyal-demokrat*** *cumhuriyet ise onun müttefiklerinin diktatörlüğüdür."* (age. 335)

Aynı fikri, işçi sınıfının gelecek devrimde potansiyel müttefiki olarak köylülük sorununu, **"Louis Bonaparte'ın 18 Brumaire'i"** adlı eserinde işlemeye ve geliştirmeye devam eder.

Hatta bu yüzden, 12 Nisan 1871 tarihinde, Paris Komünü esnasında Kugelmann'a yazdığı bir mektubunda, o dönem Avrupasında devrimde yeralabilecek sınıfların bileşimi bakımından, proleter devriminden bir "halk" devrimi olarak da sözeder: *"'18* ***Brumaire****'imin son bölümünde, eğer yeniden okursan göreceğin gibi, Fransa'daki gelecek devrim girişiminin, şimdiye değin olduğu gibi, artık bürokratik ve askeri makineyi başka ellere geçirtmeye değil, ama onu* ***yıkmaya*** *dayanacağını belirtiyorum. Kıta üzerindeki gercekten halkçı her devrimin ilk koşuludur bu. Kahraman Parisli arladaslarınızın girişmiş bulundukları şey de, işte budur."* (Seçme Yapıtlar-2, s.502)

Lenin bu konuda şu yorumu yapıyordu:

"... Bu 'halk'devrimi kavramı Marks'ın ağzında şaşırtıcı görünebilir; ve Rusya'da Plekhanovün çömezleriyle Menşevikler ... Marks'ın bu sözünü pekala bir 'dil sürçmesi'olarak nitelendirebilirler. Onlar Marksizmi öylesine yavanca liberal bir öğretiye indirgemişlerdir ki, onlar için, burjuva devrimi ve proleter devrimi antitezi dışında hiçbir şey yoktur; üstelik bu antitezi de en skolastik bir biçimde anlarlar.

"..."

"1871'de, proletarya Avrupa kıtası ülkelerinden hiçbirinde halk çoğunluğunu oluşturmuyordu. Devrim, ancak proletarya ve köylüleri kapsayarak 'halk'devrimi olabilir ve çoğunluğu gerçekten harekete sürükleyebilirdi. Halk, işte bu iki sınıftan oluşuyordu. Bu iki sınıf, 'bürokratik ve askeri makine' onları horladığı, ezdiği, sömürdüğü için birleşmişti. 'Halk'ın, halk çoğunluğunun, işçilerin ve köylü çoğunluğunun çıkarı, gerçekten bu makineyi ***parçalamak****'ta, onu* ***yıkmak****'tadır; Yoksul köylülerle proleterler arasında özgür bağlaşmanın 'ilk koşulu' budur; ve bu bağlaşma olmaksızın, sağlam demokrasi olmaz, sosyalist dönüşüm olmaz.*

"Paris Komünü, bilindiği gibi bu bağlaşmaya yol açıyordu. Türlü iç ve dış nedenlerle ereğine ulaşamadı.

"Öyleyse, Marks, 'gerçek bir halk devrimi'nden sözederken, (sık sık sözünü ettiği) küçük-burjuvazinin özelliklerini asla unutmaksızın, 1871 Avrupa'sında kıta devletlerinin çoğundaki gerçek sınıf ilişkilerini en büyük kesinlikle hesaba katıyordu." (Devlet ve Ihtilal, s.55-56, Bilim ve Sosyalizm Yayınları)

1894'de kalema aldığı *"Fransa'da ve Almanya'da Köylü Sorunu"* adlı makalesinde Engels, işçi partisinin siyasal iktidarı fethetmesi için,

kırlarda, tarım proleterlerinin yanısıra, küçük-köylüyü kazanması gerektiği fikrini de işliyordu.

Proleter devrim teorisinin pratiğe geçtiği Ekim Sosyalist Devrimi'ne bakınız. Bu devrim, katılan ve destekleyen sınıflar bakımından Marks'ın ve Lenin'ın sözünü ettiği anlamda gerçek bir "halk" devriminden başka bir şey değildir. Bu devrim bir işçi, asker devrimi (ki "asker" çoğunlukla üniformalı köylüden başka bir şey değildi) olarak başlamış ve emekçi köylülüğün desteğini alarak kesin zaferini sağlamıştır. İşçi sınıfı, partisi ve Sovyetler aracılığıyla devrimde egemenliğini kurmuş, diğer emekçi halk kitlelerinin (yarı-proleterler, emekçi köylüler) desteğiyle programını adım adım uygulamıştır.

Bir küçük-burjuvalar denizi olan o günün Rusya'sında, burjuvaziyle uzlaşan küçük-burjuva siyasal partiler tecrit olup ve edilip, emekçi köylüler, küçük-burjuva kitleler proletaryadan yana çekilmeseydi ve tarafsızlaştırılması gereken kesimleri tarafsızlaştırılmasaydı, Ekim devrimi başarıya ulaşamazdı, Paris Komünü'nün akibetine uğrardı.

Lenin Ekim devriminin hazırlanması döneminde şunları yazıyordu:

"Proletarya partisi, nüfusun engin çoğunluğu sosyalist bir devrimin zorunluluğunun bilincine varmadıkça, bir küçük köylüler ülkesinde hiçbir biçimde sosyalizmi 'sokma'ya niyetlenemez." (Nisan Tezleri ve Ekim Devrimi, s.55, Sol Yayınları)

İşte bu yüzden, *"Bu dönemin tarihi, bir yanda sosyalist devrimcilerin ve Menşeviklerin, bir yanda da Bolşeviklerin, köylülüğün emekçi kitleleri için, bu kitlelerin kazanılması için yaptıkları mücadelenin tarihidir"* diye yazıyordu Stalin. (Leninizmin Sorunları, s.122, Sol Yayınları)

Lenin, küçük-burjuvazinin bilinen özelliklerini sık sık hatırlatıyordu, ama küçük-burjuvazinin emekçi kesimleriyle onun siyasal önderleri arasında hep bir ayırım yapıyor, siyasal önderlerinin burjuvaziyle uzlaşarak onları hep aldattığını ve onların yararına bir ittifakın ancak kapitalistlere ve büyük toprak sahiplerine karşı işçilerle olabileceğine işaret ediyordu. (Nisan Tezleri, s.118-120)

"Sosyalist-devrimcilerin küçük-burjuva hayallerini eleştirmekten hiçbir zaman vazgeçmeyen, onlarla Kadetlere ***karşı*** *olmaktan başka şekilde* ***hiç bir zaman blok*** *kurmayan devrimci sosyal-demokratlar, köylüleri, Kadetlerin etkisinden* ***koparmak*** *için durmadan savaşım veriyorlar ve onların sosyalizm konusundaki hayalci küçük-burjuva görüşlerinin karşısına, kapitalizmle liberal uzlaşmayı değil, sosyalizme giden devrimci, proleter yolu çıkarıyorlar."* (agy., s.126)

"Rusya, bir küçük-burjuvazi ülkesidir. Nüfusun büyük çoğunluğunu bu sınıf oluşturur. Bu sınıfın burjuvazi ile proletarya arasında bocalaması kaçınılmazdır. Ve ancak bu sınıfın proletarya ile birleşmesiyledir ki, devrim davasının, barış , özgürlük davasının, toprağın emekçilere geri verilmesi davasının zaferi, kolayca, çabuklukla, barış ve sükunet içinde sağlanmış olacaktır." (agy., s.177)

Ve Lenin, parti ve merkez komitesinden ayaklanma kararı talep ettiği 29 Eylül 1917 tarihli **"Bunalım Olgunlaşmıştır"** adlı makalesinde, ayaklanma için şartların olgunlaştığının kanıtları arasında, Moskova ilçe dumaları oylamasının sonuçlarına göre , küçük-burjuvazinin sosyalist-devrimci ve Menşevik koalisyondan uzaklaşıp Bolşeviklerin tarafına geçmesini de sayıyordu. (agy., s.194)

Stalin, 1924'te bu noktanın Ekim Devrimi'nin ayırdedici özelliğinden biri olduğunu yazıyordu:

"Ekim Devrimi'nin, bu devrimin iç anlamını ve tarihsel önemini kavramak için, her şeyden önce özümlenmesi gereken iki özelliği vardır.

"..."

"Önce, bizde proletarya diktatörlüğünün, proletarya ile proletarya tarafından yönetilen köylülüğün emekçi kitleleri arasındaki bir ittifak temeli üzerinde beliren bir iktidar olarak doğmasıdır.

..."

"..."

"Kent ve kır küçük-burjuvazisinin emekçi kitleleri sorunu, bu kitlelerin proletaryanın tarafına kazanılması, proleter devrimin temel bir sorunudur. İktidar mücadelesinde kent ve kır emekçi halkı kimi destekleyecek, burjuvaziyi mi, proletaryayı mı? Kimin yedeği olacaktır, burjuvazinin mi, proletaryanın mı? Devrimin kaderi, proletarya diktatörlüğünün sağlamlığı, buna bağlıdır. Fransa'da 1848 ve 1871 devrimlerinin başarısızlığa uğramalarının nedeni, köylü yedeklerin burjuvazinin yanında bulunmasıdır. Ekim devrimi başarıya ulaştı, çünkü o, köylü yedekleri burjuvazinin elinden alabildi, çünkü bu yedekleri proletaryanın yanına çekebildi, ve çünkü bu devrimde proletarya, kent ve kır emekçi halkının sayısız kitlelerinin tek yönetici gücü olma durumundaydı.

"Bunu anlamayan, hiçbir zaman ne Ekim devriminin niteliğini, ne proletarya diktatörlüğünü ... anlayacaktır. (Leninizmin Sorunları, s.104-105)

Demek ki, şehrin ve kırın emekçi ve sömürülen küçük-burjuva kitlelerini, sermayenin devrilmesi için, yani bir proleter devrim için kazanmayı, proletaryanın desteği, yedeği haline getirmeyi hedeflemek, teoriye ve tarihsel pratiğe aykırı değilmiş. Tersine, Marksizmin belli başlı metinleri ve tarihi tecrübe bizim bakış açımızın doğruluğunu kanıtlıyor.

Küçük-burjuvazinin çeşitli kesimleri toplumsal devrime değişik nedenlerle katılabilirler, ve bu katılma olmaksızın devrimin başarısı olanaksızdır. Saf bir proleter devrim ileri kapitalist ülkelerde bile olanaksızdır. Lenin böyle düşünenleri haklı olarak "ukalaca ve gülünç bir görüş açısından hareket etmekle"

suçluyordu.

*"Toplumsal devrimin, sömürgelerde ve Avrupa'da ayaklanmalar olmadan, **bütün önyargılarıyla** küçük-burjuvazinin bir kesiminin devrimci patlaması olmadan, siyasal bakımdan bilinçsiz olan proleter ve yarı-proleter yığınların, toprak beyliği, kilise, krallık boyunduruğuna karşı, ulusal vb. boyunduruğa karşı hareketi olmadan düşünülebileceğini sanmak, toplumsal devrimi reddetmektir. Bu bir ordunun belirlenmiş bir noktada mevziye girerek, 'biz sosyalizmden yanayız' ve başka bir ordunun da bir başka noktada saf tutarak 'biz emperyalizmden yanayız' diyeceğini ve o zaman toplumsal devrim olacağını sanma olur!...*

"'Saf' bir toplumsal devrim bekleyen kimsenin ömrü, bunu görmeye yetmeyecektir. Böylesi, gerçek bir devrimin ne olduğunu hiç anlamayan sözde-devrimcidir.

"..."

*"Avrupa'da sosyalist devrim bütün ezilenlerin ve hoşnutsuz öğelerin yığın savaşımının patlak vermesinden başka **bir şey olamaz.** Küçük-burjuvaziden ve bilinçsiz işçilerden öğeler, bu devrime kaçınılmaz olarak katılacaklardır -bu katılma olmadan **yığın** savaşı **olanaklı** değildir, **hiç bir** devrim olanaklı değildir- ve, bu öğeler aynı şekilde kaçınılmaz olarak harekete kendi önyargılarını, gerici özlemlerini, zaaflarını ve yanılgılarını da getireceklerdir. Ama **nesnel olarak** bunlar **sermayeye** saldıracaklardır, ve dağınık, uyumsuz, karmakarışık, ilk bakışta birlikten yoksun bu yığın savaşı nesnel gerçeğini ifade eden devrimin bilinçli öncü birliği, ilerici proletarya, bu yığınları birleştirip onlara yön verebilecek, iktidarı alabilecek, bankaları ele geçirebilecek, (değişik nedenlerden olmakla birlikte!) herkesin nefret ettiği tröstleri mülksüzleştirecek ve tamamı burjuvazinin devrilmesi ve sosyalizmin zaferini sağlayacak olan başka kesin önlemleri alacaktır. Bu zaferde, kendini hemen küçük-burjuva posadan 'temizleyecek' değildir."* (Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, s.198-199, Sol Yayınları)

Ayrıca, biz, zamanımızın Marksist-Leninistlerinin de ifade ettigi, yalnızca emek ile sermaye (proletarya-burjuvazi) arasındaki çelişmenin değil, aynı zamanda, kentin ve kırın geniş emekçi kitleleri ile toplumun ekonomik ve siyasi yaşamına egemen olan tekelci sermaye arasındaki çelişmenin de giderek keskinleşmesi nedeniyle, proleter devrimin toplumsal temelinin genişlemesinin sözkonusu olduğu; sosyalist devrimin zaferinin yalnızca proleterleri ve kent ve kır yoksullarını değil, sermaye tarafından sömürülen, yıkıma uğratılan kentin ve kırın küçük-burjuva tabakalarını, aydınların ve teknik elemanların bir bölümünü de ilgilendirdiği şeklindeki görüşü paylaşıyoruz. (Bkz. Devrim- Çözümü Gündeme Gelmiş Bir Mesele, Ramiz Alia)

Son olarak, demokratik görevlerin de varolduğu, emperyalizmin yoğun sömürüsü altındaki, kapitalist hiyerarşinin orta ve alt sıralarında yer alan ülkelerde küçük-burjuvazinin devrimci hareketlerine tanık oluyoruz. Hatta bunlar, bazı özgün ve elverişli ulusal ve uluslararası koşullarda iktidarı bile ele geçiriyorlar. Nikaragua bunun son örneği. Ve bu hareketlerde demokratik ve sosyalist özlemler birbirine karışıyor. Bunlar ya burjuvaziyle uzlaşır, ya da devrimde sosyalist ve sosyalizan öğelerin etkinliği, çatışmanın ve koşulların zorlaması oranında devrim daha da ileri gider. Aslında bu tip hareketler, harekette sosyalist öğelerin etkin olması, güçlü bir sosyalist kamp veya ileri sosyalist ülkelerin ve bunların enternasyonalist desteğinin varlığı gibi elverişli uluslararası ve tarihi koşullarda sosyalizme doğru yol alabilirler.

Ayrıca küçük-burjuvazinin başını çektiği "sosyalizm" deneylerine de tanık olundu. Küba vb. devrimlerin evrimi bu bakımdan incelenmesi gereken olgular olarak önümüzde duruyor. Ama bir şey kesin: Bu devrimler sosyalizm yönünde güçlü bir eğilimi ifade ediyorlar. Bizi küçük-burjuvaziyle ürkütmeye çalışanlar bu çağdaş olgular üzerine de biraz düşünmelidirler.

Polonya'da ne oluyor...

(Başlarafı s.33'de)

Neden böyle oluyor? Polonya'daki tarım kollektif değil. İşlenir toprakların %76'sı üzerinde kurulu 3,7 milyon özel işletme var. Bunlardan 284.240 çiftlik işletme alanı 5 hektardan fazla araziye sahip. 1,7 milyon tanesinin de 5 hektardan az işletme alanı var. Bu işletmeler kar için üretim yapıyorlar; halk için, işçi sınıfı için değil. Kar oranları artmadıkça üretimi devam ettirmezler. Yatırım yapıp üretkenliği arttıramazlar. Kısacası kapitalist ekonominin tüm zorunluluklarına harfiyen uyulmak zorunda.

Bu sektörün dışındaki sanayide çalışan (çalışan nüfusun %39'u) kesim ile hizmet sektöründe çalışan (%30) kesimin sabit gelirleri tarıma yeterli bir kar oranı sağlamaya yetmiyor. Antogonist iki sektör arasında herhangi bir uzlaşma mümkün olmadığından, hükümet sürekli çalışan kesime yüklenmek, kemer sıkma politikasını onlara uygulamaya çalışıyor.

Bu ekonomik çıkmazı dış borçlarla aşmaya çalıştıkça daha da batıyor. 1975 yılında 6,9 milyar dolar dış borcu olan Polonya bu gün 38 milyar dolar yükün altında. 1985 verilerine göre o dönemki borcun (31,2 milyar dolar) yıllık faiz yükü 2,5 milyar dolardı. Elbette bu borçlara Sovyetler Birliği'nden alınanlar eklenmiyor.

Böylesi bir ekonomik panaroma içinde sosyalist bir nitelik aramak sosyalizme ihanetten başka bir anlam ifade etmez. İMF ve Dünya Bankası gibi emperyalist burjuvazinin mali temsilcilerine avuç açan, onlardan borç ve krediden öte reçete isteyen, verilen reçeteleri silah zoru ile uygulayan bir devletin etiketi dışında Türkiye'ye benzemeyen neyi kaldı.

SBKP-TBKP ÇİZGİSİ ve TOPLUMSAL KURTULUŞ

T.Göker

Bugün Türkiye'de revizyonist SBKP'yi savunanlar içinde Toplumsal Kurtuluş (TK) dergisi özel bir yere sahiptir. Bu dergiyi diğer hararetli SBKP savunucularından ayıran özellik, teori ve politika sorunlarında "radikal" olmak iddiası ile SBKP savunuculuğunu birleştirme ve bağdaştırma çabasıdır. Bu olmayacak, olamayacak bir şeydir ama, TK yazarları tüm birikim ve yetenekleriyle bu mahareti gös-termeye, bunu "olur" kılmaya çalışıyor.

TK'nın SBKP savunuculuğu iki noktadan ele alınabilir. Birincisi, doğrudan S.Birliği ve SBKP'nin bugünkü çizgisine yaklaşımı; ikincisi, TBKP-SBKP bağlamında söyledikleri. Özellikle bu ikincisi TK'nın en zorlandığı, izah etmede en büyük sıkıntıyı çektiği noktadır. Biz de daha çok bu ikincisi üzerinde duracağız.

TK, TBKP girişiminden ve TKP'nin yeni dönemdeki evriminden, euro-komünist bir parti haline gelmesinden bu yana, sürekli olarak TBKP'yi eleştiriyor, teşhir ediyor. Onu "tövbekar", "AET ve tekellerin koltuğunda" olmakla suçluyor ve artık TBKP'nin bir parti bile sayılmayacağını, "Tayad ve İnsan Hakları gibi yararlı girişimler" saymak gerektiğini söylüyor.

TK, bir yandan TBKP'yi böyle değerlendiriyor, ama diğer yandan da, TBKP ile SBKP arasında ilişki kurulmasına çok kızıyor, böyle değerlendirmeleri "anti-sovyetizm" ile, daha açık ifade ile anti-komünistlikle suçluyor; "anti-SSCB"liliğin "TöbeKP'ye açılan kapı" olduğunu iddia ediyor.

İddiaları aktarmadan önce bir noktanın altını çizmek istiyoruz: SBKP ve TBKP arasında yakın bir "kardeşlik" ilişkisi olduğunu yalnızca başkaları değil, herkesten ve herşeyden önce kendileri açıkça iddia ve ilan ediyorlar.

Ç.Bilgin imzalı, "Avrupa Türkiye'sinde Dört Tarz-ı Siyaset" başlıklı yazıda, TBKP- SBKP ilişkisi konusunda şunlar söyleniyor:

"... TBKP'nin Tasarısı'na ve TİP ile TKP yöneticilerinin açıklamalarına bakıldığında Program Tasarısı'nın oluşturulmasındaki esin kaynağının Sovyetler Birliği olduğu ileri sürülebilir ve ileri sürülüyor. Böyle bir sava bütünüyle katılmayı imkansız görüyorum. Tasarı'da yer alan 'her şey insan için, her şey halkın mutluluğu için' türünden sloganların Sovyet yayınlarında ye alan 'vsevçeloveke, vse diya çeloveka' sloganının kötü bir çevirisi olduğunda kuşku yok; ancak bunu, Sovyetler Birliği'nin bir programı dikte ettirmesinden daha çok TIP ve TKP yöneticilerinin entellektüel tembelliklerine bağlamak gerektiğini sanıyorum." (1)

Burada, "bütünüyle", "daha çok" gibi muğlak ifadelere rağmen, yazar SBKP'nin, TBKP çizgisinde "esin kaynağı" olduğu iddialarını reddediyor. Ayrıca, yazarın bu türden muğlak ifadelerinin yanısıra, SBKP-TBKP ilişkisine değinirken bir yerde "esin kaynağı" olmaktan, diğer yerde de, "dikte ettirmek"ten sözetmesini, kendi değerlendirmelerine yeterince güven duymadığının ve gelecek eleştirileri göğüsleme gereksiniminin bir işareti saymak gerektir.

Bir başka TK yazarı ise, TBKP çizgisinden hareketle, gelişecek "anti-sovyetizm" tehlikesine dikkat çekiyor ve buna karşı durmanın önemine işaret ediyor.

"Bu güçler başından bu yana Türkiye'de anti-TKP'cilikle, anti-sosyalizmi birlikte sürdürmüşlerdir. TKP'nin yanlış politik çizgisine ve yaklaşımlarına karşıtlık pozisyonunda TKP düşmanlığı güderek, bu tutumlarını anti-sovyetizmle bütünleştirmişlerdir. Bu günde TBKP'nin sakat politika ve yönelişleriyle sosyalist sistemin ve SBKP'nin politikaları arasında bağ kurarak TBKP'nin yönelişlerini SBKP'nin 'uluslararası barış ve yumuşama', 'açıklık', 'yeniden yapılanma' politikalarından kaynaklandığı görüşünü yaymaya çalışıyorlar. Bununla amaçladıkları şey kafa karışıklığı yaratmak TBKP'nin politika ve yönelişlerine karşı doğan tepkileri anti-sovyetizm yönünde değerlendirmek ve derinleştirmektir" (2) diyen yazar, buna karşı görevi de şöyle belirliyor: *"Anti-sovyetizm kampanyalarına karşı durmak, TBKP'nin ideolojik, politik, örgütsel yönelişlerinin sosyalist sistemden ve SBKP'den kaynaklanmadığını, kaynaklanmayacağını kitlelere en açık bir biçimde açıklamak, bilinç bulanıklıklarına meydan vermemek temel görevlerden biri oluyor."*

TBKP'nin politikalarının SBKP'den "esinlenip" esinlenmediğini, "kaynaklanıp" kaynaklanmadığını göstermenin yolu, belgelere ve olgulara dayanarak ortaya koymaktan geçiyor. Bu sadece bizim görevimiz değil, böyle bir ilişkiyi reddedenlerin de, bu arada, herkese "bilimsel yaklaşım" öğütleyen TK'nın da görevidir. TK ise böyle bir yolu izlemek yerine, SBKP'nin '6 'lardan bu yana "kardeş" partilerine ülkelerinde olmaları gerektiğini öğütlediği, SBKP'nin TKP ve TIP'in tasfiye olmasından "sevineceği" gibi **spekülatif** iddialarla kendi tezlerini kanıtlamaya, SBKP ile TBKP arasında ilişkiyi reddetmeye

çalışıyor.

TBKP ile SBKP arasındaki ilişkiyi değerlendirmeye geçmeden önce bir noktayı daha vurgulayalım. Biz, TBKP'nin yeni çizgisinin sadece SBKP'nin yeni cizgisinden kaynaklandığını düşünmüyoruz. TBKP'nin çizgisi, SBKP'nin çizgisiyle SBKP'nin çeşitli ülkelerde "kardeş" partilerine verdiği rolle bütünüyle uyumludur. Ama, bu kadar değil; TBKP'nin çizgisi aynı zamanda, Türkiye burjuvazisinin gereksinimlerine de uygundur, bu bakımdan "ulusal" çıkarlara da yanıt, veriyor. Dış koşullarla iç koşullar TBKP'nin çizgisini birlikte belirliyor. SBKP'nin uluslararası stratejisi ile, TBKP'nin ulusal koşullara uyarlanmış çizgisi, birbiriyle çelişmiyor, aksine çakışıyor.

TBKP'nin, SBKP çizgisinden "esinlendiği"ni göstermek hiç de zor değil. Bunun sayısız kanıtı var. Biz kendimizi, TK'nın TBKP çizgisinde eleştirdiği bazı temel noktaların, bütünüyle SBKP çizgisine uygun olduğunu göstermekle sınırlayacağız.

Ç.Bilgin, "Avrupa Türkiyesi'nde Dört Tarz-ı Siyaset" başlıklı yazısında, TBKP çizgisine en önemli eleştirilerini yöneltiyor.

Yazar, Atılım'dan, H.Kutlu'nun "Marksizm-Leninizmi kavrayış tarzımızı gözden geçirmeliyiz. Marksizm-Leninizmin teori ve metod olarak iki yönlü işlevini açıklıkla göremedik" ve buna örnek olarak da, "sınıfa karşı sınıf anlayışının yanlışlığı" sözlerini aktardıktan sonra, bu yaklaşımın, "sınıfsal bakış açısını reddetmek, kapitalist sistemi veri almak", "kapitalist çerçeve içinde bir politika oyunu" olduğunu söylüyor.

TBKP'nin çizgisinin böyle değerlendirilmesine ekliyeceğimiz bir şey yok. Fakat, biz, aynı görüşlerin SBKP tarafından da savunulduğunu söylüyoruz. Gösterelim:

H.Kutlu sözkonusu konuşmasında, nükleer savaş tehlikesine ve çevre sorunlarına işaret ederek, bu sorunların sınıfsal olmadığını, genel insanlığın bir sorunu olduğunu, Marksizm-Leninizmin bu sorunları açıklamada yetersiz kaldığını ve "yeni bir düşünce tarzının gerekli olduğunu" , bu bakımdan da, "dar sınıf bakış açısı"nın terk edilmesi gerektiğini söylüyor.

"Yeni düşünce tarzı" formülasyonu, bizzat SBKP tarafından geliştirilen ve Marksizm-Leninizmin "çözemediği" sorunları çözmek amacıyla ortaya atılan düşünceler bütünüdür. "Yeni düşünce tarzı"nın iki temel bileşeni olan "uluslararası güvenlik sistemi" ve "yeni bir ekonomik düzen" görüşü sık sık Gorbaçov'un ve diğer SBKP ideologlarının konuşma ve makalelerinde aynı içerikle kullanılmaktadır. Örneğin, "Yeni Düşünce Tarzı" başlıklı makalede, Sovyet ideologlarından V.V.Msvenieradze, "Yeni Düşünce Tarzı"nı "politikanın yeni felsefi konsepti" olarak değerlendiriyor. Bu felsefenin gereği olarak aynen şunları söylüyor: *"Ve aynı zamanda, iki sistem arasındaki yarışmanın tarihinde hiçbir zaman, fikirlerin savaşımının ideolojik alanla sınırlandırılması ödevinin bu denli ısrarla ortaya konduğu, bu savaşımın sosyal, politik ve ekonomik alanlara "sıçrama" sına ve bunların yerini almasına olanak vermemek, tarihsel gelişmenin genel insancıl perspektifini gölgelemesine izin vermemek için bu savaşımı sırf ideolojik araçlarla yürütmenin bu denli kaçınılmaz bir zorunluluk olduğu görülmemiştir"* (Makalenin çevirisi için bak. Yol ve Amaç, sayı:15-16) Çünkü bu felsefeye ve yazara göre, *"dünyada askersel güce dayanarak yada askersel güce başvurma tehdidinde bulunarak olumlu çözüme kavuşturalabilecek hiçbir politik, ekonomik, sosyal, ideolojik ya da herhangi başka bir sorun yoktur. Öte yandan barışçı yoldan çözülemeyecek herhangi bir sorun da yoktur."* Yazar, sadece bunları uluslararası düzeyde, "iki sistem" arasındaki bir durum olarak da sınırlamıyor. Yazara göre, "her kritik durum, her bölgesel çatışma, içinde nükleer bir dünya savaşına dönüşme olasılığını taşımaktadır." Bunun doğal sonucu ise, SBKP'ye göre, örneğin, Güney Afrika'da veya Latin Amerika'da olduğu gibi, "kritik durum"un ortaya çıkmasını engellemek veya ortaya çıkan "kritik durum"ları, emperyalistlerle birlikte "kollektif olarak" ortadan kaldırmak gerekiyor.

Bu "politik felsefe konsepti"nin, proletaryanın kapitalizme karşı savaş ve bu savaşı proletarya diktatörlüğüne kadar ilerletme felsefesiyle hiçbir ilişkisi yoktur. Burada, "sınıfa karşı sınıf" tutumu dışında her şey vardır. Bu felsefe, kapitalizmle uyum felsefesidir. Kapitalizmle uyum felsefesi, "Yeni düşünce tarzı"nın o derece vazgeçilmez bir bileşenidir ki, örneğin, diğer bir Sovyet ideologu olan Y.A.Krasin, şimdiye kadar, kapitalizmle uyumun teorisi olan, "anti-tekel demokrasi stratejisi"ni bile, "sınıf konumlarını(n) sekter yorumu"na örnek olarak vermektedir. *"Öte yandan kimi komünist partilerinin programatik belgelerinde formüle edilmiş olan anti-tekelci demokrasi stratejik konsepti ve belgisi şu andaki koşullarda, bu dünya çapında birlikte davranma gerçeğine yeteri kadar dikkat gösterilmediği için yeterince etkili olamamaktadır. Hayat işçi sınıfından ve öncüsünden, tüm güçlerin en gerici emperyalist çevrelerin, askersel-sanayi komp-leksinin izole edilmesine, emperyalizmin saldırgan eğilimlerinin gemlenmesine yoğunlaştırılmasını talep ediyor.*

"Anti-tekel demokrasiden önce gelen, onun için elverişli koşulları yaratan kapitalist gelişmenin militarist olmayan bir 'model'i uğruna mücadele stratejik konseptinin ana doğruları burada belirginleşiyor." (3)

SBKP'nin bir çok kardeş partisi gibi, TBKP de bu öneriye uygun olarak programını değiştirmiş ve "anti-tekel demokrasi" programının yerine "barış ve demokratik yenilenme" programını koymuş, ona

göre ittifaklar politikası belirlemiştir.

Sonra fazla uzağa gitmeye de gerek yoktur. Gorbaçov'un kendisi bu görüşleri defalarca ortaya koymuştur. SBKP'nin "yeni düşünce tarzı"nın gerekliliği konusundaki gerekçeleri, TBKP'nin gerekçelerinin ta kendisidir. Gorbaçov, 27.Kongre Raporu'nda, "son yıllarda komünist hareket bir çok yeni gerçeklik, görev sorunla karşı karşıya geldi. Her şey, onun **niteliksel** başka bir gelişme aşamasına girdiğini kanıtlıyor. Komünistlerin içinde çalıştıkları uluslararası koşullar *hızla kökten değişiyor"* (abç.) derken, ve yine UNITA'ya verdiği yanıtta, *"Dünyadaki tüm ilerici güçler arasındaki ilişkilere gelince, bir atom savaşının önlenmesi -bizim derin inancımız budur ki- bunlar arasındaki ilişkinin temeli, özü, mihenk ve dönüm noktası olmalı. Görüşümüzce* ***tüm diğer sorunlar bu soruna tabi kılınmalıdır"*** (abç) önerisinde bulunurken, tam da, TBKP'nin gerekçelerini dile getiriyor. Gorbaçov, "medeniyetin ölüm-süzlüğü uğruna" başlıklı makalesinde ise, "niteliksel", "köklü" değişikliğin neler olduğunu ve "yeni düşünce tarzı"nın gerekçelerini açıklarken, açıkça, Marksizm-Leninizmi "eski düşünce", "klişeleşmiş kavramlar" olarak suçluyor. Gorbaçov, sözkonusu makalesinde, "nükleer savaş", "silahsızlanma" ve "barışçıl yarış"manın koşullarına değinirken şunları belirtiyor: *"Fakat bu yarışmanın reel olması ve XXI.yüzyıl insanına yaraşır, onurlu ve medeni biçimlerde gerçekleşmesi için* ***yeni bir düşünce*** *tarzına ihtiyaç vardır, şu kesindir ki geri çevrilemez bir geçmişten kaynaklanan dogmaların, klişeleşmiş kavramların ve* ***eski düşünce*** *biçimlerinin üstesinden gelmek kaçınılmaz oluyor"* (abç)(4) Bir başka yerde de bunun nasıl üstesinden gelinebileceğini açıklıyor: *"Doğru, dünya artık eskisi gibi değil ve yeni sorunları, geçmiş yüzyıllardan aktarılan fikirlere* (örneğin, Marks, Engels, Lenin'in düşüncelerine -TG) *dayanılarak çözümlenemez. Hala savaşın, başka tür politikaların bir devamı olduğu görüşüne sarılabilir miyiz?"* (5)

Gorbaçov, burada açıkça, Marksizm-Leninizmin savaş sorunuyla ilgili düşüncelerine atıfta bulunarak, bu ve benzeri fikirleri terketmeye, "yeni düşünce tarzı"na uygun davranmaya çağırıyor.

Sınıfsal tutumu koruyabilmenin tek teminatı, teoride ve tatktikte Markizm-Leninizmin ilkelerine bağlı kalmaktır. Açıktır ki, SBKP, onun yeni önderi Gorbaçov, "yeni bir düşünce tarzı'nı, "doğmaların", "klişeleşmiş kavramların", "geçmiş yüzyıllardan aktarılan fikirlerin", yani Marksizm-Leninizmin yerine koymaktadır. SBKP savunuclarına göre, "eski düşünce tarzı" "yeni" sorunları çözemiyor, "karşındaki insanın çıkarlarını kendi çıkarları gibi görme yeteneğini" gösteremiyor, "XXI.yüzyıl insanına yaraşır, onurlu ve medeni" değildir, bu nedenle de yeni bir düşünce tarzına" gerek var. Bu sözler, yeterince açıktır; ama illa da, kavram olarak "sınıfa karşı sınıf tutumu"nun SBKP revizyonistleri tarafında yanlış ilan edildiğini görmek istiyenler olabilir. İşte bir örnek daha. E.Plimak adlı bir başka revizyonist, Pravda'da yayınlanan makalesinde, 27.Kongre Raporu'ndan, Gorbaçov'un, *"tüm insanlık topluluğunun politik düşünce tarzında köklü değişikliklere ihtiyaç vardır"* sözlerini aktardıktan sonra hemen arkasına ekliyor: *"'köklü değişiklikler' istemi, Marksist sınıf savaşımları için de geçerlidir."* (6)

Marksizm-Leninizme yönelik bu bayağı saldırılara sesini çıkarmayanların, dahası bunu gizlemeye çalışanların, bu bayağı saldırıları teşhir ederek TBKP ve SBKP çizgisinin aynı dünya görüşünün ürünü olduğunu söyleyenleri "anti-sovyetizm" ile suçlayanların olgulara ve gerçeğe bağlı kalınmasını, her koşul altında ve yalnız kalma pahasına sınıf tutumundan taviz verilmemesini öğütleyen Marksizm-Leninizme ve bilimsel dürüstlük ilkesine sadık kaldıkları söylenebilir mi)

Ç.Bilgin aynı yazısında, TBKP Program Taslağı'nın "Barış ve Demokratik Yenilenme" bölümünü okuduğunda utandığını söylüyor. "Süleyman Demirel acaba bu programı okudu mu?" diye soruyor ve Demirel'in yıllarca bu görüşleri savunduğunu, ekonomi ile ilgili düşüncelerine imza atmayacak "gerici bir iktisatçı ve politikacı" olmayacağını söylüyor ve ekliyor: "Komünizm adına kimsenin bunları yazma hakkı olmadığını sanıyorum."

Ç.Bilgin'in "çok utandığı"nı söylediği sözler şunlar:

"Barış ve Demokratik Yenilenme Programı, ulusal kültürü koruma, demokratizm, yurtseverlik ve hümanizm temellerinde geliştirme programıdır."

"Ancak ekonominin ulusal temellelrini güçlendirmek, sanayileşmek, modernleşmek ve üretimi artırmak yoluyla emekçilere ulusal gelirden daha büyük bir pay sağlamak ve halkın ekonomik, sosyal, kültürel ihtiyaçlarını karşılama düzeyini adım adım yükseltmek olanaklıdır."

TBKP, bunları Türkiye için öneriyor. "Ulusal" reformcu bir parti için bundan doğal bir şey olamaz. SBKP ise aynı önerileri uluslararası planda öneriyor. Biri süper bir gücün çıkarlarını, diğeri ise Türkiye burjuvazinin çıkarlarını gözeterek öneriler yapıyor. Ikisi de, kapitalist-emperyalist sistemi veri alarak öneriler yapıyor, yazarın ifadesi ile, "kapitalist çerçeve içinde bir politika oyunu" sergiliyorlar. TBKP "barış ve demokratik yenilenme programı" diyor, SBKP ise, "yeni bir ekonomik düzen", "uluslararası güvenlik sistemi" diyor.

TBKP, programını yaşama geçirmek için, "parlamentonun politik sistemin en üst organı" olması gerektiğini savunuyor, SBKP ise, Birleşmiş Milletler Örgütü (BMÖ)'nün en üst organ olmasıyla,

"bütünsel dünya"da "uluslar topluluğunun yönetilmesi mümkündür" diyor. Onlara göre, bir "dünya hükümeti"nin kurulması "hayal" değildir. Sovyet revizyonsitlerinin bunun için koşulu, *"dünyanın yönetilebilir olması için uluslar topluluğunun tüm üyelerinin genel insani çıkarları öteki tüm çıkarlardan üstün tutmaya hazır olması gerekir."*(7)

TBKP, "kapitalizm koşullarında" bu programı yaşama geçirmeyi savunuyor. SBKP ise, *"tarihsel olarak biçimlenmiş dünya ekonomik bağlarını koparma çağrıları tehlikelidir ve hiçbir çözüm getirmemektedir"* (8); *"Batı ile gelişmekte olan ülkeler arasındaki bugünkü ilişkileri onaylamamakla beraber, bu ilişkilerin rahatsız edilmelerini önermiyoruz"*(9) diyerek, emperyalist-kapitalist sistemin egemenliği koşullarında "yeni ekonomik düzen"i, "uluslararası güvenlik sitemi"ni yaşama geçirmeyi savunuyor. Biri dünya için, diğeri Türkiye için "yeni ve adil bir ekonomik düzen" istiyor. TBKP, "hızlı kalkınma" ile, "üretimi artırarak" emekçilere "ulusal gelirden daha büyük pay" verileceğini savunuyor. SBKP ise, "gelişmekte olan ülkeler"in borç sorununun, "ciddi toplumsal ve politik sorunlar" yarattığını söyleyerek, borçların "adil bir işbirliği" yapılarak, "adil olmayan ticaret"in "adil" hale getirilerek, "gelişmekte olan devletler halklarının çıkarları doğrultusunda köklü çözümler istiyor, "herkesin çıkarlarını eşitliğe dayalı olarak gözetecek yeni bir ekonomik düzenin birlikte araştırılması"nı gerekli görüyor.

TBKP programını yaşama geçirmek için, Türkiye´nin Nato´da kalmasını, AET´ye girilmesini engel olarak görmüyor; DYP, SHP, DSP ve RP gibi burjuva partilerle işbirliği yapılmadan programın yaşama geçirilemeyeceğini söylüyor. SBKP ise, uluslararası stratejisini yaşama geçirmek için, emperyalistlerin, gerici devletlerin, onların örgütlerinin işbirliğinin şart olduğunu söylüyor. *"Tüm insanlığı ilgilendiren global sorunları çözmeye bir devletin ya da bir grup devletin gücü yetmez. Bu alanda, tüm dünya çapında işbirliği, ülkelerin ezici çoğunluğu arasında sıkı, yapıcı eylem birliği gerekiyor."* (10) *"Birleşik Devletler, onunla beraber yaşamak ve ilişkiler kurmak durumunda olduğumuz bir devlettir. Bu bir gerçektir. İlişkilerimizin tezatlı yapısına rağmen, Birleşik Devletler olmadan barış sağlayamayacağımız, Birleşik Devletlerin de biz olmadan hiçbir şey yapamayacağı açıktır. Birbirimizden uzaklaşmanın olanağı yoktur."* (11) Aralarındaki fark nedir? Birisi, batılı emperyalist kapitalist sistem önünde, diğeri de Türkiye burjuvazisi önünde diz çöküyor. Her ikisi de emperyalist-kapitalist sistemi kutsuyor.

TBKP, "ulusal kültürü koruma, demokratizm, yurtseverlik ve hümanizm temelinde geliştirme programı"nı savunuyor. SBKP ise, *"uluslararası ilişkileri hümanistleştirme ihtiyacının dayat"tığını,* (12) *"Yaşamın kendisi kültürün korunması, onun burjuva yozlaşmasına, barbarlığa karşı savunulması sorununu gündeme getir"* diğini (13) söylüyor. Birisi, kapitalist-feodal kültürü, diğeri ise, emperyalist kapitalist kültürü yozlaşmaya karşı korumak istiyor.

TBKP, "her türlü teröre" karşı olduğunu söylüyor ve stratejisini "devrimin barışçı yolunun kazanılması stratejisi" olarak belirliyor. Yazar, bu sözleri aktararak, "gerçekten harikulade bir manzara ortaya çıkıyor; ´devrim´, ´barışçı´ ve ´strateji´ sözcüklerinin yanyana gelişine alışmak gerekiyor" diyerek dalga geçiyor. Ama, sıra SBKP´ye geldiğinde, sesini çıkarmıyor, daha ötesi genelde SBKP´ye, yeni politikalarına övgüler diziyor. Gorbaçov´un, 27.Kongre Raporu´nda, SB´nin "politik cinayetler" de dahil olmak üzere, "ilkesel olarak terörizme karşı" olduğunu açıkladığını, "bütün sıcak noktalarda çatışma durumunu söndürme yollarını bulmak için" başta ABD olmak üzere, emperyalistleri "kollektif arayışları canlandırmaya" çağırdığını her nedense görmezden geliyor. Daha ötesi, "barışçıl geçiş" teorisinin, Kruşçev´den bu yana SBKP tarafından ortaya atıldığını bilmemezlikten geliyor. SBKP ideologlarının, *"Nükleer çağda sınıf savaşımının karakteri değişiyor... Açıktır ki, kimi ülkelerde de antogonist sınıflar arasındaki cepheleşme ´pozisyon savaşı´ koşullarında sürecektir, en azından ileri kapitalist ülkelerde sosyalizme barışçıl yolla geçiş emekçiler için yalnızca elverişli bir olanak değil, aynı zamanda nesnel bir zorunluktur da"* (14) dediğini unutuyor. Bir noktayı daha eklemek gerekir: SBKP, "kardeş" partilerinden gelişen devrimci hareketi "gemlemek" için itfaiye rolü oynamasın istiyor: *"Devrimin barışçıl yoldan zafere ulaşması bir dizi tartışma götürmez koşulun varolmasını gerektiriyor... Aşırı ´sol´ ve aşırı sağ güçler gemlenmeden, açık karşı-devrim bastırılmadan da, devrimin barışçı yolu düşünülemez."* (15) Revizyonist ideolog, bunu "yirminci yüzyılın sonunda" "devrimcilik"in gereği olarak sunuyor. "Gemlenmesi" gereken "aşırı ´sol´un kimler olduğunu açıklamaya gerek var mı?

Görüldüğü gibi, SBKP ve TBKP´nin çizgisinin karşılaştırılması, TK´nın yazarlarının iddia ettiği gibi, TBKP çizgisinin, SBKP´den esinlenmediğini değil, aksine tam bir uyumun olduğunu gösteriyor. TBKP´nin Programını okurken utandığını söyleyenlerin, tutarlı olması için, SBKP´nin söylediklerini okuyunca, bir dönem, Lenin ve Stalin önderliğinde şanı dünyaya yayılan SBKP´nin bu duruma geldiğini görünce yerin dibine batması gerekmez mi?

İdeolojik olarak, SBKP, TBKP´nin yol göstericisi, "esin" kaynağıdır. Bu açıkça ortadadır. Peki bunu, TK´nın kendisi, bu arada Ç.Bilgin bilmiyor mu? Bunları bildiğinden kuşku

yoktur. Daha ötesi, Rusça da bildiğine göre, bizlerden daha fazla ve doğrudan kaynaklara sahiptir. Bu durumda TK'nın, yeni bir role, TKP ve TİP'den doğan boşluğu doldurarak, radikal tezlerle SBKP savunuculuğu rolüne soyunmak istediği anlaşılıyor. Bu ise, SBKP'nin revizyonist çizgisini gizlemeye götürüyor. Ama bu, deve kuşu örneğinde olduğu gibi yapılmaya çalışılıyor. Asıl tutarsızlık da burada kendini gösteriyor.

TK bu sorunda tam bir çarpık mantık sergiliyor. Pragmatizm her yanından sırıtıyor. İşte buna bir örnek daha.

Ç.Bilgin, aynı yazısında, TKP'yi yakından tanıyan birisinin, SBKP, "TKP'ye devrim yapma misyonu vermemiştir" şeklindeki sözlerini, "Sovyetler Birliği'nin şimdiye kadar 'devrim misyonu' verdiği bir parti oldu mu?" diye karşılıyor. Bu her şeyden önce, Lenin ve Stalin'in başında olduğu Komintern dönemindeki gerçekleri gizlemektir, daha ötesi, uluslararası komünist hareketin ve SBKP'nin tarihini çarpıtmaktır. Bu çarpıtma tesadüfi değildir. Kruşçev döneminden bu yana SB'nin, SBKP'nin, "kardeş" partilerine "devrim misyonu" değil, kapitalizmle uyum misyonu verdiğini izah etmek için bu çarpıtma yapılıyor. Ç.Bilgin şunları da söylüyor:

"Kılıç kuşananındır. Sovyetler Birliği'nin kılıcını kuşananlara karşı çıktığını hiç görmedim."

Aynı mantığı, bir sayı sonrasında, SBKP çizgisine biraz daha eleştirel yaklaşımına rağmen H.Yurtsever tekrarlıyor. H.Yurtsever, "TKP ve TİP'in bugünkü TBKP çizgisine gelmelerinde 'kardeş' parti olmalarının çok önemli bir rolü olduğu bilinmelidir" diyerek, dolaylı yoldan Ç.Bilgin'e yanıt vermiş oluyor. Ama, şunları da hemen arkasından ekliyor: *"Tarihin öyle çelişkili bir dönemindeyiz ki, bir ülkede gerçekten devrimci bir yol tutturabilmek için 'kardeş' olmamak gerekiyor. Öte yandan, dünya deneyleri Sovyetler Birliği'nin başarılı bir gelişme göstermesi durumunda, öncülük edenlerin 'kardeşliğe' bakmadan, Türkiye devriminin destekçisi olacağını gösteriyor. Devrimden önce 'kardeş' olmamak, devrimden sonra ise proleter enternasyonalist kardeşliğin gereğini yerine getirmek gerekiyor."* (16)

Bu, her şeyden önce, SBKP'nin çizgisinin, "devrimci bir yol" tutturmaya engel olduğunun kabul edilmesidir.

Doğrudur. Devrim yapan bir ülkeye Sovyetler Birliği "yardım" etmek istiyor. Ama neden? Devrim yapmadan, devrim yapmaya, "devrimci bir yol tutmaya" engel olan çizgiyi savunanlar nasıl oluyor da, başarılı bir devrime "destek" veriyor? Asıl sorun da, burada yatıyor. Sormak gerekir: Örneğin, böyle bir devrim SBKP çizgisine ve SB'nin dünya politikasına alet olmayı reddeder ve karşı çıkarsa, SB böyle bir devrime "destek" vermeye devam eder mi? Yazarların bu soruya yanıtını bilmiyoruz; ama biz deneylerden, SB'nin böyle bir başarılı devrime destek olmayacağını biliyoruz. En yakın örneği, Kruşçev ve Brejnev döneminde SB'nin Çin ve Arnavutluk devrimine karşı tutumudur. Gerekçeleri farklı da olsa, Çin ve Arnavutluk, ne zaman ki SBKP çizgisine ve SB'nin dünya politikalarına karşı çıkmışlar, işte o zaman SB tek yanlı olarak bu ülkelerle ilişkilerini kesmiştir. Açık konuşmak gerekir, SB'nin desteği, "uşaklık" ve bağımlılık ilişkisine dayanıyor.

Bugünkü SB yönetimi için de konuşursak durum değişmez. Örneğin, başarılı bir devrimin, bölgede veya dünyada devrimi kışkırtan, devrimci güçlere açıkdestek veren bir eylem çizgisi izlediğini düşünelim. Eğer, SBKP, böyle bir devrimi, "Dünya güvenliğini tehlikeye düşüren gerginlik ocağı" ilan eder ve emperyalistlerle böyle bir "gerginlik ocağı"nı ortadan kaldırmak için "kollektif arayışa" girerse, o zaman başarılı bir devrimin başına neler geleceğini siz düşünün...

Sonuç olarak, TK, savunulamayacak olanı savunmaya çalışmanın hiç de onur verici olmayan sıkıntısını yaşıyor.

KAYNAKLAR

1- TK, sayı:5, Kasım 1987
2- "Yasal Komünist Partisi" Tartışmaları Üzerine, B.Yıldırım, TK, sayı:6, Aralık 1987
3- -Perestroyka-Glastnost, Derleme, s.28, TKP Yayınları
4- Gorbaçov, Derleme, s.7,TKP Yayınları
5- Perestroika, s.12, Güneş Yayınları
6- "Yirminci Yüzyılın Sonunda Marksizm-Leninizm ve Devrimcilik", Yol ve Amaç, sayı:15-16, s.87-88
7-"Uluslar Topluluğunun Yönetilme-si Mümkündür", G.Sahnazorov, makalenin geniş bir özeti için bak: Yeni Yol, sayı:8, 15 Şubat 1988
8- M.Gorbaçov, "Yolumuz Ekimin Yolu...", TK, sayı:6, s.49
9- M.Gorbaçov, Perestroika, s.135
10- M.Gorbaçov, 27.Kongre Raporu, s.27
11- M.Gorbaçov, Perestroika, s.208
12- M.Gorbaçov, derleme, s.18
13- 27.Kogre Raporu, s.27
14- A.Gramsci'nin Görüşlerinin Güncelliği, B.L.Popov, G.P.Smir-nov. Derleme, s.6
15- E.Plimak, "Yirminci Yüzyılın Sonunda...", çeviren, Yol ve Amaç, sayı: 15-16, s.84
16- TK, sayı:6, s.13. "Sağ Yanım Çürüyor, Sol Yanım Diri"

Aydın Cezaevi...

(Başlarafı s.19'da)

tıpatıp uygun bir cezaevi için direniyorlar. Demokratların, ilericilerin, yurtseverlerin dayanışmalarını daha canlı hissetmek istiyorlar.

Devrimciler, demokratlar, yurtseverler, ilericiler Aydın E tipi cezaevinde uygulanmakta olan işkenceleri baskıları ve onur kırıcı dayatmaları, oyunları teşhir edelim. Onur kavgasına zindan direnişine omuz verelim.

Demokratik-ilerici kişi ve kuruluşlar, Aydın zindan gerçekliğinin sesi olmaya çalışalım.

Bu ölüm sessizliğini parçalamamak utanç verici oluyor.

4 Haziran 1988
Aydın E Tipi Cezaevinden
Bursa Özel Tip cezaevine
sürülen devrimci tutuklular
adına M.Can Yüce

Polonya'da ne oluyor, neden oluyor?

25 Nisan günü Bydgoszez'deki ulaşım sektörü işçilerince başlatılan grev kısa sürede değişik iş kollarına sıçrayarak Nowa-Huta, Gdansk ve Varşova'ya yayıldı. Bu ani patlama ve hızlı gelişmeden sonra grevciler 10 Mayısta eylemlerine son verdiler.

Hükümetin militarist bir terör eşliğinde süngünün ucuyla uzattığı göstermelik ücret zammı teklifini reddeten işçiler eylemlerine son verirken "bu bir mağlubiyet değil bir ateşkestir" demeyi ihmal etmediler. Başka bir ifadeyle: **Yeniden buluşmak üzere!**

Bu grev dalgasının sebebine gelince, asıl neden ve bahane gibi ikili bir ayrım yapmak gerekiyor.

Bahane şöyle: Jaruzelski paşanın tarihi misyonunun ana parçasını oluşturan "ünlü ekonomik reformlar" sıkıyönetim şartlarında büyük ölçüde uygulandılar. 4.1.1982'de Polonya parası Zloti %71 oranında devalüe edildi ve fiyatlara %300 oranında zamlar yapıldı. Fakat bir türlü ekonomik istikrar sağlanamadı, tünelden çıkılmadı.

29 Kasım 1987'de bir referandum düzenleme zahmetine katlanıp, reformlarına, yani zamlara, popülist bir nitelik vermek istedi. Ama olumsuz sonuç çıkınca General Jaruzelski bu defa, kapıdan kovalanıp bacadan girmek isteyen misali farklı bir yöntemle işi halletmeye çalıştı.

İşçilerin tepkisini asgariye indirebilmek için üç etapta zamları uyguladı. Şubatta gıda maddelerine, Martta taşıma ücretleri ve kiralara ve Nisanda kömür ile elektriğe ağır zamlar yükledi.

Nihayet, bu aşamalı ve dozlu yöntem bile minareyi kılıfa sığdırmaya yetmedi ve beklenen patlama oldu.

Bu zamlar grevin patlamasına neden olan bir bahaneydi. Asıl sebebi ise daha eski, daha derin ve daha karmaşık bir sorun.

Polonya'da yıllardır dinmek bilmeyen toplumsal hoşnutsuzluğun nedeni söylendiği ve sanıldığı kadar basit değildir.

Kimi CİA ve Batılı emperyalist devletlerin fitneliği ile açıklamaya çalışıyor. Başkaları ise kaynağını sosyalizmin ta kendisinde aramaya çalışıyorlar.

1980'li yılların başında Polonya ekonomisi iflasın eşiğine dayandığı zaman Batılı emperyalist ülkelerde yardım kampanyaları düzenlendi. Hediye, yiyecek, giyecek vb. toplandı. Kamyon kervanlarıyla malzeme gönderdiler. Bir neşe, bir zevk, bir aşk, tam karnaval misali aldı yürüdü. Koro halinde tüm Batılı emperyalist kamp Polonya halkı için ağıt yaktı. Kimi yoldaşlarımız, öbürü dindaşlarımız diye figan kopardılar.

Polonyalı bir papazın papa tayin edilmesiyle başlayan süreç Ekim '83'de Walesa'ya Nobel Barış Ödülü verilmesiyle doruk noktasına erişti.

Elbette bu kadar gürültünün bir anlamı ve bir amacı var. Amaç Varşova Paktı ülkelerinin en zayıf noktasını ve en elverişli halkasını oluşturan Polonya'da bir gedik açmak. Bunu yapmak için, Batılı emperyalistlere göre her şey mübahtır, CİA'nın da veya başkasının da en doğal misyonudur. Bunlar başka neye yarıyorlar?

Batılı emperyalistler için uyulması gereken bir şart var. Öyle gürültüyle Polonyayı doğu blokundan koparamazlar. Direk müdahale ortamı ve olanakları yok, bu yol Kremlin'den geçer. Böyle olunca işi Polonyalılara yaptırmaktan başka çare yok. Onun için birini papa tayın ediyorlar, ötekisine Nobel Barış Ödülü veriyorlar. Teksas'ın gecekondularındaki sefaleti unutup boşuna mı Reagan, "Polonya halkının sefaletine son verin" çağrısını yapıyor.

Gelelim şimdi madalyonun öteki yüzüne.

Görevinden alınıp, partiden uzaklaştırılan ve 1951'de mahkum olup cezaevine giren Gomulka'ya itibarını 1954'de iadeeden CİA değil, Kruşçev'dir. Yine CİA'nın değil Kruşçev'in dayatması sonucu Gomulka 21.10.1956'da parti genel sekreterliğine getirilmiştir.

İşbaşına gelen yeni genel sekreter yukarıdan aşağıya bir revizyona girişmiş, sosyalist bir ekonomik düzen kurulması için yapılan girişimleri baltalamakla yetinmemiş, tüm kazanımları budamaya başlamıştır. Gomulka'nın en önemli ve ilk icraatı 1956 yılında, önceden devletleştirilmiş toprakları, tekrar sahiplerine iade etmek olmuştur.

Bugün hala çalışan nüfusun %31'ini barındıran tarım sektöründeki kusursuz kapitalist yapıyı oluşturma sürecini Gomulka başlatmıştır. Sonradan gelenler sadece onun takipçileridir.

Güçlü bir tarımsal üretim potansiyeline sahip Polonya neden gıda maddesi dilenmek zorunda kalıyor? Neden gıda maddelerine yapılan zamlar her zaman işçi sınıfının muhalefetiyle karşılaşıyor? Sadece iki örnek verelim: Gomulka gıda maddelerine %30 oranında zam yapınca 15.12.1970'de patlak veren isyan kanla bastırıldı. 45 ölü, 1165 yaralı ve 3000 tutuklu ile sonuçlanan isyan Gomulka'nın sonunu da getirdi ve yönetime gelen Gierek zamları geri almak zorunda kaldı.

25.6.1976'da yine gıda maddelerine %60 oranında zam yapılınca Ursus, Zeran, Swierk ve Plock'ta patlayan grevler Radom'da isyana dönüştüler ve zamlar derhal iptal edilmek zorunda kalındı. Bunu sadece CİA faktörü ile açıklamak mümkün mü?

(Devamı s.27'de)

Yeni Kaledonya ve Fransız Emperyalizmi

C.Kaynak

Fransa'dan 20 bin km uzakta, pasifik okyanusundaki takım adalardan oluşan, Yeni Kaledonya bir çıban başı gibi yıllardır Fransız iç ve dış politikasının gündeminde güncelliğini korumaya devam ediyor Fransız emperyalizmi bölgedeki ekonomik ve stratejik çıkarlarını koruyabilmek için 19.yüzyıl ortalarından beri sömürdüğü bu ülke halkının ulusal bağımsızlık mücadelesini bastırmada denemediği yol kalmadı. Bu sömürgeci ve talancı politika nedeniyle Yeni Kaledonya'nın tarihi her dafasında kanla bastırılan bir isyan ve ayaklanmalar tarihidir.

5 Mayıs 1988 günü, başkanlık seçimlerinin arefesinde, Fransız işgal birliklerinin giriştiği katliama değinmeden önce, sorunu bir bütünlük içinde ve en azından kabaca kavrayabilmek için, kısa da olsa, bazı açılardan açıklık getirmek gerekiyor.

19 bin km karelik verimli topraklara sahip bu ülkeye 1847'de Fransızlar el koydular. Elbette buranın önemi o zaman şimdiye kıyasla ilkel nitelikteydi. Sadece tarımsal üretimin ganimetleri ile sınırlıydı. Dolayısıyla yerli Kanak halkı zorla topraklardan, çoğu kez katliam eşliğinde kovularak, Metropolden taşınan Avrupalılar, çoğunlukla Fransızlar, yerleşirildiler. Böylece tarım üretimi ve hayvancılık tamamen denetim altına alındı.

Ardından ikinci bir ihtiyaç doğdu. Fransız sömürgeciliğine karşı ayaklanan Arapların öldürülmekle sonu gelmiyordu, geri kalanları kapatacak bir cezaevi lazımdı. çare isyancıların Yeni Kaledonya'ya sürülmesinde bulundu. Örneğin 1871'de El Mokrani'de ayaklanan Araplar buraya postalandılar. Fransız burjuvazisinin çelişkisi yalnız sömürgelerdeki halkla sınırlı değildi. Ona acı günler yaşatan Paris Komünü bastırıldıktan sonra, 1872'de geri kalan Komün savaşçıları yargılanıp Yeni Kaledonya'ya kürek mahkumu olarak gönderildiler. Böylece bu ülke salt yağlı bir sömürge olarak kalmamış aynı zamanda üstü açık bir cezaevi rolünü de görmüş oldu.

Dahası var. Yerli Kanak halkını Metropol'de bedava çalıştırmak için seferler düzenlenmekle yetinilmedi, ayrıca birinci emperyalist savaşta Fransa'nın çıkarları için çarpıştırılmak üzere Kanaklardan askeri birlikler oluşturulup cepheye sürüldü.

Bu vahşete yerli halk hiçbir zaman sessiz kalmadı ve kalmıyor. Bu güne kadar patlak veren isyanları, yapılan katliamları tek tek saymak bile sayfalarca yer kaplar. Bir tek örnek vermekle yetinelim. Ocak 1878'de ayaklanan Kanaklar aynı yılın Aralık ayına kadar Atai'nin önderliğinde çarpıştılar. İsyan bastırıldıktan sonra kurşuna dizilenleri, Haiti'ye, Belep ve Pins adalarına sürülenleri hesaba katmaksızın, resmi rakamlara göre 1200 Kanak öldü.

1950'lerden itibaren, başka örneklerden de esinlenilerek, bu derme çatma ve kendiliğindenci mücadele örgütlü bir temele oturtulmaya çalışıldı. Ama her dafasında, ortama ve şartlara uygun olarak, sinsi veya kaba darbelerle mücadele baltalandı, fakat emperyalist Fransız burjuvazisi, böyle davranmakla, sadece zaman kazandı, mücadeleyi engelleyemedi.

1980'li yıllarda, bir çok yan faktörün etkisiyle, Yeni Kaledonya'nın ulusal bağımsızlık mücadelesi artık uluslararası bir boyut kazandı. Bu ulusal savaşa vücut veren 6 değişik örgüt Eylül 1984'te FLNKS'in (Sosyalist Kanak Ulusal Kurtuluş Cephesi) çatısı altında birleştiler ve Kasım 1984'te geçici hükümet ilan edildi. Barikat ve işgal eylemleri hayatı felce uğratınca burjuvazinin siyasi sözcüsü sosyalist Başkan F.Mitterand tartışma masasına oturmak zorunda kaldı. Pasif, ılımlı ve uzlaşmacı yanı ağır bassa da, ilk defa böyle eşgüdümlü bir direnişin başlatılması başta Yeni Kaledonya'daki Fransızları -kendilerine Kaldoşdeniliyor- telaşlandırdı. Hemen felaket tellallığına başladılar: Rusya'nın parmağı var, Kaddafi silahlandırıyor, evlerimiz yakılıyor, canımız, malımız tehlikede, kadınlarımıza zorla tecavüz ediyorlar, halk mahkemeleri kuruldu bizi yargılayacaklar vs.

Cezayir Ulusal Kurtuluş Savaşında, fiyasako da olsa, edindiği deneyimle F.Mitterand çifte standartlı bir politika uygulamaya başladı. Bir yandan taviz veriyormuş gibi samimi bir hava yaratarak, yeni bir eyalet statüsü yürürlüğe koyup geri bölgelerdeki yerel idarenin ayak işleri sorumluluğunu Kanaklara devretti.

Böylece hiçbir zaman yönetimde deneyim sahibi olmayan Kanakların ehlileşeceğini ve ilerde Fransa ile ortaklık ilkesine dayalı bir bağımsızlığın düşünülebileceğini ileri süren F.Mitterand bu tür ilişkileri FLNKS'in ılımlı lideri Jean Marie Tjibaou ile yürütürken aba altında sopayı sallamayı ihmal etmedi.

Paris'ten gönderilen GIGN özel vurucu timi tarafından FLNKS'in Savunma Bakanı ve ulusal mücadelenin en radikal lideri Eloi Machoro 12 Ocak 1985 günü katledildi. Burada FLNKS'in ütopik, tutarsız yanlarını gözardı etmemek gerekiyor. Mitterand'a umut bağlanması mücadeleyi yozlaştırıp, pasifleştirdi, ve çifte standartlı, vurkaç, böl-yönet gibi sinsi manevralara hayat hakkı verdi. Ama, sonuçta, hiçbir şey mücadeleyi yok etmedi. Birleşmiş Milletler Örgütü bile 2 Aralık 1986'da Yeni Kaledonya'nın

bağımsızlık hakkını, Fransa'nın güvenlik konseyi daimi üyesi olarak tüm prestijini kefeye koymasına rağmen, oy çoğunluğu ile kabul etti. Bir çok Pasifik Okyanusundaki devletlerin katıldığı Pasifik Forum'unda Fransa kınandı ve mahkum edildi.

Şimdi bu genel değerlendirme ve hatırlatmalardan sonra Yeni Kaledonya sorununun içeriğine gelelim.

Fransa'nın gerçek çıkarları nelerdir?

Yeni Kaledonya'nm bol ve verimli topraklarından elde edilen tarımsal üretim veya çok üretken hayvancılık veya ülkenin turizme elverişli temiz kumlu, bol güneşli, güzel plajları emperyalist Fransız burjuvazisinin sadece tali çıkarlarıdır. Bunlar kaybedilir veya vazgeçilmek zorunda kalınsa pek bir şey değişmez.

Bu ganimetler dışında Fransız emperyalizminin iki ana çıkar kaynağı var ve bunlar için zorla ve inatla Yeni Kaledonya'nın yakası bırakılmak istenmiyor. Nedir bunlar?

1) Maden yatakları: 1864'de keşfedilen Yeni Kaledonya'daki nikel yatakları dünya rezervlerinin %20'sini oluşturuyor. Fransa'nın kaygısızca işlettiği nikel ocaklarından elde edilen üretimin %95'i ihraç ediliyor, ve dünya sıralamasında 3. konumda. 1984'te 2,9 milyon tonluk, 1985'de 3,6 milyon tonluk üretim yapıldı.

Manganez, demir ve kobalta gelince, Yeni Kaledonya'nın dünyada ikinci sırada yer aldığını belirtmekle yetinelim. Ayrıca, krom, bakır, tunç ve kurşun yataklarının Fransızlar tarafından, tekelci bir konumda işletildiğini de eklersek, sanıyoruz onca insanın kanma girilmesinin sebebi kısmen de olsa anlaşılmış olur.

2) Fransa için Yeni Kaledonya'nm önemi sadece yukarıda sözü edilen ekonomik çıkarlarla sınırlı değildir. Fransa'nın Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 5 daimi üyesinden birisi olduğunu yukarıda belirtmiştik. Başka bir deyişle, dünya güvenliğini ilgilendiren konularda az da olsa, sınırlı da olsa, bir söz hakkı vardır. En azından Afrika'nın jandarmasıdır. Gelecek için AET ülkelerinin potansiyel lideridir. Ayrıca nükleer silahlara sahip sayılı ülkelerden birisidir.

Bu nedenlerden ötürü Pasifik Okyanusunda bulunan Yeni Kaledonya'nın Fransa için stratejik açıdan, can alıcı bir önemi vardır. Belki de Fransa'nın en büyük çıkarı budur. Bu önem birbirlerini tamamlayan iki parça halinde incelenebilir.

a) Fransa Yeni Kaledonya'da konvansiyonel ve nükleer silahlarla donatılmış bir askeri varlığı ile herhangi bir savaş durumunda hareket serbestliğini ve müdahale olanağını korumuş olur. Bu avantaj her emperyalist devletin özlediği fakat bazılarının sahip olamadığı bir şeydir. Aynı şekilde, Yeni Kaledonya'daki bu askeri varlık Fransa'ya bölgede patlayacak her yerel krizde söz sahibi olma olanağını veriyor.

b) İkinci olarak, nükleer silah sanayii düzenli ve çok riskli denemeler yapmayı zorunlu kılar. Fransa'nın bu tür denemeleri Avrupa'nın merkezinde, kendi öz topraklarında, gerçekleştiremeyeceği meydanda. Bu işi ancak Pasifik Okyanusundaki Mercan adalarında yapabiliyor. Mururoa mercan adasında gerçekleştirilen bu denemelerin 80 kiloton gücündeki 97.sini 26 Mayıs 1988 günü yaptı. Fransa bu politikasıyla bölge devletlerinin, özellikle Yeni Zelanda ve Avustralya'nın sert eleştirilerine maruz kalıyor. Hatta bu tür denemelerin yarattığı tahribatları protesto etmek için bir kampanya başlatan Yeşil Barış Örgütünün Gökkuşağı adlı gemisi Okland limanında Fransız ajanları tarafından sabote edildi. Yeri gelince İsrail gibi devlet terörüne başvurmaktan dahi çekinmeyen, üstelik sosyalist hükümet döneminde, Fransa'nın bu bölgeye ne kadar önem verdiği anlaşılıyor.

Sonuç olarak Fransa, tüm bu olanaklardan, ancak Yeni Kaledonya'daki varlığı sayesinde faydalanabiliyor. Onun için bu kıymetli sömürgeyi kaybetmek istemiyor.

Le Pen için yapılan katliam

"Cumhuriyetin çıkarlarını üçbeş çapulcudan oluşan bir çeteye peşkeş çekiyor" diye F.Mitterand'ın yürürlüğe koyduğu uyduruk eyalet statüsü Mart 1986'da işbasına gelen Chirac tarafından rafa kaldırıldı. Zorbalığa meşruiyet kazandırmak için 13 Eylül 1987'de "kader tayin hakkı" üzerine referandum yapıldı. Ama bu oylamaya Yeni Kaledonya'da bulunan herkes, idari personel, polis, jandarma, askeri birlikler ve bunların aileleri, katılma hakkına sahipti. Dolayısıyla Kanaklar azınlığa düşüyorlardı ve oylamayı boykot ettiler. Elbette, Kanaklar arasında bir de çanak yalayıcı kesim var. Hatta görünüm biraz renkli olsun diye bağımsızlık karşıtı Fransızların, yani beyazların göstermelik şefliğini Dick Uekiwe adında tipik bir alaşımı andıran, saçı beyaz, kendisi siyah bir Kanak yapıyor.

Kanaklar yerel idareden kovuldular. Tekrar eski duruma dönüldü. Asker ve polis denetimi had safhaya vardı, her 6 Kanak'ın ensesinde bir polis ve jandarma bulunuyor. FLNKS liderlerini katletme ortamını yaratabilmek için sürekli provokasyonlara girişildi.

En barışçıl eylemler, örneğin Noumea'daki oturma eylemi vahşi bir meydan dayağı ile dağıtıldı. F.Mitterand, Chirac hükümetinin bu tür uygulamalarını artırarak yaklaşan seçim ortamında iyice yıpranmasını beklediği için hep seyirci kaldı. Olağanüstü yetkilerine rağmen sadece "daha insancıl davranılırsa iyi olur" veya "coplama işine şerh koyuyorum" diye seçim hesapları yaptı.

Askeri birliklerce tamamen abluka altına alınan ve onur kırıcı en adi muamelelere tabi tutulan Kanaklar

savunmaya geçtiler. Tabanın dayatmasıyla FLNKS radikalleşmek zorunda kaldı.

22 Şubat 1988'de 9 jandarmayı 12 saat rehin tutarak feryat ettiler, Paris'ten bir arabulucu istediler. Taleplerini Paris duymadı.

22 Nisanda jandarma tugayını basan FLNKS militanları 4 jandarmayı öldürüp, 30 civarında jandarmayı rehin aldılar. Talepleri hep aynı: Onur kırıcı uygulamalara son, askeri abluka kalksın, bir arabulucu istiyoruz. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ilk turundan iki gün önce gerçekleştirilen bu eylem faşist partinin lideri Le Pen tarafından çok iyi istismar edildi. "Şanlı Fransız ordusunun şerefi bir avuç haydut tarafından beş paralık edildi. Vatan, millet, Sakarya..." Bu istismarın Le Pen'e %2 civarında oy kazandırdığı tahmin ediliyor.

Hasta olanlar bırakıldıktan sonra 23 rehine Olivea'daki bir mağaraya kapatıldı ve yukarıda bahsedilen talepler için pazarlık istendi. Hükümet pazarlık yapmayı reddetti ve 5 Mayısa kadar işi süründürdü. Maksat üç gün sonra yapılacak seçimlerin son turunda Le Pen'in oylarını almaya yetebilecek güçte bir şok etkisi yapacak operasyonu hazırlamaktı. "En az ölü vermek şartı ile operasyona evet" diyen Mitterand'ın onayı alındıktan sonra saldırıya geçildi. İşin içyüzü seçimden sonra ortaya çıktı ve Fransız basının o günden bu yana tek tartışma konusu oldu.

Hükümet küçücük mağaraya 250 kiloluk ve lazerle yönlendirilen bir napalm bombası atılmasını istemiş. Bazı askerler içerdeki rehine meslektaşlarımız da ölür diye karşı çıkmışlar. 20 mm çapındaki namlularla donatılı halikopterle tarıyalım denilmiş, yine karşı çıkılmış. Nihayet klasik çarpışmaya girilmiş. Çatışma sırasında FLNKS militanları teslim olmuşlar. Fakat canlı ele geçmeleri olayın "muhteşemliğine" gölge düşürüyor ve Le Pen'in oylarını almaya yetmeyebilir. Çare; Le Pen'e yaranmak için bunları kurşuna dizmek lazım! Ve teslim olan FLNKS militanları bu nedenle kurşuna dizildiler. 19 Kanakın kanına girdikten sonra "bakın ben Fransız ordusunun şerefini kurtardım" diyen Chirac'ı üç gün sonra bu katliam bile yenilgiden kurtarmadı.

Yeni kurulan hükümet, çoğunluğunu papazların oluşturduğu bir heyeti Yeni Kaledonya'ya gönderdi. Amaç kopuk diyaloğu yeniden kurmak, sorunları yerinde inceleyip somut çözüm yolları önermek.

Ama, 141 yıldır her düzeyde ve ince detayına kadar doğrudan Paris tarafından denetlenen bu ülkenin sorunlarını yeniden keşfetmeye kalkma görünümü verme, suçsuz pozuna bürünüp 19 FLNKS militanının toplu mezarlığında papazlara timsah gözyaşları döktürmek alçak bir manevradan başka bir şey değildir.

Bağımsızlıktan başka bir çıkış yolu olmadığını ve bu haklı mücadeleyi zorla bastırmanın artık mümkün olmadığını, Cezayir'de dişleri iyice kırılan emperyalist burjuvazi çok iyi biliyor.

Fransız emperyalizmi bir liseli Kanak'ın söylediği şu sözleri başka yerde de duydu ve ne anlama geldiğini herkesten çok iyi biliyor: "*Sömürgeci iktidar: İstediğiniz kadar Kanakı katledebilirsiniz. Ama tek kişi dahi bırakmayın. Çünkü, hayatta tek bir Kanak bile kalsa, özgür Kanaky (Yeni Kaledonya) için mücadele devam eder.*"

Durum böyle olunca gerçek bağımsızlığı engelleyebilmek için çaresizlik içinde kıvranan Fransız emperyalizmine kısmi tavizler vererek mücadeleyi veya hiç olmazsa vadeli olarak bağımsızlık talebini saptırma girişiminden başka bir seçenek kalmıyor.

Belki mücadele saptırılabilinir, belki F.Mitterand'ın oyunlarıyla zaman kazanılabilir ama ok yaydan çıkmıştır, bağımsızlık engellenemez. Fransız halkı bile, kamuoyu yoklamalarında %40'ı aşkın bir oranda bağımsızlığı kaçınılmaz buluyor.

Sonucu, bir Kanakın ağzından bizim ülkedeki "dağlı Türklerin" durumunu kısmen de olsa andıran bir tanımla bağlayalım.

FLNKS'in iki nolu adamı Yewene Yewene bir gün Fransız televizyonundaki açık oturumda şunları söylemişti:

"Ben çocukken, yıllarca okulda bana atalarımın mavi gözlü, kaytan bıyıklı, sarı saçlı Fransızlar olduğu söylenmişti. Ben, bundan sonra çocuklarımıza aynı şeyin yapılmasını istemiyorum." Kıvırcık siyah saçlı, kömür gibi esmer Yewene gazeteciye dönerek *"Bana bakın! Bey Polac, benim Fransızlara benzer bir yanım var mı?"*

Yugoslavya..

(Baştarafı s.38'de)

kitlesel protestolara neden oldu. Lsubliyana'da 20 bin kişi tutuklanan üç kişiyle dayanışma amacıyla sokak gösterilerine katıldı.

Bütün bunlar, revizyonizmin Yugoslavya'da iflasının yanısıra, ideolojide, politikada, ekonomik politikada Yugoslav deneyini örnek alan diğer revizyonist ülkeleri nasıl bir gelecek beklediğini ortaya koyuyor. Yugoslavya örneği bir şeyi daha kanıtlıyor: Marksizm-Leninizm ve proletarya diktatörlüğü dışında, bağımsız sosyalist bir "yol"un olamayacağını, "bağımsız sosyalist yol"un, kapitalist teori ve pratiklerin kötü bir kopyesi olduğunu.

DÜZELTME

9.sayımızda "Neden F.Mitterand?" yazısında bazı dizgi hataları olmuştur. Düzeltir, özür dileriz.

Sayfa:27, sütun:2, paragraf:2, 4.satırdaki"tercih" kelimesi" tecil" olacaktı.

Aynı sayfa, aynı sütun, sondan 4.satırdaki "1912" yerine "1992" olacaktı.

Yugoslavya'da revizyonist sistemin bunalımı derinleşiyor

Yugoslav sisteminin sorunları büyüyor. Yıllardır dünya burjuvazisi, Yugoslavya şahsında sosyalizm adına bir tür burjuva sistemin yaşam bulmasını sevinçle karşılıyor, ona övgüler diziyordu. Çağdaş revizyonizmin diğer temsilcileri ise, Yugoslavya şahsında kendi özlemlerini buluyor, ve ona, "sosyalizmin bağımsız yolu"nu yaşama geçirdiği için övgüler diziyordu.

Yugoslav revizyonizmi, modern revizyonist akımlar içinde özel bir öneme sahiptir. Titocu revizyonizm, iktidardaki revizyonist partiler içinde, Marksizm-Leninizme, proletarya diktatörlüğüne açıktan savaş açma "şerefine" sahiptir. Bu nedenledir ki, modern revizyonizmin diğer temsilcileri, revizyonist ihanetlerini ilk önce Yugoslav revizyonizmini aklayarak işe başlıyorlar. Kruşçev iktidara gelir gelmez önce, Yugoslavlarla arayı düzeltmeye çalıştı. Tito'nun hiç de "ciddi yanlışlıkları" olmadığını söyleyerek, Stalin ve Enformasyon Bürosu'nun "sekter" tutumlarıyla Yugoslavya'nın sosyalist sistemden uzaklaşmasına neden olduklarını söyleyerek Titocu revizyonizmi akladı. Aynı yoldan daha sonra Çinliler, en son da Gorbaçov geçti. Yugoslavya adeta, modern revizyonistler için günah çıkarılan, Batılı emperyalist çevrelere mesajlar verilen bir kabeye dönüştü.

Yugoslav revizyonizminin özel rolü, sadece ideolojik olarak açıktan Marksizm-Leninizme ve proletarya diktatörlüğüne başkaldırıdan ibaret değildir. Aynı zamanda, sosyalizm maskesi altında, dogmatizmden uzaklaşma adı altında kapitalist üretim ilişkilerini yaşama geçirmesi bakımından da, modern revizyonist hareketin öncülüğünü yapmıştır. Kruşçev'in, Brejnev-Kosigin'in ve günümüzde Gorbaçov'un ekonomik ve politik reformları Yogoslav revizyonizminin uygulamalarının benzerlerinden başka bir şey değildir. Bu nedenledir ki, Yugoslav revizyonizminin iflası, aynı zamanda revizyonist sistemin nerelere varacağının tablosunu veriyor.

Aslında, Yugoslavya'da revizyonist sistem, yaşanan ekonomik bunalımla, emperyalistlerin açık bir pazarı haline gelmesiyle yıllar öncesinden iflas etmişti. Bugün yaşananlar ise, ekonomik bunalımın daha fazla derinleşmesinin, politik istikrarsızlığa doğru yol almasının en önemli verilerini ortaya koyuyor.

İşçilerin Yugoslav yeni burjuvazisine karşı sınıf savaşımı artıyor ve sert biçimler alıyor. Geçen yıl, bu ülkede 1500 greve, 300 bin işçi katıldı. Son dönemdeki eylemler ise daha da şiddetli oldu. İşçiler, İMF'nin önerileri doğrultusunda kemer sıkma kararlarına, ücretlerin düşürülmesi kararına karşı başkaldırdı. Belgrad'da, 4000 traktör fabrikası işçisi yönetimi protesto ederek, işi bıraktı ve parlamentoya yürüyerek, "Kahrolsun bürokrasi, ekmek istiyoruz" diye slogan attılar. Kendileri ile görüşmeye gelen hükümet temsilcilerini, "hükümet çekilsin, hırsızlar!" diye protesto ettiler. Bu eylemin ardından, Slovenya Cumhuriyetinde 4000 işçi, %50 ücret artışı talebiyle işi bıraktı. Maribor kentinde otomobil fabrikasında binlerce işçinin başlattığı grev ise, kentin diğer fabrika ve tesislerine de yayılarak sokak çatışmalarına dönüştü. İşçiler, isteklerinin yerine getirilmemesi üzerine, kent merkezindeki yolları trafiğe kapattılar, toplu halde belediyeye yürüdüler. Öteki işçilerle büyük bir gösterinin yapılması için çağrıda bulundular. En son, Belgrad yakınındaki grevci ayakkabı fabrikası işçilerinin, Mayıs ayında alınan ekonomik kararları protesto etmek için parlamentoya yürümeleri, polisle çatışarak, barikatı yararak parlamentoyu işgal eylemini gerçekleştirmesi eylemlerin hızla tırmanacağına işaret ediyor.

Yeni Yugoslav burjuvazisinin başı sadece, işçi sınıfı ile de dertte değil. Çok uluslu bir ülke olan Yugoslavya'da ulusal baskı ve düşmanlık geçmişten bu yana önemli bir sorun olma özelliğini koruyor. Yıllardır, çoğunluğu Arnavutlardan oluşan Kosovalılar, özgürlük talebi ile, Sırp şovenizmine karşı başkaldırıyor. Son günlerde, Yugoslavya'da ulusal talepli gösterilerin başladığı bildiriliyor.

Ekonomik krize ve diğer sorunlara çözüm bulmak amacıyla Mayıs ayı sonunda toplanan parti konferansı ise tam bir çözümsüzlük sergiledi. Krizin yükünü işçi sınıfına yüklemenin kararlarını aldı. Konferansda delegelerin bir kısmı, merkeziyetçiliğin güçlendirilmesini, partinin rolünün artırılmasını, yerel özerkliklerin sınırlandırılmasını istedi. Yöneticiler ise pazar ekonomisini yaşama geçirmek için önceden alman tedbirlerin yaşama geçirilmediğini söyleyerek, ülke ekonomisinin içinde bulunduğu krizden kurtarılması için pazar ekonomisinin geliştirilmesi gerektiğini savundular. Konferans, yöneticilerin görüşleri ve IMF'nin önerileri doğrultusunda bir dizi reform kararları aldı. Buna göre, pazar ekonomisi daha fazla geliştirilecek, fiyatların serbestçe oluşması sağlanacak, Yugoslav Dinarı %24 oranında develüe edilecek ve dalgalanmaya bırakılacak, ücretlerdeki %30 oranında indirime gidilecek, 200 çeşit elektrikli alet, otomobil ve giyim

MANDELA

(*Baştarafı s.40'da*)

ceğine söz vermelidir. O Afrika Ulusal Kongresi'nin ve halkın örgütlenmesinin yasağını kaldırmalıdır.O, ırkçılığa karşı muhalefetleri yüzünden ülke içinde zorunlu ikamete zorlanan, sürgüne gitmek zorunda olanlara, hapiste bulunanlara özgürlüğünü vermelidir. O özgür politik faaliyeti garantilemelidir. Öyle ki, insanlar kendilerini kimin yöneteceğine kendileri karar verebilmelidir.

Ben özgürlüğüme değer veririm, ama halkımın özgürlüğüne kendiminkinden fazla değer veririm. Ben hapse girdiğimden beri pek çok insan öldü. Pek çoğu özgürlük aşkı yüzünden acı çekti. Ben bu ölen insanların, onlar için yas tutan, ağlayan dullarına, yetimlerine, anneleri ve babalarına karşı sorumluyum. Bu uzun, yalnız ve savrulup giden yılları bir tek ben yaşamadım.

Ben yaşsamı sizden daha az seviyor değilim. Ama ben özgürlüğü elde etmek için yaşsama hakkımı satamam ve kendi özgürlüğümü elde etmek için halkın yaşam hakkını satamam. Ben halkın ve sizin örgütünüz olan, yasaklanan Afrika Ulusal Kongresi'nin temsilcisi olarak hapisteyim.

Halkın örgütü (ANC- *Ekim*) yasak olarak kaldıkça bana nasıl bir özgürlük vaadediliyor ki? Pasaport kanununa karşı bir suç nedeniyle tutuklanabileceksem bu ne biçim bir özgürlük ki? Ben Brandfort'ta sürgünde yaşayan sevgili eşimle bir aile hayatı bile sürdüremeyeceksem, ne biçim bir özgürlük olacaktır bu? Bir şehirde oturmak için izin almak zorundaysam, nasıl bir özgürlüktür bu. Ben bir iş arayabilmek için bile pasaportuma izin damgası vurdurmak zorundaysam, ne menem bir özgürlüktür bu? Eğer bir kez bile benim Güney Afrika vatandaşlığıma saygı gösterilmeyecekse nasıl özgürlük olacaktır bu?

Yalnızca özgür insanlar müzakereye girebilirler. Tutuklu insanlar herhangi bir anlaşmaya girişmezler. Herman Toivo Ja Toivo (Namibya'da SWAPO'nun kurucusu) serbest bırakıldığında, hiçbir şekilde taahhüde razı olmadı ve hiçbir şekilde bunu yapması talep edilmedi. Ben de siz ve halkım özgür oluncaya kadar hiçbir taahhüdü kabul etmeyeceğim. Sizin ve benim özgürlüğüm birbirinden ayrılamaz.

NAMİBİA'DA İŞGALCİ G.AFRİKA'YA KARŞI GENEL GREV

1966 yılından beri, Güney Afrika'nın askeri işgali altında bulunan Namibia'da, Namibia Sendikalar Birliği (NUNW) tarafından, işgalci birliklere karşı 20-21 Haziranda iki günlük genel grev yapıldı.

1971 yılından bu yana ilk kez yapılan genel greve ülke çapında 60 bin işçi katıldı. Sendika kaynaklarına göre, genel grev büyük başarı ile sona erdi. Güney Afrika polisinin, işgal birliklerinin dipçik ve süngüleri işçilerin genel greve katılmalarını önleyemedi.

İşçiler, okulları, 80 bin dolayındaki işgal ordusu askerleri için kışlaya dönüştürülmüş olan Namibia öğrencilerinin direnişlerini desteklemeyi de hedeflediler.

Namibia'da Mart ayında başlayan öğrenci eylemleri kısa bir sürede ülkedeki tüm okullara yayıldı. Namibia Kurtuluş Örgütü -SWAPO'nun örgütlediği eylemler işgal birliklerinin sert önlemlerine rağmen kırılmadan, başarıyla sürüyor.

Namibia'daki genel grev ve öğrenci eylemleri, mücadelenin ancak işçi sınıfının katılımı ile sonuç alıcı, güçlü olacağını gösteriyor.

Bu arada Moskova Zirvesi'nin hemen ardından, Kahire'de Angola, G.Afrika, Namibia, Küba ve ABD'nin katıldığı bir toplantıda Namibia ve Angola sorunu görüşüldü.

Yugoslavya...

(*Baştarafı s.37'de*)

eşyası ile ilgili ithalat kısıtlaması kaldırılarak, pazarlar uluslararası sermayeye daha fazla açılacak. Bu tabloya, %150'lere varan enflasyon, %15 işsizlik oranı ve 21 milyar dolar dış borç eklendiğinde, sistemin nasıl bir bunalımla karşı karşıya olduğu daha iyi anlaşılır. Bu koşullarda, bunalımın yükünün sırtına yüklenilmesi istenen işçilerin yığınsal başkaldırısından doğal bir şey olabilir mi?

Derinleşen ekonomik bunalım ve siyasal istikrarsızlığa doğru yol alınması, Yugoslav yetkililerini oldukça rahatsız ediyor. Yönetimin bunalımı önlemede çaresiz kalması, bir ordu darbesinin alternatif olarak gündemde tutulmasına neden oluyor. Geçen yıl grevlerin ve gösterilerin artması üzerine bir açıklama yapan, Yugoslavya Başbakanı, "sosyalist sistemin tehliklerle karşı karşıya olduğunu ve gerekirse ordunun müdahale edebileceği"ni açıklamıştı. Son gelişmeler üzerine bir açıklama yapan Savunma Bakanı, "orduya yönelik düşmanca eylemlerin, örgütsel, biçimsel ve yoğunluk açısından anayasal düzeni tehdit edecek boyutlara ulaştığını" söyledi. Yugoslavya'da çıkan Mladina adlı gençlik dergisi ise, ülkede bir askeri darbenin son anda önlendiğini yazdı. Slovenya'da bir asker, ikisi gazeteci üç kiğinin ordu sırlarını sızdırmak gerekçesi ile tutuklanması ise yeni

(*Devamı s.36'da*)

Güney Afrika işçileri ayakta
Haziran ayında 2 milyon işçi genel grev yaptı

ÇANLAR KİMİN İÇİN ÇALIYOR?

Güney Afrika kaynıyor. Siyah halk ve işçi sınıfı ırkçı rejimin her türden yasak ve zorbalığına, emperyalist devletlerin çeşitli oyunlarına rağmen ayakta

Sendikal hakları daha da kısıtlayan Botha'nın yeni iş yasasına karşı, 5-6-7 Haziran günlerinde, COSATU (Güney Afrika Sendikalar Kongresi) ve NACTU (Ulusal Sendikalar Meclisi) önderliğinde genel grev yapıldı. Ülkede devam eden sıkıyönetime rağmen 2 milyon dolayında işçi genel greve katıldı. Genel grev süresince yapılan gösteri ve polisle çatışmalarda 10 kişi öldü. Sendikaların verilerine göre 2000 işçinin işine son verildi.

Genel grevin hemen akabinde, 16 Haziranda Soweto katliamının 12.yılındaki protesto gösterilerine yüzbinlerce siyah katıldı.

Son genel grev ve gösteriler iki önemli noktayı daha da berraklaştırdı:

Birincisi: Siyah halkın mücadelesinin ve işçi sınıfının birliğinin Mangosuthu Buthelezi'nin yönettiği, gerici Zulu kabile hareketi **Inkatha** örgütü vasıtasıyla bölünmek, dizginlenmek istenmesidir. Nitekim, Buthelezi 1,3 milyon taraftarına genel grev ve gösterilere katılmama emrini vermiştir. **Inkatha** örgütü taraftarları, son bir yıl içinde, defalarca ANC ve UDF (Ulusal Demokrasi Cephesi) üye ve taraftarlarına silahlı-sopalı saldırılarda bulunmuş, bir çoğunu katletmişlerdir.

Federal Almanya'da, Hristiyan Demokrat Parti'nin (CDU) bursuyla eğitilmiş olan Buthelezi, özellikle F.Alman emperyalizmi tarafından, yükselen işçi hareketine, muhtemel devrimci çözümlere karşı bir denge unsuru olarak kullanmaktadır.

İkincisi: Irkçı rejimin baş destekçisi ABD'nin son zamanlarda ağız değiştirmesi, "biz, şu anda engellenen, barışçı gösterileri, Güney Afrikalıların haklarını destekliyoruz" şeklindeki resmi bir açıklamayla son genel grevi desteklediklerini duyurmalarıdır.

ABD'nin bu tavrını AET üyesi ülkelerin, 6 siyahın idamına karşı tavır almaları ve hatta idamlar önlenmezse elçiliklerini geri çekeceklerini açıklamaları takip etti.

Japonya ise ANC'ye, Tokyo'da resmi büro açma izni verdi.

Bu arada, Federal Almanya Cumhurbaşkanı, **ilk kez**, ANC Başkanı Oliver Tambo'yu kabul edip, Güney Afrika'daki son durumu görüştü. 22 Haziranda ise SPD'nin vakfı tarafından davet edilmiş olan COSATU heyeti, DGB (Alman Sendikalar Birliği) başkanı ile birlikte önce F.Almanya Dışişleri Bakanı Genscher; sonra da Çalışma Bakanı Blüm ile görüştü. Blüm, görüşmeden sonra, "ırkçılık benim hıristiyan anlayışımla çelişiyor. Tanrı insanları eşit yaratmıştır" şeklinde "ilahi" bir açıklama yaptı.

Ne oluyor? Başından beri ve halen ırkçı-faşist rejimi ayakta tutan, Güney Afrika'nın muazzam büyüklükteki yeraltı ve yerüstü zenginliklerini yağmalayan ABD, AET ülkeleri, özellikle F.Almanya, Japonya ve diğer emperyalistler nasıl oldu da kimi grev destekçisi kesildi, kimi tanrının ilahi eşitliğini, kimi de siyah halkın haklarını dile getirir oldu?

Bu gelişmeler, emperyalist devletlerin, artık geriye saymaya başlayan Botha rejimini yavaş yavaş gözden çıkarmaya başladığının; esas kaygularının ve hesaplarının Güney Afrika'da kopacak bir kıyametten en az zararla kurtulmak; köklü bir toplumsal değişikliği önlemek, ANC ve devrimci toplumsal hareketleri dizginlemek olduğunun göstergeleridir.

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ ALDATMACASI

Bütün bu gelişmeler Botha rejimini tavizler vermeye zorluyor. Botha'nın yaptığı ise, bir yandan sıkıyönetimi bir yıl daha uzatmak, basın üzerindeki baskıyı, kontrolü artırmak; diğer yandan da siyahların da, güya temsil edilebileceği bir siyasal sistem için Anayasada yeni reformlara gitmek. Amaç, melezlere, Hint kökenlilere ve işbirlikçi siyahlara göstermelik temsil hakları vererek ırkçı rejimin ömrünü biraz daha uzatabilmektir. Siyah halka ise ne şimdiki, ne de düşünülen parlamentoda temsil hakkı yok.

Botha'nın bu yeni "Anayasa reformu" da daha doğmadan öldü. Papaz Tutu şartsız reddediyor. Buthelezi ise, Mandela'nın serbest bırakılması şartıyla Botha'nın önerisini kabul ediyor. ANC ise bu aldatmacayıBotha'nın suratına çoktan çarpmış durumda.

Beyazlar, Boherler ise, Botha'ya "beyazların haklarını satıyorsun" diye bağırıp çağırıyorlar.

Irkçı rejim artık kendi dayanaklarını bile tatmin edemez, yönetemez hale gelmiştir. Siyah halk ve işçi sınıfı ise ölümden bile korkmamaktadır. Kısacası çanlar artık Botha için çalmaktadır.

Yükselen, olgunlaşan devrimci durumu, Güney Afrika işçi sınıfı ve devrimci örgütlerinin nasıl çözeceğini ise zaman gösterecektir.

AFRICAN NATIONAL CONGRESS • LIBERATION MOVEMENT OF SOUTH AFRIKA •

70.Doğum Yılında

NELSON MANDELA

Nelson Mandela ismi, Güney Afrika siyah halkının ırkçı rejime karşı müdadelesiyle özdeşleşmiştir. 25 yıldan beri hapiste tutulan Mandela, ANC'nin (African National Congress - Afrika Ulusal Kongresi) saygın bir önderidir. O, Güney Afrika halkının hıncını, öfkesini, sabrını, boyun eğmezliğini kişiliğinde birleştirmiştir.

Mandela, bir Tambu şefinin büyük oğlu olarak 1918'de Umtata yakınlarında doğdu. Hukuk öğrenimi gördü. 1952'de şimdiki ANC başkanı Oliver Tambo ile Johannesburg'da bir avukatlık bürosu açtı.

O'nun aktif politik mücadelesi, ANC-Gençlik Kolu'nun kurucuları arasında yer almakla başladı. 1943'de gerçekleştirilen bu girişimin kurucu üyeleri arasında, daha sonra ACN'nin önderleri haline gelecek olan Oliver Tambo, Walter Sisulu gibi gençler de vardı.

1949'da yapılan ANC Kongresi daha militan bir mücadele isteyen ANC Gençlik Kolu liderlerinin zaferiyle sonuçlandı. Gençlik Kolu Başkanı Walter Sisulu ANC Genel Sekreteri oldu. ANC daha aktif hale geldi. 26 Haziran 1950 günü, 1 Mayıs gösterilerinde 18 işçinin katledilmesini protesto için, ülke tarihinde ilk kez ülke çapında genel grev yapıldı. Bu eylemler sonrası ANC'nin mücadelesi yükselen bir ivme kazandı.

Haziran 1952'de ANC ile Güney Afrika Hint Kongresi, ırkçı rejimin yasalarına karşı "kulak asmama, karşı koyma" kampanyası başlattılar.

Mandela, "gönüllü ulusal önder" sıfatıyla eyleme katılacak olan 8000'den fazla gönüllüyü seçmek, eylem kurallarını belirlemek ve kampanyayı yürütmekle görevlendirildi. Ve aynı yıl ANC Transvall bölgesi başkanlığına seçildi.

Mandela, 1961'de Ulusal Eylem Komitesi Başkanlığına getirildi. Aynı yıl Mandela'nın önerisiyle "Umkhonto we Sizwe" (Halkın Mızrağı) adlı, ANC'nin silahlı örgütü kuruldu. Ülkenin her yanında sabotajlar, silahlı eylemler gerçekleştirildi. Hükümet Mandela'yı en büyük düşman ilan etti.

5 Ağustos 1962'de bir ihbar sonucu yakalandı. Greve kışkırtma, ülkeden izinsiz ayrılma gibi suçlardan toplam 5 yıl hücrecezasına çarptırıldı. Duruşmadan sonra büyük bir yandaş ve izleyici topluluğu gösteri yasağına rağmen, sokaklara döküldü ve "devam et Mandela!" diye gösteri yaptı.

Temmuz 1963'de Halkın Mızrağı'nın üst yöneticilerinin yakalanmasından sonra, 9 arkadaşıyla birlikte, "sabotajlar düzenlemek, hükümeti devirmek için silahlı devrim tasarlamak ve ülkenin yabancı güçlerce işgali için hazırlık yapmak " suçlarından yargılandı. Mayıs 1964'te Mandela ve 7 yönetici arkadaşı ömür boyu hapse mahkum oldu. Duruşmalar süresince bütün dünyada süren dayanışma ve protesto eylemleri, onların idam edilmelerini önledi.

Mandela bir komünist değildir. O, kararlı, yılmaz bir özgürlük savaşçısıdır. 25 yıldan beri ırkçı rejimin pençesinde olmasına rağmen boyun eğmemiştir. Botha'nın 1985 Ocağında yaptığı şartlı salıverilme önerisini; aşağıdaki mesajla reddetmiştir.

Mandela'nın 10.2.1985 günü Soweto'nun Jabulani Stadyumunda yapılan büyük bir toplantıda kızı Zinti tarafında okunan Botha'nın şartlı salıverilme isteğini reddeden mesajı

"Ben Afrika Ulusal Kongresi'nin bir üyesiyim. Daima üyeydim ve ölünceye kadar öyle kalacağım. Oliver Tambo (ANC Başkanı) bana kardeşten daha yakındır. O yaklaşık 50 yıldan beri benim en iyi arkadaşım ve yoldaşımdır. Sizlerden herhangi birisi benim özgürlüğümü istiyorsa, Oliver Tambo çok daha fazla ister. Benim özgürlüğüm için Tambo'nun hayatını feda edeceğini biliyorum. O'nun düşünceleriyle benimkiler arasında hiç fark yoktur.

Hükümetin bana zorla kabul ettirmeye çalıştığı şartlara hayret ettim. Ben zorbalık yanlısı bir insan değilim. Ben ve arkadaşlarım 1952'de Malan'a (başbakan) yazdık ve ülkemizin sorunlarının çözümünde bir yol bulmak için bir konferans teklif ettik. Bu duymamazlıktan gelindi. Strijdom iktidardayken, aynı teklifi yineledik. Bu tekrar reddedildi. Verwoerd'in iktidar döneminde de biz, kendi geleceklerine karar verebilmeleri amacıyla Güney Afrika'da yaşayan bütün insanlar için bir ulusal toplantı teklif ettik. Bu da fayda etmedi. İlk kez direnişin bütün başka biçimleri bizim için kapandığında, biz silahlı kavgaya yöneldik.

Şimdi Botha, Malan, Strijdom ve Verwoerd'den farklı olduğunu göstermelidir. O zorbalıktan vazgeçmelidir. O ırkçılığı yok ede-

(Devamı s.38'de)